

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย

นางพยุง ไบรัมย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ

โดย

นางพยุ่ง ไบรัมย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF ABILITY IN READING COMPREHENSION
OF A LEARNING DISABLED STUDENT BY USING THE PICTURAL MEDIA

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
By
Payoong Baiyaem

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2007

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนา
ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้
สื่อภาพ” เสนอโดย นางพวง ไบเข้ม เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรรัตน์ บุรณวัฒน์)
..... / /

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์)
..... / /

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารักษ์)
..... / /

47261413 สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ : นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ / การพัฒนาความสามารถในการอ่าน
เพื่อความเข้าใจ / สื่อภาพ

พวง ไบเข้ม : การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะ
บกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ : รศ. ลิขิต กาญจนภรณ์ 149 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อภาพ
ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105 อำเภอพนมทวน จังหวัด
กาญจนบุรี จำนวน 1 คน ดำเนินการทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ แบบสอบถามความพึง
พอใจ แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ใช้เวลาทำการทดลอง เป็นเวลา
20 สัปดาห์ ครั้งละ 20 นาที ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ รวม 20 ครั้งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง
ความถี่และค่าร้อยละ (%) และค่าเฉลี่ย (\bar{X})

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
หลังการสอนร้อยละ 83.75 สูงกว่าก่อนการสอนโดยใช้สื่อภาพร้อยละ 21.25
2. นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อสื่อภาพในระดับมาก

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ.....

47261413 : MAJOR : SPECIAL EDUCATION PSYCHOLOGY

KEY WORD : DEVELOPMENT OF ABILITY IN READING COMPREHENSION /
LEARNING DISABLED STUDENT / PICTURAL MEDIA.

PAYOONG BAIYAEM : THE DEVELOPMENT OF ABILITY IN READING
COMPREHENSION OF A LEARNING DISABLED STUDENT BY USING THE PICTURAL MEDIA.

AN INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASSOC. PROF. LIKHIT KARNCHANAPORN.149 pp

The purposes of this Independent Study were 1) to study the development of ability in reading comprehension in the learning disabled student by using the pictural media and 2) to study the subject's satisfaction with the pictural media. Subject was a learning disabled student in Prathomsuksa 3 of Thaladkhedmittrapap 105 Primary School in Changwat Kanchanaburi in the academic year of 2006. Instruments were 20 pictural media sets designed by the researcher in accordance with the subject's reading ability, reading comprehension tests for pretest and posttest, questionnaire for student's satisfaction with the teaching media, IEP and IIP. The experiment was conducted for 20 weeks continuously with a period of 20 minutes each from Monday to Friday. Data were analyzed for percentage and mean (\bar{X}).

The results found that:

- 1) The learning disabled student's reading comprehension ability as teaching by pictural media was improved when compared between pretest 21.25% and posttest 83.75%.
- 2) The subject's satisfaction with the teaching media was at the high level.

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature

An Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์ อาจารย์ควบคุมการค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรรัตน์ บุรณวัฒน์ ประธานคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อคิด มุมมอง ตลอดจนคำแนะนำที่ดี ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานการศึกษาวิจัย ช่วยให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนางานการศึกษาพิเศษที่ดีต่อไป

ขอขอบพระคุณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้โอกาส และสนับสนุนในการศึกษาหาความรู้อันมีค่ายิ่งในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ โรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105 จังหวัดกาญจนบุรี และศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 5 จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ให้โอกาสและอนุญาตให้ใช้เวลาบางส่วนไปราชการเพื่อการศึกษาต่อ

ขอขอบพระคุณ นายวิบูลย์ คงมัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105 และครูสุมณฑา ถ้ำทอง ที่ได้ให้โอกาสทำการศึกษาวิจัยในสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูล การทดลองจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และคุณพงษ์พันธ์ ไบเยี่ยม ที่ได้อบรมเลี้ยงดู สั่งสอน และให้ความอุปการะ ทั้งในด้านกำลังใจ และกำลังทรัพย์สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่อง	
ทางการเรียนรู้	9
ความหมายของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้	9
ลักษณะของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้.....	11
สาเหตุของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้.....	16
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	16
ความหมายของการอ่าน	16
ความสำคัญของการอ่าน	17
ภาวะการอ่านบกพร่อง (Dyslexia).....	20
กระบวนการอ่าน	24
การอ่านเพื่อความเข้าใจ	24
วิธีสอนอ่านนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้.....	25

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	28
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอน.....	30
ความหมายของสื่อการสอน	30
ประโยชน์ของสื่อการสอน	31
ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	33
การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพ	35
กรอบของการวิจัย	36
3 วิธีดำเนินการศึกษา	37
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	37
ตัวแปรที่ศึกษา	38
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	38
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	39
แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	51
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	51
วิธีดำเนินการวิจัย	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
วิธีดำเนินการทดลอง.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สรุปผลการวิจัย	53
อภิปรายผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม.....	57

	หน้า
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพ	62
ภาคผนวก ข ตัวอย่าง แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล.....	72
ภาคผนวก ค สื่อภาพเรื่องที่ 1 - 20	79
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบบันทึกผลการสอน โดยใช้สื่อภาพและแบบฝึก....	144
ประวัติผู้วิจัย	149

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง.....	40
2	แผนการทดลอง	43
3	ผลการทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอน.....	47
4	ผลการทดสอบการใช้สื่อภาพ 4 ขั้นตอน	48
5	ผลการทดสอบการใช้แบบฝึก 3 ตอน	49
6	ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อภาพและแบบฝึก.....	50
7	ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการใช้สื่อ.....	140
8	ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการใช้สื่อภาพ.....	145
9	ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน.....	146
10	แบบบันทึกการสอบถามเพื่อประเมินตนเอง	147

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงบัญญัติตัวอักษรไทยขึ้น โดยทรงดัดแปลงจากแบบ ที่เคยใช้กันมาก่อนบ้าง และทรงคิดเพิ่มเติมขึ้นอีกบ้าง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงดัดแปลงให้ง่ายและเหมาะสมยิ่งขึ้น จนกระทั่งได้ตัวอักษรไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน (วรรณิ โสมประยูร 2544 : 3) ประเทศไทยจึงมีภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือติดต่อกับสื่อสารของคนไทย และยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่คนไทยภาคภูมิใจ ต้องรักษาให้ยั่งยืนคู่กับความเป็นไทยตลอดไป

ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีความสำคัญมากเพราะเป็นการเรียนการสอนภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารทำความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในชาติ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้วิชาการต่าง ๆ และเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต ซึ่งในชีวิตประจำวันของเราใช้ภาษาไทยด้านการฟัง การพูด การดู การอ่าน การเขียนและวรรณคดี วรรณกรรม กล่าวคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นความสามารถพื้นฐานในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ความสามารถทางภาษาจากการตระหนัก รับรู้ในความงามของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการบูรณาการเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นความสนใจความสามารถให้พัฒนาทักษะทางภาษาให้เหมาะกับวัย ชั้นปี และสูงสุดเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานการคิดเชื่อมโยงในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ปลูกฝังวัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทย และสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 : 1)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดประสงค์ในการสอนภาษาไทยมุ่งสอนทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการธรรมชาติในการสอนภาษา การฟังและการพูดเป็นทักษะที่ทุกคนได้ฝึกโดยธรรมชาติมาแล้ว ตั้งแต่เรียนรู้ภาษา ส่วนการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัวและความสามารถในการอ่าน มีความสำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ มีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 1) การสอนอ่านเป็นความสามารถที่สำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา เพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลง เนื้อหาสาระทางวิชาการ ข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่าน จึง

ปรากฏว่า ผู้ที่อ่านเก่งและอ่านมาก มักเป็นผู้ที่ได้เปรียบมากกว่าและมีชีวิตเจริญรุ่งเรือง (วรณี โสภประยูร 2544 : 120)

ทักษะและองค์ประกอบทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความสำเร็จทางการอ่าน ได้แก่ สุขภาพ โดยทั่วไป วุฒิภาวะ เพศ สติปัญญา และอายุสมอง สภาพทางประสาทสายตา การพูด การฟัง ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสังคม องค์ประกอบทางอารมณ์และบุคลิกภาพ แรงจูงใจ ความสามารถทางการรับรู้ ซึ่งมีผลต่อการแยกแยะ การมองเห็นและการได้ยิน การพัฒนาความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ ทักษะทางกลั่นเนื้อและความคล่องแคล่วทางภาษาไม่มีใครบอกได้ว่าเด็กคนไหนต้องใช้การสอนอ่านแบบใด จึงจะประสบผลสำเร็จที่สุดแต่พอจะสรุปได้ว่าแบบฝึกเกี่ยวกับพัฒนาทางด้านภาษาโดยใช้รูปภาพสามารถนำมาใช้ในการฝึกความพร้อมในการอ่าน (กรมวิชาการ 2546 : 47)

ปัญหาการอ่านไม่ออก นั้น ต้องหาจุดแก้ไขในระบบการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล การอ่านไม่เป็น นั้น ต้องแก้ไขทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา แม้คนอ่านหนังสือออก ก็ยังอาจจะไม่ยอมอ่าน มนุษย์ปกตินั้นฟังและพูดได้ก่อนอ่านและเขียน การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนมักเริ่มต้นและพัฒนาในระบบโรงเรียน การอ่านแรก ๆ เป็นการอ่านเพื่ออ่านออกมากกว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ (กรมวิชาการ 2546 : 56)

นอกจากเหตุผลดังที่กล่าวแล้วการฝึกอ่านออกเสียงและอ่านในใจ ในเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สังคม ชุมชน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง มีนิสัยรักการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายประเภท มีความรู้ความคิดกว้างไกล ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะทักษะความเข้าใจซึ่งเป็นการรวมกันของทักษะการฟังกับการอ่าน แต่ลักษณะของสารที่รับการฟังกับการอ่านแตกต่างกัน เพราะการฟังเป็นการแปลเสียงเป็นความคิดและความเข้าใจ โดยไม่มีการทบทวนกลับ ฟังแล้วผ่านเลยอาจทำให้สารตกหล่น ผู้ฟังเข้าใจผิดได้ง่าย ส่วนการอ่านเป็นการแปลอักษรเป็นความคิดความเข้าใจ โดยมีการอ่านทบทวนย้อนหลังหรือกลับมาอ่านซ้ำได้ ทำให้การสื่อสารโดยการอ่านมีความถูกต้องมากกว่าการฟัง นอกจากนี้การฟังยังเป็นการสื่อสารที่รับได้ทั้งสารที่เป็นถ้อยคำ (วจนะ) และสารที่ไม่เป็นถ้อยคำ (อวจนะ) สารประเภทอวจนะ (Nonverbal) ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงสูง-ต่ำ หนัก-เบา สีหน้าท่าทางของผู้พูด และอื่น ๆ แต่การอ่านได้รับสารเพียงสัญลักษณ์ของวจนะเท่านั้น (วรณี โสภประยูร 2544 : 84) ซึ่งในการสอนอ่านโดยทั่วไปนั้นต้องฝึกให้อ่านได้เร็วรวมทั้งสามารถ เข้าใจและตีความได้อย่างถูกต้องโดยดำเนินขั้นตอนการอ่าน ดังนี้

1. อ่านผ่านโดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้ละเอียดและทำความเข้าใจที่ชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านจะทำให้ความเข้าใจไม่ต่อเนื่อง
3. ลองคิดตอบสั้น ๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจ

4. ฝึกเรียบเรียงความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง (วรรณิ โสมประยูร 2544 : 31)

วิธีการสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านการอ่านนั้น มีหลายวิธีด้วยกัน จะแตกต่างกันไปตามลักษณะความบกพร่อง และระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนแต่ละชั้น วิธีการสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการอ่านที่อ่านหนังสือไม่คล่องมีปัญหา ในการสะกดคำอ่าน การอ่านประโยค และเรื่องสั้นเพื่อความเข้าใจ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านได้ดี การอ่านต้องฝึกให้อ่านได้เร็ว รวมทั้งสามารถเข้าใจและตีความได้อย่างถูกต้อง

วิธีการสอนอ่านโดยใช้สื่อการสอนที่มีรูปภาพประกอบเรื่อง จะกระตุ้นเตือนให้นักเรียนอยากรู้ ดังนั้นการสอนโดยใช้สื่อภาพจะมีคุณค่า คือ ช่วยให้นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจะสามารถอ่านคำ อ่านประโยค จนถึงอ่านเป็นเรื่องราวได้ตามลำดับ ซึ่งการสอนอ่านแก่นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งการอ่านออกเสียง และการอ่านเพื่อความเข้าใจข้อความที่อ่าน มีทั้งหมด 8 วิธีด้วยกัน คือ

1. การฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระกล่าวก่อนที่จะอ่านหนังสือได้นักเรียน จะต้องรู้จักพยัญชนะ และสระทุกตัวในภาษาไทย

2. การจับแฉกตัวอักษรนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มักมีความสับสนระหว่างพยัญชนะที่มีรูปร่างคล้ายกัน จึงจำเป็นต้องฝึกให้เด็กเห็นความแตกต่างของพยัญชนะที่คล้ายคลึงกันทุกตัว เมื่อนักเรียนจำแนกความแตกต่างของพยัญชนะได้แล้วจึงฝึกอ่าน ต่อไป

3. การสอนเป็นคำ วิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เริ่มที่การสอนอ่านเป็นคำโดยให้เด็กอ่านออกเสียงตามครู เมื่อนักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้บ้างแล้วจึงค่อยประสมคำ

4. การวิเคราะห์คำ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนอ่านออก เมื่อนักเรียนทราบว่า คำแต่ละคำประกอบด้วย พยัญชนะต้น อาจมีอักษรนำ และคำควบกล้ำ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด คำหนึ่งคำประกอบด้วยพยางค์เดียว หรือหลายพยางค์ นักเรียนต้องวิเคราะห์คำได้

5. วิธีโฟนิกส์ เป็นการนำหลักการทางภาษาศาสตร์ มาใช้ในการสอนอ่าน หมายถึง เสียงในภาษาไทย ได้แก่ เสียงพยัญชนะ และสระและตัวสะกด

6. การบันทึกชี้นำ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้หลายคนเรียนรู้ได้ดีจากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้หลายด้านรวมกัน ฉีกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว นักเรียนที่อ่านออกแต่ไม่เข้าใจความหมายในสิ่งที่อ่าน และอ่านจับใจความไม่ได้ อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนไม่สามารถแยกคำที่มีความสำคัญมากออกจากคำที่มีความสำคัญน้อยได้ ในการอ่านเรื่อง มักมีคำสำคัญอยู่หลายคำ หากนักเรียนเข้าใจคำสำคัญเหล่านั้นก็จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

7. วิธีกางปลา ใช้หลักการเดียวกันกับวิธีการบันทึกชี้นำ กล่าวคือ ใช้สิ่งนำสายตาไปสู่การเข้าใจเรื่องที่อ่าน แต่ใช้ในรูปกางปลาแทน

8. วิธีการกำหนดรายละเอียดของเรื่อง (Story map) เป็นการสอนเพื่อให้สามารถสรุปใจความสำคัญ และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เช่น เลือกเรื่องที่อ่านให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก วิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้ว หาใจความสำคัญมา 1 คำ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้ว หารายละเอียดให้มากที่สุด เขียนคำสำคัญลงในกระดาษแผ่นใหญ่ แดกรายละเอียดของคำไปรอบ ๆ คำสำคัญ นักเรียนระดมความคิดอธิบายหาความหมายของคำ ลากเส้นความสัมพันธ์ ตรวจสอบความสัมพันธ์ และทบทวนแผนภูมิ (ผดุง อารยะวิญญู 2546 : 49-73)

โดยธรรมชาติอย่างหนึ่งของนักเรียน คือ สนใจการเล่น ความสนุกสนาน ศิลปะ ที่มีภาพ กล่าวคือ ถ้าหาทางใช้สิ่งที่สนใจในการเล่นความสนุกสนาน และศิลปะที่มีภาพมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การใช้การเล่นมาประกอบการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีโอกาสจับต้องสัมผัส เข้าร่วมกิจกรรมสร้างจินตนาการและสร้างสรรค์ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนอ่านโดยใช้สื่อภาพจะช่วยเร้าความสนใจให้ นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เพราะนักเรียนในวัยประถมศึกษายังชอบการใช้สื่อภาพประกอบเรื่องที่อ่านภาษาไทย ภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจต่อการอ่านอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจ รูปภาพจะช่วยสร้างความประทับใจ เพราะนักเรียนจะเกิดความคิดรวบยอดจากอ่านเรื่องประกอบภาพได้ดีกว่าการอ่านคำ ประโยค หรือเรื่องสั้นที่ไม่มีภาพประกอบ

จากเหตุผลดังกล่าว การอ่านเพื่อความเข้าใจ มีความจำเป็นในการเรียนรู้ ถ้านักเรียนได้รับการฝึกให้อ่านได้เพียงอย่างเดียว โดยไม่รู้ความหมายของสิ่งที่อ่านก็จะทำให้นักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ รวมทั้งมีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ตามมาด้วยด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนอ่าน เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของนักเรียน ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพประกอบเรื่องสั้น เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านได้ อันเป็นพื้นฐานในการที่จะเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้นของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องต่อไป

ปัญหาการวิจัย

การสอนโดยใช้สื่อภาพสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต่อสื่อภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้อน กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านตลาดเขตรมมิตรภาพที่ 105 ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 1 คน เลือกโดยเจาะจง และมีการทดสอบภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยศึกษาข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิด ศึกษาผลการเรียนสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้ของ ผดุง อารยะวิญญู และใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้วิจัย

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนโดยใช้สื่อภาพ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีระดับสติปัญญาปกติ ไม่มีคามพิการซ้อน แต่มีความบกพร่องทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ซึ่งในกรณีตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งนักเรียนได้รับการฝึกอ่านสะกดคำในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการฝึกการอ่านประโยคอย่างง่ายในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปัจจุบันกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ต้องได้รับการฝึกความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

2. ความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ในการอ่านคำอ่านประโยค อ่านเรื่องสั้น แล้วเข้าใจเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ สามารถวัดได้โดยการใช้แบบฝึกการสอน แบบทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพประกอบเรื่องสั้น

3. สื่อภาพ หมายถึง ภาพถ่ายขนาด 8×6 นิ้ว เป็นภาพจากเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน และเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของตัวอย่างการวิจัย มีเรื่องสั้นประกอบได้ภาพให้นักเรียนอ่านและมีคำถามให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านด้วยวาจา สื่อภาพแบ่งออกเป็น 4 หมวด ๆ ละ 5 เรื่อง รวม 20 เรื่อง ประกอบด้วย

หมวดที่ 1 ภาพเกี่ยวกับพิธีที่สำคัญ	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 2 ภาพเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในโรงเรียน	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 3 ภาพเกี่ยวกับการเล่นเด็กไทย	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 4 ภาพเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น	จำนวน 5 เรื่อง

4. ความพึงพอใจ หมายถึง การที่นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ แสดงความพึงพอใจต่อสื่อภาพที่ใช้สอน โดยแสดงความพึงพอใจในระดับมาก ปานกลาง และน้อย

5. ขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อนทำความเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนที่ครูใช้ฝึกความเข้าใจในการอ่านเรื่องโดยใช้สื่อภาพ สำหรับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ดูภาพและร่วมอภิปรายเหตุการณ์จากภาพ

ขั้นที่ 2 อ่านเรื่องประกอบภาพตามครู

ขั้นที่ 3 ฟังคำถามและตอบคำถามด้วยวาจา ในคำถามที่นักเรียนตอบ แบ่งออกเป็น

3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ตอบคำถามจากเรื่องทีอ่าน

ตอนที่ 2 บอกแนวปฏิบัติจากเรื่องทีอ่าน

ตอนที่ 3 ปริศนาคำทาย

ขั้นที่ 4 บันทึกการตอบคำถามตามครู

6. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หมายถึง แผนการจัดการศึกษาตลอดปีทีจัดขึ้นอย่างเป็นทางการโดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการแพทย์ จัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องเฉพาะของแต่ละคน

7. แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP) หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ทีประกอบด้วยขั้นตอนการสอนในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจ จนเป็นผู้ทีสามารถอ่านได้คล่องและเข้าใจเรื่องทีอ่าน

2. ครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีแนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพที่เหมาะสมกับความสามารถทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพ ผู้วิจัยได้รวบรวม แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียบเรียงตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของนักเรียนที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้
 - 1.2 ลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้
 - 1.3 สาเหตุของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 ภาวะการอ่านบกพร่อง
 - 2.4 กระบวนการอ่าน
 - 2.5 การอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 2.6 วิธีการสอนอ่านนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน
 - 3.1 ความหมายของสื่อการสอน
 - 3.2 ประโยชน์ของสื่อการสอน
 - 3.3 ขั้นตอนของการใช้สื่อการสอน
 - 3.4 การสอนโดยใช้สื่อภาพ
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

1.1 ความหมายของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

คำว่า “นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้” มีนักการศึกษาพิเศษหลายคนจะใช้ว่า “เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้” หรือ “เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้” หรือ “เด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้” หรือ “เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะทาง” ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า Learning Disabilities : LD ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอใช้คำว่า **นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้** มีผู้ให้ความหมายนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม (2537 : 3) กล่าวไว้ครั้งแรกว่า เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ไว้ว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ของขบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การใช้ภาษาพูด หรือภาษาเขียนซึ่งความผิดปกตินี้อาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคำนวณ ตลอดจนการรับรู้อันเป็นผลจากความผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการมองเห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยิน การเคลื่อนไหวไม่ปกติ เนื่องจากร่างกายพิการ หรืออารมณ์แปรปรวน หรือนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ต่อมา ศรียา นิยมธรรมและคณะ (2546 : 143) ได้ให้ความหมายอีกว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งทำให้นักเรียนมีปัญหการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การคิด หรือการคำนวณ รวมถึงเด็กที่ได้รับความกระทบกระเทือนทางสมอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 9) กล่าวว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียน มีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ สภาพจิตเวชและสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

วารี ธีระจิตร (2541:141) กล่าวว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะทาง หมายถึง นักเรียนที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้ อาจเห็นของการมีปัญหาได้ในลักษณะของการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณ

กรมสุขภาพจิต (2543 : 4) ได้ให้ความหมาย ของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง

ภาวะบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์

เบญจพร ปัญญา (2543 : 4) ได้ให้ความหมายของความบกพร่องด้านการเรียนรู้ว่าเป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาการอ่าน การเขียนการสะกดคำ การคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น พิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาวน์ปัญญา

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543 : 3) กล่าวว่า กฎหมายว่าด้วยการศึกษาลำหรับผู้ที่มีภาวะบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act — IDEA) ซึ่งเป็นกฎหมายสาธารณะที่เรียกว่า Public Law 101 — 476 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมคือกฎหมาย Public Law 94 — 142 ได้ให้คำจำกัดความของความบกพร่องในการเรียนรู้ หรือ LD (Learning Disabilities) เป็นความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่านั้น ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจภาษา หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็ภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้คำจำกัดความยังได้ระบุต่อไปด้วยว่า ความบกพร่องในการเรียนรู้นั้นยังครอบคลุมสภาพต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่าน และความบกพร่องในการเข้าใจ

สุขพัชรา ชุ่มเจริญ (2545 : 3) กล่าวว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการรับรู้ หมายถึง ความผิดปกติอย่างเดียว หรือหลายอย่างทำให้เกิดปัญหาทางการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน การสะกด การคำนวณ การใช้เหตุผล การรวบรวมนความคิด ซึ่งความผิดปกตินี้ไม่ใช่เกิดจากภาวะบกพร่องทางการเห็น การได้ยินทางร่างกาย ทางสติปัญญาทางอารมณ์ แต่เป็นทางสมองที่มีความผิดปกติทำให้การแปลภาพ การแปลเสียง หรือการรับรู้ แปรปรวนไปจากเดิม นักเรียนบางคนมองเห็นหนังสือกลับหลัง นักเรียนบางคน ไม่สามารถแปลความหมาย หรือเข้าใจจากการได้ยิน นักเรียนบางคนไม่เข้าใจตัวเลข และความหมายตัวเลข

สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง ความผิดปกติของกระบวนการทางจิตวิทยาตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป ที่แสดงออกมาโดยบุคคลที่มีปัญหาในการใช้ถ้อยคำ การพูด การอ่าน การเขียน การให้เหตุผล ตลอดจนการคำนวณ ความผิดปกตินี้เกี่ยวข้องกับความบกพร่องของระบบประสาทในตัวผู้นั้น และอาจติดตัวไปตลอดชีวิต นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ความสามารถจริง ๆ ที่เขามีอยู่

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษา ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือ มีปัญหาในการเรียนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าว ไม่ได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย การมองเห็นการได้ยิน ด้านสติปัญญา อารมณ์ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

1.2 ลักษณะของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

ลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้ ศรียา นิยมธรรม (2541 : 40) ได้จัดกลุ่มลักษณะรวม ๆ ปัญหาของการเรียนรู้ได้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านพุทธิพิสัยหรือการรู้คิด (Cognitive) เช่น การคิดและการแก้ปัญหา
- 2) ด้านภาษา (Language) ได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน การอ่าน
- 3) ด้านกลไกการเคลื่อนไหว (Motor) เช่น การประสานงานกันของอวัยวะ
- 4) ด้านสังคม (Social) เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ

วาริ ธีระจิตร (2541:141) กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะทาง มีลักษณะ ประสบปัญหา 7 ด้าน คือ

1) ปัญหาทางภาษา ความสามารถในการอ่านในเรื่องการจำตัวพยัญชนะ การผสมเป็นคำ การเข้าใจข้อความที่อ่านได้น้อยกว่าวัยเดียวกัน ความผิดปกติสังเกตได้จากการอ่านไม่ชัด อ่านข้าม บรรทัด ระดับเสียงดังหรือค่อยเกินไป ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่ง

2) ปัญหาทางด้านความสามารถในการเรียน การเรียนรู้จะอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นที่ตนกำลังเรียนอยู่ มีสมาธิสั้น สนใจเจาะจงน้อย วอกแวก ความคิดอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายจนเฉื่อย มุทะลุ เป็นต้น

3) ปัญหาทางด้านพฤติกรรม มักทำอะไรรุนแรง อย่างไม่มีเหตุผล ไม่ถูกกาลเทศะ ดึงดึง ขอบก่อกวนการเรียน การเล่น การทำกิจกรรมกลุ่ม ชอบยุ่ง ไม่อยู่นิ่ง ฟุ้งซ่าน เลินเล่อ สะเพร่า เป็นต้น

4) ปัญหาทางด้านสุขภาพจิต มีความผิดปกติทางอารมณ์ มีอาการทางประสาท มีความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้า เป็นต้น

5) ปัญหาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าความสามารถจริง

6) ปัญหาทางการรับรู้ นักเรียนไม่สามารถจำแนกสิ่งต่าง ๆ ได้ จากการใช้ สายตา การฟัง

7) ปัญหาทางการเคลื่อนไหว จะมีอิริยาบถมาก หรือน้อยกว่าปกติ แสดงกิริยา

ไม่เหมาะสม เช่น โยกดัว เป่าปาก กระตุก หรือเกร็งตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย งุ่มง่าม เงอะงะ ทำอะไรช้า ๆ อย่างไม่มีจุดหมาย มีความผิดปกติด้านการเคลื่อนไหว

หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2547 : 12) สรุปรายงานการวิจัย ข้อมูลนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

- 1) นักเรียนที่มีปัญหาส่วนใหญ่พบในระดับชั้นประถมศึกษา
- 2) มีปัญหาในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง
- 3) เมื่อโตขึ้นปัญหาทางการเรียนของนักเรียนจะลดลง
- 4) มีปัญหาทางภาษา
- 5) เป็นนักเรียนที่เคยตกเรียนซ้ำชั้น
- 6) ร้อยละ 15 มีปัญหาทางพฤติกรรม
- 7) มีความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถที่แท้จริง
- 8) นักเรียนบางคนมีปัญหาเกี่ยวกับสมาธิ เสียสมาธิง่าย
- 9) มีปัญหาในการจัดระเบียบการทำงานนักเรียนบางคนทำงานไม่สำเร็จตามที่ครูมอบหมาย

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2542 : 7 – 8) กล่าวถึง สาเหตุของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ว่ายังไม่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่าเป็นเพราะสมองเด็กไม่สามารถที่จะจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลก็คือ เด็กจะเกิดความรู้สึกลึกลับที่ไม่ดีต่อตัวเอง ปัญหาของภาวะบกพร่องการเรียนรู้เหมือนกับปัญหาของภาพในจอโทรทัศน์ที่ไม่ชัดเจน ซึ่งสาเหตุที่เกิดจากคลื่นสมองสัญญาณบางอย่าง ขัดข้องทั้งที่ปัญญาปกติ การเห็นปกติ การได้ยินปกติ แต่ก็ไม่สามารถรับรู้ข้อมูล ทางด้านการอ่าน การเขียน การทำเลขได้เป็นปกติ สาเหตุจากสมองทำงานล่าช้าในการแปลข้อมูล สรุปได้ว่า Learning Disabilities : LD จะมีปัญหา 4 ด้าน คือ

- 1) ปัญหาด้านการอ่าน (Dyslexia)
- 2) ปัญหาของการเขียน(Dysgraphia)
- 3) ปัญหาในด้านคณิตศาสตร์(Dyscalculia)
- 4) ปัญหาในการฟัง

เบญจพร ปัญญาวยง (2543 : 4) ได้แบ่งลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท คือ

- 1) ความบกพร่องด้านการเขียนและการสะกดคำ
- 2) ความบกพร่องด้านการอ่าน
- 3) ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์
- 4) ความบกพร่องหลาย ๆ ด้านรวมกัน

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544 : 25 – 30) กล่าวในคู่มือการวินิจฉัยโรคและสถิติของความผิดปกติทางจิตของสมาคมจิตแพทย์แห่งอเมริกา (DSM V - The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) ได้ระบุลักษณะของความบกพร่องในการเรียนรู้ว่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ความบกพร่องทางการอ่าน (Reading Disorder) เป็นความบกพร่องที่พบบ่อยที่สุด และมีผลกระทบต่อนักเรียนในวัยเรียน

2) ความบกพร่องทางการเขียน (Disorder of Written Expression) เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีความยากลำบากในการเขียนตัวอักษร

3) ความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Disorder)

4) ความบกพร่องที่ไม่เฉพาะเจาะจง (Learning Disorder Not Otherwise Specified)

ศรียา นิยมธรรมและคณะ (2546 : 143) กล่าวว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความด้อยสมรรถภาพทางการเรียนนั้น เป็นผลมาจากภาวะทางอารมณ์และระบบประสาท ซึ่งแปรปรวนไปเช่น สมองได้รับความกระทบกระเทือน ภาวะทางบ้าน หรือทางโรงเรียนก่อให้เกิดความเครียดอย่างยิ่งอยู่เป็นนิจ ทั้งที่สติปัญญาดี ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ สังกัดได้จาก การอยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ขาดสมาธิและมีช่วงความสนใจสั้น

สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2548 : 1) ได้แบ่งลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ 3 ลักษณะ คือ

1) ภาวะบกพร่องทางด้านภาษา (Language disabilities) เป็นภาวะบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เข้าใจและการใช้ภาษาในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การเข้าใจคำศัพท์เนื้อหาการเรียบเรียงถ้อยคำ การเขียนเพื่อสื่อใจความการสะกดคำ การอ่าน และการพูด

2) ภาวะบกพร่องในด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical disabilities) เป็นความบกพร่องที่แสดงออกโดยบุคคลมีปัญหาในการเข้าใจตัวเลข การคิดคำนวณทำให้ผลการเรียนคณิตศาสตร์ตกต่ำ ความบกพร่องที่เกิดขึ้นในด้านนี้ อาจเป็นมาจากการเข้าใจภาษาที่บกพร่อง ทำให้ตีโจทย์ไม่ได้ หรือเกิดในขั้นของการรับรู้ตัวเลข ตลอดจนสัญลักษณ์ต่างๆ ไม่สอดคล้องตามความเป็นจริง

3) ภาวะบกพร่องในการรับรู้ (Perceptual disabilities) เป็นความบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รูปภาพการได้ยินและการสัมผัสต่าง ๆ หรือแยกความแตกต่างของภาพที่คล้ายคลึงกันไม่ได้

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ตามที่นักวิชาการหรือนักจิตวิทยา ได้ให้ลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย มีภาวะบกพร่องทางด้านภาษา ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และการคิดให้เหตุผล ภาวะบกพร่องในด้านคณิตศาสตร์ คือ ทักษะการคิดคำนวณ และภาวะบกพร่องในการรับรู้จากการสัมผัส

1.3 สาเหตุของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้

นักวิชาการและนักจิตวิทยาได้ให้สาเหตุของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

คันสนีย์ ถัทรคุปต์ (2542 : 10 – 11) ได้ให้สาเหตุของ Learning Disabilities : LD อาจเกิดเนื่องมาจากสาเหตุ

1) พันธุกรรม เนื่องเด็กบางคนจะมีประวัติว่ามีคนในครอบครัวที่มีปัญหาคล้าย ๆ กันมาก่อน

2) เด็กที่มีน้ำหนักแรกคลอดน้อยกว่าปกติ

3) เด็กที่มีปัญหาาระหว่างคลอด

4) เด็กที่เป็นมะเร็งแล้วได้รับการรักษาอยู่

5) เด็กที่สมองถูกกระทบกระเทือน เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรงที่ศีรษะ มีเลือดออกในสมอง หรือมีการติดเชื้อของเยื่อหุ้มสมอง หรือไข้สมองอักเสบ

6) เด็กบางคนพบว่ามีความผิดปกติของโครงสร้างของสมอง แต่สติปัญญาและไอคิวปกติ แต่จะเกิดภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

กรมสุขภาพจิต (2543 : 13) กล่าวว่า สาเหตุของ Learning Disabilities : LD น่าจะมีสาเหตุจากสมองผิดปกติ ซึ่งมีรายงานการวิจัยสนับสนุนไว้ดังนี้

1) พยาธิสภาพทางสมอง คือ เด็กที่มีบาดแผลทางสมอง อาทิ คลอดก่อนกำหนด ตัวเหลืองหลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่า มีปัญหาการอ่าน

2) ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย โดยปกติสมองซีกซ้ายจะควบคุมการแสดงออกทางภาษา สมองซีกซ้ายจะมีขนาดโตกว่าซีกขวา เด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) สมองซีกซ้ายและซีกขวาวะเท่ากัน

3) ความผิดปกติของคลื่นสมองเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) จะมีคลื่นสมองอัลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าปกติ

4) กรรมพันธุ์ เด็กที่มีปัญหาการอ่าน บางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 15 และสมาชิกของครอบครัวเคยเป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)

5) พัฒนาการล่าช้า เดิมเชื่อว่ามีผลมาจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเพราะเมื่อเด็กโตขึ้นไม่ได้หายไปจากโรคนี

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 346) ยังได้สรุปสาเหตุของ เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ความผิดปกติของระบบประสาทบกพร่อง
- 2) พัฒนาการด้านต่างๆช้ากว่าวัย
- 3) สาเหตุจากพันธุกรรม
- 4) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2548 : 1) ได้อธิบาย สาเหตุของภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1) สาเหตุทางพันธุกรรม จากงานวิจัยหลายเรื่องนำมาเป็นข้อสรุปภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความเกี่ยวข้องกับพันธุกรรม แม้การวิจัยเหล่านั้นไม่อาจโยงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนถึงความเป็นเหตุ เป็นผลดังกล่าวได้ แต่ความถี่ของปรากฏการณ์ในระหว่าง คนสายเลือดเดียวกันมีสูงมาก ดังเช่น งานวิจัยของ Finucci และคณะ (Finucciet al, 1976) พบว่า 45 % ของญาติสนิทของนักเรียน ที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน มีปัญหาในด้านการอ่าน

2) สาเหตุในระหว่างตั้งครรภ์และการคลอด ในกรณีนี้จะเป็นเรื่องของ การได้รับสารเคมีบางชนิด ยาเสพติด ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บในระหว่างการตั้งครรภ์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจมีผลกระทบต่อพัฒนาการทางสมองของทารกไม่มากนักน้อย มารดาที่คลอดยากต้องใช้เครื่องมือทางการแพทย์มาช่วย บางครั้งทำให้เกิดความกระทบกระเทือนสมอง ชนิดที่เรียกว่า Minimal brain damage ซึ่งความผิดปกติในลักษณะนี้เป็นสาเหตุสำคัญของการเป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ในปี 1978 Rourk ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับความ บกพร่องของระบบประสาทที่มีผลต่อการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีความยากลำบากในการอ่าน มักมีประวัติเคยได้รับความกระทบกระเทือนทางสมองในลักษณะต่าง ๆ ไม่มากนักน้อย และยังมีรายงานการวิจัยอื่น ๆ ยืนยันว่า ทารกคลอดก่อนกำหนดมาก ๆ จะมีความเสี่ยงสูงมากต่อการเป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)

3) สาเหตุภายหลังการคลอด ได้แก่ โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนที่เคยมีประวัติเชื้อหุ้มสมองอักเสบ (Meningitis) หรือสมองอักเสบ (encephalitis) จะเป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) สูงกว่าเด็กซึ่งไม่เคยมีโรคภัยไข้เจ็บ

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีสาเหตุมาจากกรรมพันธุ์ การได้รับสารเคมีบางชนิด ยาเสพติด การที่สมองถูกทำลายก่อนคลอดระหว่างคลอด หรือหลังคลอด ทำให้เกิดความผิดปกติที่สมองซึ่งควบคุมการรับรู้และแสดงออกทางด้านภาษา ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การรับรู้สัญลักษณ์ การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และการคิดคำนวณ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีดังนี้

วาสนา เลิศศิลป์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการศึกษานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า จำนวนนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ขั้นรุนแรง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 5.51 ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พบมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย คือ หมวดพฤติกรรมภาษา คณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว เวลา และทิศทาง ผลการเปรียบเทียบปัญหาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกเพศ อายุ และกลุ่มโรงเรียน พบว่า ปัญหาในการการเรียนรู้ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนอายุ 6 ปี 7 ปี และ 8 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า นักเรียนในแต่ละกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงใจ วรรณสังข์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการจำของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนนิทานประกอบภาพ พยัญชนะไทยสูงกว่าเกณฑ์ความสามารถจำพยัญชนะไทยของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านหลังจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทยอยู่ในระดับดี

จากงานวิจัยเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ทำให้ตระหนักได้ว่า จำนวนนักเรียนและเพศของนักเรียนที่เป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) พบมากในโรงเรียนปกติ จึงทำให้ข้อวิตกกังวลเรื่องจำนวนของนักเรียนที่เป็นเด็กภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ที่มีความใกล้เคียงกับผลการวิจัย และการพัฒนานักเรียนต้องใช้สื่อ นวัตกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อประเภทแบบฝึก หรือชุดการสอนที่มีรูปภาพ หรือนิทาน จะช่วยให้เขาเกิดการเรียนรู้ได้ดี

2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก และคุณภาพการอ่านของเด็กย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่าน ไว้ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2538 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า

1) การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมผสานเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

2) การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อสารโดยการอ่าน

3) การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน

4) การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายๆด้าน เช่น ใช้การสังเกตจำรูปคำ

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องการใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

นภค จันทรเพ็ญ (2539 : 73) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำ หรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิด ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

เดือนใจ คุรุกระโทก (2543 : 15) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร เป็นความคิดโดยอาศัยประสบการณ์เดิม แล้วนำความคิด ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

จากความหมายของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องทั้งทางการมองเห็นตัวอักษร และเป็นกระบวนการทางสมองในการแปลความหมาย สร้างความเข้าใจความหมายของคำหรือถ้อยคำ เป็นการถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำที่มีความหมาย สื่อให้ตรงกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในทักษะวิชาด้านอื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 121-122) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้หลายประการ ผู้วิจัยจะขอเลือกประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาทุกระดับ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ
- 2) ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านเพื่อการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ๆ
- 3) การอ่านช่วยให้บุคคลนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพ

- 4) การอ่านช่วยสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
- 5) การอ่านส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์
- 6) การอ่านหนังสือหลายชนิดเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ
- 7) การอ่านช่วยให้ผู้อ่านรู้จักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เช่น อ่านประวัติศาสตร์

อ่านวรรณคดี เป็นต้น

บันลือ พฤษะวัน (2538 :10 – 11) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

- 1) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
- 2) เด็กที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ
- 3) การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ได้อย่างกว้างขวาง

- 4) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต
- 5) การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง
- 6) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนในด้าน

การเมือง การปกครอง

7) การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน และพัฒนาจิตใจอีกด้วย

8) การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาตนเองและอาชีพของตนได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้่านทุกคน และได้นำเสนอทฤษฎีการอ่าน ไว้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีของทราบาซโซ (Trabasso) ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ ผู้อ่านรับสารต่อจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่ในขณะที่อ่านข้อความผู้อ่านจะควบคุมเพียงโครงสร้างผิวเผิน จนกว่าสารที่รับรู้จะได้รับการเปรียบเทียบ ดังนั้น ลำดับขั้นตอนของการอ่านตามพื้นฐานทฤษฎีนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

(1) การรับสาร โดยใช้สายตารับรู้

(2) การใช้ประสบการณ์เดิม ความจริง และภาพ ทำการเปรียบเทียบกับสารที่ได้รับว่าแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิมหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่รู้จัก ผู้อ่านจะอ่านทบทวน 2-3 ครั้ง จนกว่าจะตัดสินใจว่าจะอะไรคือคำตอบที่แท้จริง

(3) คำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิม หรือโดยอาศัยความรู้จากแหล่งอื่นมาช่วยตัดสินใจนั้น ถือว่าเป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่าน

2) ทฤษฎีของเชสและคลาก (Chase and Clark) เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม โดยมีขั้นตอนของการอ่าน ดังนี้

(1) ผู้อ่านรับสารแล้วทำการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของจริงและภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าวหรือยังไม่มีคามแน่ใจ ก็จะใช้การอ่านซ้ำข้อความนั้น

(2) สารที่ให้ความรู้สึกในทางลบจะใช้เวลาในการรับรู้ไวและนาน หมายความว่าเมื่อรับรู้แล้วจะเก็บไว้นานกว่าสารที่ให้ความรู้ทางบวก ซึ่งระยะเวลาในการเก็บจะสั้นกว่า หรืออาจลืมได้เร็วกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางลบ

(3) ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ และความหมายของคำจะได้รับการบันทึกไว้ในสมอง

3) ทฤษฎีของรูเมลฮาร์ท (Rumelhart) ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความซับซ้อน แต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านสาร โดยพิจารณารูปร่างของคำที่รู้จักเพื่อเข้าใจความหมาย ต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความหมายของคำกับความรู้เดิมที่มีอยู่เพื่อเป็นการพิสูจน์หาข้อเท็จจริง โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ ความหมายการสะกดคำและชนิดของคำ องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแปลความของสารได้หลักสำคัญของทฤษฎีนี้มีอยู่ 4 ประการ คือ

(1) การที่ผู้อ่านจะรับรู้คำนั้นเป็นคำชนิดใด ต้องสังเกตหน้าที่ของคำที่อยู่ใกล้ เคียง ในประโยคเดียวกัน หรือในข้อความใกล้เคียงกันว่าคำนั้นทำหน้าที่อย่างไร

(2) การที่ผู้อ่านจะรับรู้ความหมายของคำ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำใกล้เคียง อาจเป็นคำที่มาก่อนหรือมาหลังก็ได้ จะเป็นแนวทางชี้แนะให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำใหม่ได้เร็วขึ้น

(3) การที่ผู้อ่านจะรับรู้หน้าที่ของคำนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านเกี่ยวกับหน้าที่ของคำอื่นที่มาก่อนหรือมาหลังคำใหม่ จะเป็นแนวทางช่วยชี้แนะหน้าที่ของคำใหม่ให้นักเรียนอ่านเข้าใจ

(4) การที่ผู้อ่านจะแปลความหมายของคำขึ้นอยู่กับวิธีชี้แนะของคำบางคำ

4) ทฤษฎีของฟรีเดริเคน (Frederiken) ทฤษฎีนี้ได้นำโครงสร้างทางหลักภาษาเป็นแกนสำหรับสร้างความเข้าใจในการอ่าน คือ ผู้อ่านจำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำในประโยค การเข้าใจหน้าที่ของคำ การนำถ้อยคำมาเชื่อมโยง โดยอาศัยวิธีการทางหลักภาษา ซึ่ง

โครงสร้างของประโยคจะประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย ถ้าผู้อ่านเข้าใจ โครงสร้างทางหลักภาษาก็จะเข้าใจความหมายของประโยค ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของเรื่องที่ผู้อ่าน มักจะพบ มีดังนี้

- (1) แนวคิดของเนื้อเรื่องที่อ่าน เป็นแนวคิดรวมตลอดเนื้อเรื่อง
- (2) แนวคิดย่อย ๆ ของเนื้อเรื่องจะมีความสัมพันธ์กัน และเมื่อนำมารวมกันแล้ว สามารถสรุปรวมเป็นแนวคิดของเนื้อเรื่องทั้งหมดได้
- (3) ข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากท้ายบทของเรื่อง
- (4) บทสรุปผลรวมของแนวคิดแต่ละบท หากเนื้อเรื่องมีหลายตอน เพื่อมิให้ผู้อ่าน ลับสน ผู้เขียนมักจะมีบทสรุปไว้ตอนท้ายของบทด้วย

5) ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ตามทฤษฎีของเพียเจต์กล่าวว่า ความรู้ คือ ประสบการณ์ ที่ได้รับและสะสมมาแล้วในอดีต คือ เมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ได้ผลลัพธ์ ออกมาก็จะสะสมผลลัพธ์นั้นไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเห็นเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กก็จะคาดหวังทันทีว่า ผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เด็กจะค่อย ๆ ประสมประสานความรู้ใหม่กับความรู้ เก่าเข้าด้วยกันเป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิริยาตอบสนองสิ่ง เร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านที่นำมาสร้างความเข้าใจนั้นเน้น ความสัมพันธ์ของคำประโยคและข้อความ ผู้อ่านจะต้องรู้จักความหมายของคำ เข้าใจความหมาย ของเรื่องราวทั้งหมด ความสัมพันธ์ระหว่างคำประโยคและข้อความ กับสมองของนักเรียน และ ประสบการณ์เดิมจะมีผลต่อความรู้ใหม่ ดังนั้น ตามที่ผู้วิจัย ใช้สื่อภาพในการพัฒนาการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ ก็เป็นการนำประสบการณ์เดิมของนักเรียนมาช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถ สร้างประสบการณ์ใหม่ คือ มีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี

2.3 ภาวะการอ่านบกพร่อง (Dyslexia)

ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546 : 144-145) กล่าวว่า ความหมายภาวะการอ่านบกพร่อง (Dyslexia) หมายถึง “ยุ่งยากกับถ้อยคำ” ภาวะยุ่งยากทางการอ่านหรือการมีปัญหาด้านการอ่าน อย่างรุนแรง ไม่อาจเข้าใจความหมายจากอักษรที่เขียนเป็นคำได้ เนื่องจากความผิดปกติของระบบ ประสาทส่วนกลาง ซึ่งเป็นมาแต่กำเนิด หรืออาจเกิดจากการที่สมองได้รับบาดเจ็บอย่างรุนแรง ซึ่ง ในภาวะของการอ่านบกพร่องมีปัญหา ดังนี้

- 1) ปัญหาที่มาจากกรฟัง (auditory-linguistic type) คือ จะไม่สามารถแยกแยะเสียงหรือ หน่วยเสียงที่ได้ยิน จึงทำให้ไม่อาจเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรที่เห็นกับเสียงที่ได้ยินใน

คำพูดนั้น ๆ ได้ ความบกพร่องจะปรากฏให้เห็นจากการจำแนกเสียง การเรียงลำดับเสียง และการรับรู้ชื่อของเสียงที่ได้ยิน

2) ปัญหาที่มาจากมิติการเห็น (visual-spatial type) คือนักเรียนกลุ่มนี้จะมีพัฒนาการทางภาษาปกติ แต่ไม่อาจเรียนรู้มิติและการเห็นที่จำเป็นต้องใช้ในทักษะการอ่านได้ ความบกพร่องลักษณะนี้จะปรากฏในเรื่อง การจำแนกสิ่งที่เห็น การเรียงลำดับสิ่งที่มองเห็นการจำแนกภาพพื้นที่มองเห็น การรับรู้ความลึกของภาพ และการรับรู้ความรู้สึกของสิ่งที่มองเห็น

3) ปัญหาแบบผสม (mixed dyslexia) เป็นปัญหาทั้งสองอย่างผสมกัน
ศรียา นิยมธรรม (2540 : 42) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการอ่านไว้ ดังนี้

- 1) ขมวดคิ้วนี้หน้าเวลาอ่าน
- 2) หลงบรรทัด
- 3) อ่านสลับคำ อ่านข้ามคำ
- 4) อ่านสลับตัวอักษร
- 5) การอ่านช้า การอ่านถอยหลัง
- 6) อ่านออกเสียงไม่ชัด
- 7) จับใจความของเรื่องที่อ่าน หรือลำดับเรื่องที่อ่าน ไม่ได้
- 8) จำใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้
- 9) เล่าเรื่องที่อ่านไม่ได้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 352) กล่าวว่า อาการ dyslexia เป็นอาการในนักเรียนกลุ่มที่ด้อยสมรรถภาพในการเรียน เป็นพฤติกรรมที่มีความบกพร่องในการอ่านคำ ประโยค หรือย่อหน้าสาเหตุต้นตอส่วนมากมักเกิดจากความบกพร่องทางกาย จึงต้องได้รับการแก้ไขจากแพทย์และนักประสาทวิทยา เพราะมีปัญหาทางสมองประสาทสัมผัสและการรับรู้บกพร่อง อาการแสดงออกคืออ่านหนังสือข้ามตัว ซึ่งเป็นเพราะเขามองไม่เห็นตัวหนังสือจริง ๆ บางคนแสดงอาการไม่เข้าใจที่อ่านสาเหตุของภาวะการอ่านบกพร่องเกิดจาก

- 1) ปัญหาทางพันธุกรรม (genetics or heredity dyslexia) บางครอบครัวมีคนในครอบครัวที่มีปัญหาการอ่าน
- 2) ปัญหาของพัฒนาการ (developmental dyslexia) เป็นมาตั้งแต่กำเนิดเห็นชัดตั้งแต่วัยเด็ก
- 3) ปัญหาทางอารมณ์ (emotional dyslexia) สาเหตุมาจากการที่เด็กได้พบเหตุการณ์รุนแรงซึ่งเกิดขึ้นในระยะเวลาก่อนที่จะพูดได้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 352) กล่าวว่า ข้อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีภาวะการอ่านบกพร่อง ได้แก่

- 1) อ่านสลับตัวอักษร อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน
- 2) หลงบรรทัด อ่านตะกุกตะกัก ผิด ๆ ถูก ๆ
- 3) ขมวดคิ้วนี้หน้าเวลาอ่านไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์
- 4) อ่านสลับคำ อ่านข้ามคำ อ่านซ้ำ อ่านย้อนกลับไปกลับมา
- 5) จับใจความเรื่องที่อ่าน หรือลำดับเรื่องที่อ่านไม่ได้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 25) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีภาวะการอ่านบกพร่องอาจมีพฤติกรรมดังนี้

- 1) จำตัวอักษรไม่ได้ ทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้
- 2) จำตัวอักษรได้บ้าง แต่อ่านเป็นคำไม่ได้
- 3) ความสามารถในการอ่านต่ำกว่านักเรียนอื่นในชั้นเรียนเดียวกัน
- 4) ระดับสติปัญญาของเด็กอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อวัดโดยใช้แบบ

ทดสอบเชาวน์ปัญญาที่เชื่อถือได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ สงวนลิขสิทธิ์

- 5) เด็กบางคนอาจมีความไวในการใช้สายตา
- 6) เด็กบางคนอาจมีความไวในการฟัง
- 7) พุดไม่เป็นประโยค
- 8) เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้ดี หากให้เด็กฟังหรือมีคนอ่านหนังสือให้ฟัง หรือฟังจากเทป แต่ถ้าให้อ่านเองเด็กจะอ่านไม่ได้ อ่านไม่เข้าใจหรือจับใจความไม่ได้
- 9) อ่านคำโดยสลับตัวอักษร
- 10) ไม่เข้าใจตัวอักษรใดมาก่อน — หลัง ตัวอักษรโดยอยู่ซ้ายหรือขวา
- 11) ไม่สามารถแยกเสียงสระในคำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 11) กล่าวถึงลักษณะเด็กที่มีภาวะการอ่านบกพร่องไว้ดังนี้

- 1) หลงบรรทัดอ่านซ้ำคำ
- 2) อ่านซ้ำและตะกุกตะกัก
- 3.) จำข้อเท็จจริงพื้นฐานไม่ได้
- 4) อ่านคำในตำแหน่งที่ไม่ถูกต้อง
- 5) ไม่สามารถบอกลำดับของเรื่องราวได้
- 6) สับสนระหว่างอักษรหรือคำที่คล้ายคลึงกัน

7) ไม่สามารถจำประเด็นสำคัญของเรื่องราวได้

8) อ่านตกหล่น อ่านเพิ่มคำ หาคำมาแทนที่ อ่านกลับคำ

กรมสุขภาพจิต (2543 : 20) ได้นำเสนองานวิจัยทางการศึกษาที่ พบว่า หากครูนำหลักการสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมไปใช้จะช่วยให้นักเรียนรู้อย่างเต็มที่ หลักการสอนที่เหมาะสมมีดังนี้

- 1) สอนจากสิ่งที่ย่างที่สุด
- 2) สอนจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยไปหาสิ่งที่ไม่คุ้นเคย
- 3) ให้โอกาสเด็กเลือกเรียน
- 4) ให้เด็กมีความสุขในการเรียน
- 5) ใช้ประสบการณ์ตรง
- 6) ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน
- 7) ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิด
- 9) ให้เด็กเรียนจากเพื่อน
- 10) แจกผลการเรียนให้เด็กทราบโดยเร็ว
- 11) ทบทวนบทเรียนบ่อยๆ
- 12) สอนโดยการเน้นย้ำ เชื่อมโยงกับวิชาอื่น
- 13) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียน
- 14) ใช้คำสั่งที่สั้นและเข้าใจง่าย
- 15) มองหาจุดเด่นจุดด้อยของเด็ก
- 16) ให้เด็กมีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องการอ่าน สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน คือ มีความยุ่งยากในการอ่าน เช่น อ่านพยัญชนะ อ่านสระ อ่านประสมคำ และการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ อ่านแล้วไม่สามารถบอกความหมายของคำ วลี ประโยค และไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษาวิชาอื่นต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด สุดท้ายคือความล้มเหลวทางการเรียน ซึ่งตัวอย่างวิจัยนี้ ต้องได้รับการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ตามแนวคิดทฤษฎี ดังกล่าวข้างต้น โดยการนำหลักการสอนที่เหมาะสมมาใช้ โดยเปิดโอกาสให้ตัวอย่างวิจัยได้รับการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจตามลำดับขั้นตอน เช่น อ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องที่ย่าง เข้าใจเรื่องที่ใกล้ตัว ซึ่งในการอ่านจะเข้าใจได้ต้องอาศัย การตีความ การฝึกอ่านบ่อย ๆ ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยให้ตีความและเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ โดย

การใช้สื่อภาพ จะช่วยให้การเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้วิจัยจึงได้นำสื่อภาพที่สัมพันธ์กับชีวิต ศึกษาผลการพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของ ตัวอย่างวิจัย ที่มีภาวะการอ่านบกพร่อง

2.4 กระบวนการอ่าน

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2546 : 49) กล่าวว่า กระบวนการอ่าน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) อวัจนภาษา คือ ภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำ คนเราใช้อวัจนภาษากันตั้งแต่ยังเด็กตามธรรมชาติ ต่อ ๆ มาที่เรียนรู้และปรับปรุงวิธีสื่อสาร โดยอวัจนภาษานี้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมและเหมาะสมกับกาลเทศะยิ่งขึ้น ภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำนี้แสดงต่อกันได้โดยใช้สีหน้า ท่าทาง อวัยวะต่าง ๆ เช่น มือ แขน ขา เท้า นัยน์ตา ฯลฯ น้ำเสียง ตลอดจนการแต่งกาย แต่งหน้า เป็นต้น

2) วัจนภาษา คือ ภาษาถ้อยคำ หรือสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสื่อสำหรับผู้ส่ง กับผู้รับสารเข้าใจกันได้ สัญลักษณ์อาจเป็นภาษาเขียน ภาพ หรือรหัส

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548 : 15) ได้กล่าวว่า การอ่านจะได้ผลมากน้อยเพียงใด พิจารณาจากพฤติกรรมพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1) การแปลความ ได้แก่ การเข้าใจเรื่องราวเดิมตรงไปตรงมา หรือตรงตัวแล้วสามารถแปลเรื่องราวนั้นออกเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ หรือแบบใหม่ โดยไม่ผิดเจตนาเดิม

2) การตีความ ได้แก่ การเข้าใจเรื่องราวลึกซึ้งยิ่งขึ้นอาจแยกแยะออกไปกว้างขวางหลายแง่หลายมุม หรือรู้เรื่องโดยตรง และเรื่องเสริม เรื่องแทรกที่ควรรู้หรือที่เกี่ยวข้องกัน

3) การขยายความ ได้แก่ การนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องไปเสนอในรูปขยาย หรืออธิบายความเพิ่มเติมให้ลึกซึ้งกว้างไกลกว่าเรื่องราวข้อเท็จจริง ที่ปรากฏอยู่ในต้นเรื่องนั้น

ดังนั้น ความสำคัญของการอ่านจะให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ในการจัดให้นักเรียนอ่านเพื่อเกิดความเข้าใจ จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการสอนอ่าน

2.5 การอ่านเพื่อความเข้าใจ

เกศินี จันทรเกษม (2548 : 4) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การที่นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ ประโยค สามารถสรุปใจความสำคัญ และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

สมพิศ คูศรีพิทักษ์ และธิดา โมสิกรัตน์ (2540 : 12) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นวิธีการอ่านขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการอ่านงานวิชาการทั่วไป เพื่อเก็บใจความสำคัญของ

ข้อความที่อ่าน ลักษณะของการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือผู้อ่านจะอ่านได้คล่องไม่ติดขัด รู้คำศัพท์ต่าง ๆ มาก เมื่อดูประโยคที่อ่านก็จะรู้ว่า คำใดทำหน้าที่อะไรในประโยค เข้าใจความหมายของคำ รู้ขอบเขตและความหมายของคำ จำนวนภาษาอย่างละเอียด เข้าใจความของประโยค และรู้ความสัมพันธ์ของประโยคในย่อหน้าเดียวกัน สามารถตีความในประโยคได้ถูกต้อง รู้ว่าข้อความที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องอะไร และสามารถสรุปใจความสำคัญได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ หนังสือและวัสดุการอ่าน

การอ่านเป็นจินตนาการ เป็นความคิด ซึ่งนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ อาจจินตนาการไปไม่ถึง ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน ดังนั้น การสอนครูจึงต้องเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เป็นนามธรรม สร้างจินตนาการของการอ่าน ให้เห็นเป็นรูปธรรม คือ เข้าใจภาพต่าง ๆ ที่นำมาเป็นสื่อกลาง ผู้วิจัยจึงนำสื่อภาพประกอบเรื่อง เพื่อให้การอ่านมีลักษณะเป็นรูปธรรม

สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์ (2548 : 15) กล่าวถึงการอ่านเพื่อความเข้าใจสรุปได้ว่า นักเรียนจะอ่านได้ดีต้องขึ้นอยู่กับ การมีนิสัยรักการอ่าน อันจำเป็นอยู่อย่างหนึ่ง คือ จะอ่านอะไรต้องอ่านให้รู้เรื่องหรือให้เข้าใจชัดเจน จะไม่อ่านอะไรลวก ๆ อ่านพอรู้บ้างไม่รู้บ้าง โดยเฉพาะตำราวิชาการต่าง ๆ จะต้องอ่านซ้ำ ๆ ด้วยความตั้งใจไตร่ตรองให้ดี ให้เข้าใจก่อนจะอ่านต่อไป เป็นการช่วยให้อ่านเรื่องต่อไปโดยไม่ยากแก่ตนเอง ซึ่งมีวิธีการทดสอบความเข้าใจจากการอ่านดังนี้

- 1) เข้าใจเนื้อเรื่องส่วนรวมได้ถูกต้อง
- 2) จับใจความสำคัญได้
- 3) แยกแยะประเด็นสำคัญได้
- 4) ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
- 5) สรุปลำดับเรื่องราวได้
- 6) ปฏิบัติตามหลังจากการอ่านได้
- 7) ประเมินผลการอ่านของตนเองได้

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมสอนอ่านให้กับนักเรียน สิ่งสำคัญ คือ นักเรียนต้องพอใจที่จะอ่าน วิธีการสอนจึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ เข้าใจ และสร้างนิสัยรักการอ่านด้วย

2.6 วิธีการสอนอ่านนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

มีผู้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 49-73) กล่าวว่า การอ่านออกเสียง และการอ่านเพื่อความเข้าใจ ข้อความที่อ่าน มีทั้งหมด 8 วิธีด้วยกัน คือ

1) การฝึกให้รู้จักพยัญชนะและสระกล่าวคือก่อนที่จะอ่านหนังสือได้นักเรียนจะต้องรู้จักพยัญชนะพยัญชนะและสระทุกตัวในภาษาไทย

2) การจำแนกตัวอักษร นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มักมีความสับสนระหว่างพยัญชนะที่มีรูปร่างคล้ายกัน จึงจำเป็นต้องฝึกให้เด็กเห็นความแตกต่างของพยัญชนะคู่ที่คล้ายคลึงกันทุกตัว เมื่อนักเรียนจำแนกความแตกต่างของพยัญชนะได้แล้วจึงฝึกอ่านต่อไป

3) การสอนเป็นคำ วิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เริ่มที่การสอนอ่านเป็นคำ โดยให้เด็กอ่านออกเสียงตามครู ในขั้นนี้ยังไม่จำเป็นต้องประสมคำ เมื่อนักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้บ้างแล้วจึงค่อยประสมคำ

4) การวิเคราะห์คำ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนอ่านออก เมื่อนักเรียนทราบว่า คำแต่ละคำประกอบด้วย พยัญชนะต้น อาจมีอักษรนำ และคำควบกล้ำ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด คำหนึ่งคำประกอบด้วยพยางค์เดียว หรือหลายพยางค์ นักเรียนต้องวิเคราะห์คำได้

5) วิธีโฟนิกส์ เป็นการนำหลักการทางภาษาศาสตร์ มาใช้ในการสอนอ่าน หมายถึง เสียงในภาษาไทย ได้แก่ เสียงพยัญชนะ และสระและตัวสะกด

6) การบันทึกชี้นำ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จะเรียนรู้ได้ดีโดยใช้สายตา มากกว่าการฟัง หลายคนเรียนรู้ได้ดีจากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้หลายด้านรวมกัน ดีกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว นักเรียนที่อ่านออก แต่ไม่เข้าใจความหมายในสิ่งที่อ่าน อ่านจับใจความไม่ได้ อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนไม่สามารถแยกคำที่มีความสำคัญมาก ออกจากคำที่มีความสำคัญน้อยได้ ในการอ่านเรื่องมักมีคำสำคัญอยู่หลายคำ หากนักเรียนเข้าใจคำสำคัญเหล่านั้นก็จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

7) วิธีกางปลา ใช้หลักการเดียวกันกับวิธีการบันทึกชี้นำ กล่าวคือ ใช้สิ่งนำสายตาไปสู่การเข้าใจเรื่องที่อ่าน แต่ใช้ในรูปกางปลาแทน

8) วิธีกำหนดคำสำคัญของเรื่อง คือกำหนดให้มีสิ่งที่จะนำไปสู่ความเข้าใจความหมาย
สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 97-100) ได้ให้ข้อเสนอว่าการสอนคำศัพท์ควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1) แบบเรียนหรือสื่อการสอน ควรประกอบด้วยคำที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างความรู้เดิมของนักเรียนมากกว่าร้อยละ 60 เพื่อนักเรียนจะได้ใช้ความพยายามไม่มากนักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่า นักเรียนอาจรู้จักคำมากมายแต่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ จึงเป็นเหตุให้ใช้เวลาในการจัดระเบียบความรู้ของตนเพื่อโยงเข้าสู่ความรู้ใหม่ ส่วนการใช้เวลาจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนที่จะเกี่ยวข้องกับความรู้ใหม่มากหรือน้อยนั่นเอง

2) การเริ่มต้นสอนคำศัพท์ ครูมักจะพบว่า สื่อที่นำมาให้นักเรียนอ่านจะมีคำศัพท์ยากหลายคำ วิธีการสอน จึงควรเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ที่ตนไม่รู้จัก โดยเขียนไว้บนกระดานดำ ต่อจากนั้นครูจึงสอนคำศัพท์ก่อนการอ่านเรื่อง ดังวิธีต่อไปนี้

วิธีที่ 1 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำแล้วดูภาพประกอบ เพื่อจะได้เข้าใจความหมาย วิธีนี้จะใช้เมื่อนักเรียนอ่านคำได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายของคำ ดังนั้นจึงใช้ภาพสื่อความหมาย ถ้าคำนั้นสามารถใช้ภาพแสดงความหมายได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนมากกว่าการอธิบาย หรือเปิดหาความหมายจากพจนานุกรม

วิธีที่ 2 ให้นักเรียนยกตัวอย่างและจัดประเภท จะใช้วิธีนี้เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องแล้วเข้าใจแนวคิด แต่ไม่รู้จักความหมายของคำศัพท์บางคำ เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านเรื่องแล้วพบคำว่า คำนามทั่วไป และ คำนามชี้เฉพาะ ไม่สามารถอธิบายความหมายได้ ครูอาจให้นักเรียนยกตัวอย่างคำแล้วช่วยกันจัดประเภท เช่น

- คำนามทั่วไป ได้แก่ คน แมว เสือ ช้าง ฯลฯ
- คำนามชี้เฉพาะ ได้แก่ ประเทศไทย วัดหัวลำโพง ฯลฯ

วิธีที่ 3 ใช้ภาพสื่อความหมายของคำศัพท์ และใช้แผนภูมิสื่อความหมายของแนวคิด จะใช้วิธีนี้เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องแล้วไม่สามารถค้นหาแนวคิดของเรื่องได้ อีกทั้งไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเรื่อง ครูจึงใช้ภาพสื่อความหมายของคำ โดยให้นักเรียน ยกตัวอย่างประกอบเมื่อเข้าใจความหมายแล้ว

วิธีที่ 4 ให้นักเรียนยกตัวอย่าง โดยครูใช้ภาพและแผนภูมิเป็นสื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำและแนวคิด จะใช้วิธีนี้เมื่อนักเรียนใช้วิธีจดจำความหมายของคำและเนื้อเรื่องจากผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่มีความเข้าใจ ครูจึงใช้ภาพช่วยสื่อความหมายของคำโดยให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบเมื่อเข้าใจความหมายแล้ว

วิธีที่ 5 เป็นวิธีที่สอนตามปกติ จะใช้วิธีนี้เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์และแนวคิดของเรื่องแต่ไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ในกรณีเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นปัญหาเพราะนักเรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ถ้ามีการฝึกให้คัดออกเสียงก็จะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งอ่านได้เอง

3) ทบทวนคำศัพท์ คำศัพท์ต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว ควรนำมาทบทวนก่อนที่จะเริ่มต้นเรียนคำใหม่ อาจกระทำได้ด้วยการอ่านออกเสียง สะกดคำ และนำคำมาแต่งประโยค หรือแต่งเรื่อง เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ใช้คำอย่างสม่ำเสมอเป็นการป้องกันไม่ให้ลืม

เกศินี จันทรเกษร (2548 : 58) กล่าวว่า ลักษณะปัญหาการอ่านจับใจความเรื่องอ่านไม่ได้ วิธีสอนที่นำมาใช้ คือ การถามนำให้ตอบ มีขั้นตอนโดยสังเขปดังนี้

- 1) ให้นักเรียนอ่านบทความตามที่ครูกำหนด

2) ครูตั้งคำถามที่ครอบคลุมใจความสำคัญให้นักเรียนตอบ

3) นักเรียนสรุปใจความสำคัญ หากสรุปไม่ได้ ครูให้นักเรียนอ่านอีกครั้ง แล้วตอบคำถามใหม่ ครูอาจเปลี่ยนรูปแบบคำถามจนกว่านักเรียนจะตอบได้ ปฏิบัติขั้นตอนดังกล่าวจนนักเรียนสามารถจับใจความสำคัญได้

จากการศึกษาวิธีสอนอ่านของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สรุปได้ว่าการสอนอ่าน นักเรียนต้องได้รับการฝึกตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การรู้จักและสามารถออกเสียงได้ตั้งแต่พยัญชนะทุกตัว สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด สามารถวิเคราะห์ห่องค์ประกอบของคำรู้ความหมายของคำสำคัญ ตามลำดับจนกระทั่งถึงการอ่านเรื่องราวด้วยความเข้าใจ ทำให้นักเรียน มีพัฒนาการของการอ่านเป็นไปตามลำดับ ตั้งแต่พื้นฐานของการอ่าน และพัฒนาการอ่านไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้อง ดังนี้

เกศินี จันท์เกษร(2548 : 64) ได้ศึกษาโดยการสำรวจวิธีการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางด้าน การอ่าน พบว่า มีวิธีสอนอ่านภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 – 2 ทั้งหมด 28 วิธี โดยแบ่งเป็น 3 วิธีใหญ่ ๆ คือ วิธีการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านฟังเสียง หรือจำคำ 14 วิธี วิธีการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ 6 วิธี และวิธีการที่สามารถนำมาใช้สอนเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านฟังเสียงและอ่านเข้าใจ 8 วิธี และในการสอนอ่านที่ครูใช้สอนจริงอยู่ในปัจจุบัน พบว่ามีความสอดคล้องสัมพันธ์กับวิธีสอนที่มีการนำเสนอในเอกสาร โดยมีการใช้วิธีที่นำเสนอในเอกสาร 4 วิธี คือ วิธีการสอนให้รู้จักพยัญชนะ และสระ วิธีโฟนิคส์ วิธีสอนอ่านเป็นคำ และวิธีการสนับสนุนบริบท โดยนำมาใช้สอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน ฟังเสียงหรือจำคำ นอกจากนี้ครูได้ใช้ วิธีการสอนอ่านที่น่าสนใจมาใช้ในการสอนเพิ่มเติมอีก 4 วิธี ซึ่งได้แก่ วิธีการอ่านซ้ำ วิธีการอ่านชี้คำ

บุญศิริ ทศลี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ตัวอักษรวิ่งไฟฟ้าคอมพิวเตอร์ในการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทย แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมร้อยละ 100

กิ่งสร เกาะประเสริฐ (2540 : 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง อายุ 7 – 14 ปี ระหว่างวิธีการสอนการอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบียร์รถรถ และวิธีสอนการอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาปานกลาง หลังจากรับการสอนอ่านคำ

โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มีความสามารถในการอ่านคำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และการสอนอ่านคำโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร มีความสามารถในการอ่านคำสูงกว่าการสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรัญญา เชื้อทอง (2546 : 66) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมโดยใช้บัตรย่อยกรอง มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากก่อนและหลังการทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านมีข้อสรุป คือ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน สามารถพัฒนาการอ่านได้สูงขึ้น เมื่อครูผู้สอน ใช้วิธีการที่เหมาะสมกับตัวอย่างวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านในต่างประเทศ

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการอ่านในต่างประเทศ ไว้มีดังนี้

จิตendraและคณะ (Jitendra and others 2004 :421 — 439,อ้างถึงในเกศินี จันท์เกษร 2548 : 51) ได้ทำการศึกษาวิธีการสอนอ่านเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม (Read Well Program) ซึ่งประกอบด้วยการประเมินคัดแยก แล้วจัดนักเรียนเข้าเรียนในหน่วยต่าง ๆ เช่น การฝึกออกเสียง การอ่านคำศัพท์ การฝึกความคล่องแคล่วในการอ่าน และการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยมีการทดสอบในหน่วยย่อยต่าง ๆ เมื่อนักเรียนผ่านการประเมินในแต่ละหน่วย ก็จะส่งต่อไปยังหน่วยการเรียนระดับต่อไป ซึ่งการใช้โปรแกรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านมากขึ้น

แซมมวล และเบจยี (Samuel and Begy, 1975,อ้างถึงในเกศินี จันท์เกษร 2548 : 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเร็วในการจำคำของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงและนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านคำโดยศึกษากับนักเรียนระดับ 4 จำนวน 40 คน แล้วทำการทดสอบการจำคำ โดยใช้กล่องฉายคำให้เห็นเพียงชั่วขณะ ซึ่งฉายให้ดูใน 5 ลักษณะ ที่แตกต่างกัน และให้ทำแบบทดสอบชนิดเติมคำที่หายไปในช่วงว่างเป็นระยะ ๆ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีความสามารถในการอ่านสูงจำคำได้เร็วกว่า และการจดจำคำของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงก็ดีกว่า โดยสามารถเติมคำในแบบทดสอบชนิดให้คำเติมที่หายไปได้ถูกต้อง และรวดเร็วกว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านคำ

ชาร์ด,วอห์น และไทเลอร์ (Chard, Vaughn and Tyler 2002 : 386 — 406, อ้างถึงในเกศินี จันท์เกษร 2548 : 51) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านแก่นักเรียน ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปี ค.ศ.1976 — 2000 พบว่าวิธีการสอนอ่านที่มีตัวแบบ เช่น การ

สอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การสอนอ่านตามแบบ เป็นวิธีการสอนที่ดี นักเรียนมีความสามารถในการอ่านมากขึ้นเนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้การอ่านออกเสียงที่ถูกต้องจากตัวแบบ ตลอดจนได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องเหมาะสม

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่าน มีข้อสรุป คือ การสอนอ่านให้กับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ครูควรจัดแบบฝึกการอ่านเป็นหน่วยการเรียนรู้ การสอนอ่านให้จำคำ จึงจะทำให้การอ่านได้ดี และการสอนอ่านต้องอาศัยแบบอย่าง จึงจะช่วยให้การอ่านได้ผล และนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน

3.1 ความหมายของสื่อการสอน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1,200) สื่อ หมายถึง ติดต่อถึงกัน เช่น สื่อความหมาย, ชักนำให้รู้จักกัน, สื่อการศึกษา หมายถึง วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้สื่อในการศึกษา

กรมวิชาการ(2545 : 6) กล่าวว่า สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้ที่เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิดได้ตรง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ยุคปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน เป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้ และเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ฉะนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสื่อความหมายระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุ เครื่องมือ และวิธีการ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนประสบการณ์ ซึ่งได้กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นตัวพาความรู้ และประสบการณ์ที่ช่วยให้ครูและนักเรียนประกอบกิจกรรมบรรลุผลตามความคิดรวบยอดที่กำหนดไว้

บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2533 : 3) ได้กล่าวว่า “ไม่มีครูคนใดในโลกที่สามารถสอนนักเรียนให้ได้ผลดี โดยไม่มีวัสดุอุปกรณ์” การใช้สื่อการสอนเข้าถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ได้ดีกว่า การที่ครูบรรยายธรรมดา ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักเรียนได้สัมผัสด้วยประสาทต่าง ๆ แทนที่จะเรียนรู้โดยการฟังอย่างเดียว ซึ่งประสาทสัมผัสนั้นมีประสิทธิภาพการรับรู้แตกต่างกัน คือ

ถิ่นรับรู้ได้ 3 % ภายสัมผัสรับรู้ได้ 6 % หูรับรู้ได้ 13 % ตารับรู้ได้ 75 % จะเห็นได้ว่าเพียงการเห็นและการฟังเท่านั้น สามารถรับรู้ได้ถึง 88 % และหากได้ผ่านสัมผัสหลายด้าน การรับรู้ก็จะมากขึ้นด้วยคุณค่า ความสำคัญของสื่อการสอนจึงอยู่ที่การทำให้ให้นักเรียนได้ผ่านประสาทสัมผัสดังกล่าว

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2548 : 324) กล่าวว่า สื่อการสอนเปรียบได้กับมือที่สามของครู เพราะครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงช่วยเสริมให้การสอนน่าสนใจ ลดพลังงานการที่ครูต้องพูดอธิบายให้น้อยลงได้ เป็นการประหยัดเวลาการสอนลงสื่อการสอนจะช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นตลอดจนจำได้นาน

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2548 : 324) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนได้ดังนี้

1) สื่อประเภทวัสดุ อาทิ ของจริง ของจำลอง รูปภาพ บัตรคำ แผนภูมิ แผนที่ หนังสือ เป็นต้น

2) สื่อประเภทอุปกรณ์ อาทิ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

3) สื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้น ทั้งในและนอกห้องเรียน อาทิ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การเชิดหุ่น เป็นต้น
กรมวิชาการ (2545 : 7) ได้แบ่งลักษณะของสื่อได้ดังนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึงหนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2) สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่ กับ เครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3) สื่ออื่น ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรม/กระบวนการ สื่อวัสดุ/เครื่องมือและอุปกรณ์

สรุปได้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อการศึกษาที่เป็นวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายในการถ่ายทอดความรู้ สื่อการสอนเปรียบเสมือนมือที่สามของครู สื่อการสอนทำให้ครูทำหน้าที่การสอนได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจบทเรียน

3.2 ประโยชน์ของสื่อการสอน

กรมวิชาการ (2545 : 6) ได้กล่าวถึง คุณประโยชน์ของสื่อการสอนไว้ว่า

1) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น

2) ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ

3) ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4) สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้
อยากรู้อยากเห็น

5) ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน

6) เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้เรียนรู้ได้
เท่าเทียมกัน

- 7) ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
- 8) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม
- 9) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย
- 10) เชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2548 : 325) ได้กล่าวอีกว่า สื่อการสอนให้ประโยชน์
ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ
เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน ได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิด
รวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2) สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกและไม่
เบื่อหน่ายการเรียน

3) การใช้สื่อทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่
เรียนนั้น

4) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์
อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย

5) ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้ผู้เรียนเกิด
ความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

6) ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้ สื่อในการเรียน
การสอนรายบุคคล

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของสื่อการสอน สรุปได้ว่า ความสำคัญของสื่อ
การเรียนการสอนในการจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน
เพื่อความเข้าใจ สื่อการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้ลึกเพิ่มพูนทักษะและ
ประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการอ่าน ที่เป็น

รูปธรรมได้ คือ สื่อจะช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้รวดเร็ว โดยเฉพาะการอ่านเพื่อความเข้าใจ สื่อภาพจะช่วยทำความเข้าใจให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีกว่า การอ่านที่ไม่มีสื่อภาพเป็นตัวชี้แนะ

3.3 ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน

ขั้นตอนการใช้สื่อ เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ถ้ามีสื่อแล้วใช้ไม่เป็น ใช้ไม่ถูกต้องใช้ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนแล้ว สื่อนั้นก็ไม่มี ความหมาย ดังนั้น การใช้สื่อจึงต้องมีขั้นตอน ดังที่

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2548 : 325) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนนั้นอาจจะใช้ขั้นใดขั้นหนึ่งหรือใช้ทุกขั้นตอนก็ได้ ดังนี้

- 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังจะเรียนนั้น เช่น ภาพ บัตรคำ เกม เพลง บัตรปัญหา ฯลฯ
- 2) ชี้นำดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นสำคัญในการเรียน เพราะเป็นขั้นที่จะให้ความรู้เนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อสนองจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
- 3) ชี้นำวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ด้านทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหา เช่น แบบฝึกภาพ
- 4) ชี้นำสรุปบทเรียน เป็นขั้นสุดท้ายของเรียนการสอน เพื่อการย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาขั้นตอนการใช้สื่อ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปใช้โดยใช้สื่อภาพที่สัมพันธ์กับชีวิตของตัวอย่างการทดลองโดยใช้ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- 2) ประกอบกิจกรรมการเรียน
- 3) ฝึกปฏิบัติ
- 4) ชี้นำสรุปบทเรียน

3.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวเกี่ยวกับรูปภาพไว้ดังนี้

สมคิด ชีรศิลป์ 2527 (อ้างถึงใน อุษณี สติรัตน์ 2547 : 71) กล่าวว่า รูปภาพ เป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาที่นิยมกันอย่างแพร่หลายเป็นจุดรวมความสนใจ เป็นอุปกรณ์ที่สื่อความหมายที่อธิบายได้ละเอียดทุกสถานการณ์ อาจจัดมาใช้เป็นรูปเดี่ยว หรือรวมกันเป็นเล่ม ซึ่งมีผู้กำหนด

คุณสมบัติและลักษณะของภาพมี ดังนี้

- 1) สามารถบอกเรื่องราวต่างๆได้ด้วยตัวของมันเอง
- 2) สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาเรื่องราวได้แม้แต่ผู้ดูไม่รู้หนังสือ
- 3) สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกได้

ภาพที่ดีนั้นต้องสามารถสื่อความหมายให้ผู้ดูเข้าใจ เกิดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด และจะต้องสามารถเป็นตัวแทนของสิ่งของที่ต้องการแสดงได้

คุณลักษณะของภาพที่ดีจะทำให้ผู้ดูเกิดการเรียนรู้ สิ่งที่น่ามาพิจารณาประกอบกัน นอกจากจะเป็นขนาด มิติต่าง ๆ เช่น แสง สี ความต้องการของภาพแล้ว ประเภทของภาพก็ต้องนำมาพิจารณาด้วยคือ ภาพลายเส้นอย่างง่าย (simple line drawing) ภาพลายเส้นแสดงรายละเอียด (detailed line drawing) และภาพถ่ายหรือภาพวาดเหมือนจริง (realistic drawing) แสดงว่ารายละเอียดของเนื้อหาสาระในภาพก็เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่า การนำภาพมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ รายละเอียดภายในภาพ เพราะอาจทำหน้าที่ 2 อย่างในขณะเดียวกัน คือ เป็นสิ่งเร้า และเครื่องมือสื่อสาร ภาพแต่ละภาพประกอบด้วยหน่วยข้อมูลหลายหน่วยอันเป็นตัวแปรภายในภาพ เช่น สี ความเข้ม ขนาดของภาพ เป็นต้น ถ้าภาพนั้นมีสีเดียวก็ถือว่าภาพนั้นเป็นข้อมูล 1 หน่วย แต่ถ้าเพิ่มลงไปอีก 1 สี ก็จะเป็นการเพิ่มข้อมูลเข้าไปอีก ยิ่งเพิ่มตัวแปรเข้าไปในภาพมากขึ้น ตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของรูปภาพนั้นจะสร้างความยุ่งยากแก่ผู้ศึกษา

ภาพประกอบการสอนนั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่ทำให้แตกต่างจากภาพในการสร้างผลงานทางศิลปะ ครูจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาพประกอบการสอน ซึ่งเป็นเพียงให้ครูสามารถวาดเขียนภาพอย่างง่าย ๆ เพื่อเป็นการสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของภาพประกอบการสอนกับภาพในการสร้างศิลปะและคุณประโยชน์ของภาพต่อการจัดการเรียนรู้

การเลือกใช้ภาพประกอบการเรียนการสอนนั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์หรือเกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนได้มากที่สุด สิ่งต่างๆ ที่ควรนำมาพิจารณาในการใช้เลือกภาพมีดังนี้

วิททิช และ ชูลเลอร์ (Wittich and Schuller ,1973 อ้างถึงใน วัลลภา ปาเฮ 2533) กล่าวถึงการเลือกภาพประกอบการสอนไว้ว่า

- 1) ภาพนั้นจะต้องตรงจุดกับประสงค์ของการเรียนการสอน
- 2) ภาพนั้นต้องดึงดูดความสนใจของผู้ดูได้
- 3) ภาพต้องมีขนาดใหญ่พอสมควรที่จะเห็นรายละเอียดต่างๆ ได้ชัดเจน
- 4) เนื้อหาสาระในภาพต้องตรงกับเรื่องที่จะสอน

5) ภาพต้องมีจุดสนใจที่เด่นชัด การจัดองค์ประกอบของภาพต้องดี ชัดเจนน่าสนใจ จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพ สรุปได้ว่า หลักการการเลือกและการใช้ภาพประกอบการเรียนการสอนซึ่งจะต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเหมาะสมกับตัวอย่างวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สื่อภาพ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) ใช้ภาพให้ตรงกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน 2) เลือกภาพที่มีการจัดหมวด เลือกภาพที่มีความคมชัด ความเป็นจริงด้าน สี ขนาด และรูปร่าง 3) ภาพมีขนาดโต มองเห็นได้ชัดเจน น่าสนใจ 4) ภาพแสดงเนื้อหาเรื่องราวรายละเอียดได้ดี 5) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ภาพนั้น ๆ ด้วย

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพ

มีผลการวิจัยเกี่ยวกับภาพที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ประเภทของภาพที่มีผลต่อการเรียนการสอน และการศึกษาเกี่ยวกับขนาดของภาพที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เจสกี (Jesky : 1991, อ้างถึงใน อุษณี สติรรัตน์ 2547 : 70) ได้ทำการทดลอง พบว่าภาพสี จะทำให้ผู้เรียนจำภาพได้ดีกว่าภาพขาว-ดำ และภาพขาว-ดำ จะจำได้ดีกว่าภาพลายเส้น และในเด็กเรียนช้าจะมีความคงทนในการเรียนรู้มากขึ้นเมื่อได้รับการเสนอภาพเหมือนจริง

มาลา ชูเชิด (2539 : 40) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจในการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพ พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนจากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพฝึกด้านความเข้าใจในการอ่าน กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนรู้สูง จากการใช้แบบฝึกหัด รูปภาพฝึกความเข้าใจในการอ่าน กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนปานกลาง จากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพฝึกความเข้าใจในการอ่าน กับการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำจากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพ ฝึกความเข้าใจ ในการอ่าน กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดวงใจ วรรณสังข์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน จากการสอน โดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย ผลการวิจัย ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนนิทานประกอบภาพ พยัญชนะไทยสูงกว่าเกณฑ์ 95.33/82.00 ความสามารถจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านหลังจากการสอนโดยใช้ชุดการสอน นิทานประกอบภาพพยัญชนะไทยอยู่ในระดับดี

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนประเภทรูปภาพ จะช่วยพัฒนานักเรียนได้ดี นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ และผลการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ดูภาพและร่วมอภิปรายเหตุการณ์จากภาพ

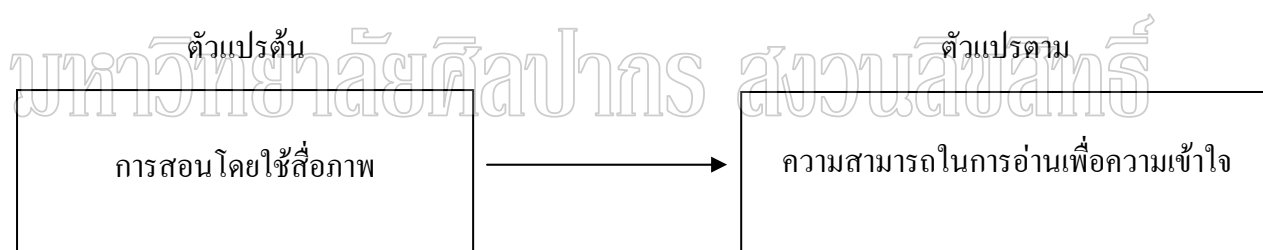
ขั้นที่ 2 อ่านเรื่องประกอบภาพตามครู

ขั้นที่ 3 ฟังคำถามและตอบคำถามด้วยวาจา

ขั้นที่ 4 บันทึกการตอบคำถาม ตามครู

โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การสอนโดยใช้สื่อภาพพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่าง

ตัวอย่างการวิจัย เป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีระดับสติปัญญาปกติ ไม่มีความพิการซ้อน กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105 ตำบลทรงหยง อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 1 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง และมีการทดสอบภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยศึกษาข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิด ศึกษาผลการเรียน สัมภาษณ์ครูประจำชั้น ใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้ของ ผดุง อารยะวิญญู และใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้วิจัย กระบวนการคัดกรอง โดยการตรวจซ้ำตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ศึกษาข้อมูลเดิมของตัวอย่างที่ใช้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น โดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ที่ใกล้ชิด ประเด็นสัมภาษณ์ คือ พัฒนาความสามารถด้านการอ่านตั้งแต่ความสามารถอ่านพยัญชนะ อ่านสระ อ่านประสมคำ อ่านแจกลูกสะกดคำ อ่านประโยค และการอ่านเรื่องเพื่อความเข้าใจ และบันทึกผลการสัมภาษณ์ว่ามีปัญหาตรงจุดใดนำมาเป็นข้อมูลด้านการอ่าน

1.2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการรายงานผลการเรียนวิเคราะห์จุดเด่นและจุดอ่อน ของแต่ละสาระการเรียนรู้ และจัดลำดับความรุนแรงของปัญหา บันทึกผลการเรียนว่ามีปัญหาตรงจุดใดนำมาเป็นข้อมูล

1.3 สัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อนในชั้นเรียน ในประเด็นความสนใจและความสามารถในการอ่าน บันทึกผลการสัมภาษณ์ พบว่า ตัวอย่างวิจัยมีปัญหา

1.4 ตัวอย่างวิจัยที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มาทดสอบโดยใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียนรู้ของ ผดุง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประกอบด้วยคำถามการประเมินคุณลักษณะปัญหาของนักเรียน 5 ด้าน คือ ภาษาคณิตศาสตร์ เวลาละทิศทาง การเคลื่อนไหว และพฤติกรรม จำนวน 50 ข้อ ใช้มาตราส่วนประเมินค่า 1 – 5 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99

1.5 ใช้แบบสำรวจในการเรียนรู้เฉพาะด้าน ของ ผดุง อารยะวิญญู ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยสำรวจปัญหาในการเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน มีข้อย่อย 20 ข้อ การเขียนและสะกดคำ มีข้อย่อย 30 ข้อ ด้านคณิตศาสตร์ มีข้อย่อย 30 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ ใช้มาตราส่วนประเมินค่า 1-5 เก็บข้อมูลไว้

1.6 ทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยเลือกคำประโยคพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มาทดสอบเพื่อหาความบกพร่องการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จากข้อมูลทั้ง 6 ชั้น นำมาพิจารณาประเด็น ความบกพร่องของตัวอย่างวิจัยจำนวน 1 คน เป็นนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน คือ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การสอนโดยใช้สื่อภาพ

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี ดังนี้

1. แบบฝึกสื่อภาพ เป็นแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน จำนวน 20 เรื่อง
2. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ 80 ข้อ
3. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลโดยใช้สื่อภาพ

(IEP และIIP)

4. ข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อภาพ จำนวน 7 ข้อ เป็นข้อ

คำนวณมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

- ตอบซ้ำใช้เวลาคิด 1 นาที ถูกต้องบางส่วน ระดับ 1

ตอนที่ 2 บอกแนวปฏิบัติจากเรื่องทีอ่าน ใช้เกณฑ์การประเมิน

- ตอบทันทีถูกต้อง ระดับ 4
- ตอบซ้ำใช้เวลาคิด 1 นาที ถูกต้อง ระดับ 3
- ตอบทันทีถูกต้องเป็นบางส่วน ระดับ 2
- ตอบซ้ำใช้เวลาคิด 1 นาที ถูกต้องบางส่วน ระดับ 1

ตอนที่ 3 ตอบปริศนาคำทาย อ่านตามครูและตอบปริศนาคำทายได้ถูกต้อง คำละ 1 คะแนน ถ้าผิดให้ 0

9. สร้างแผนการสอนเฉพาะบุคคล และแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล IEP และ IIP โดยใช้สื่อภาพ จำนวน 20 เรื่อง

10. นำเครื่องมือทั้งหมดไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างการวิจัย 3 คน คือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ที่สุด ได้แก่ แก้กัคำผิด แก่ความเหมาะสมของข้อคำถาม

11. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อภาพ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องได้ตรงตามเนื้อหา มีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.5

5. แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Single Subject Design ดังนี้

แบบแผนการทดลอง

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

ตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	O ₁	X	O ₂

- เมื่อ E แทน ตัวอย่างการวิจัยที่เลือกมา
 X แทน การสอนโดยใช้สื่อภาพ
 O₁ แทน การทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนใช้สื่อภาพ
 O₂ แทน การทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังใช้สื่อภาพ

วิธีดำเนินการสอน

1. ทำการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบประจำหน่วย ๆ ละ 20 ข้อ บันทึกคะแนนก่อนการทดลองลงในแบบบันทึก

2. ทำการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จากแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านของแต่ละเรื่อง ๆ ละ 3 กิจกรรม ก่อนการทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน บันทึกคะแนนลงในแบบบันทึก

3. ทำการสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP และ IIP) โดยใช้สื่อภาพประกอบแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ทุกวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 14.30-14.50 และบันทึกผลการปฏิบัติแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านประกอบสื่อภาพ จำนวน 4 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 ภาพเกี่ยวกับพิธีที่สำคัญ	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 2 ภาพเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในโรงเรียน	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 3 ภาพเกี่ยวกับการละเล่นเด็กไทย	จำนวน 5 เรื่อง
หมวดที่ 4 ภาพเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น	จำนวน 5 เรื่อง

ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ สื่อภาพแต่ละเรื่องมี ดังนี้

3.1 สอบก่อนการสอนในแต่ละหมวด โดยให้ตัวอย่างวิจัยทำแบบทดสอบประจำหมวด จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 2 ครั้ง บันทึกผลการทดสอบ

3.2 สอบก่อนการสอน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านของแต่ละหมวด ดำเนินการดังนี้

- 1) ครูให้ตัวอย่างวิจัย ดูภาพ ให้ตัวอย่างวิจัย บอกว่ามีสิ่งใดในภาพ ครูบันทึกผล
- 2) ครูอ่านให้ตัวอย่างวิจัย ซ้ำคำตามเรื่อง ให้ตัวอย่างวิจัยชี้ไม่ถูกไม่ได้ให้ผ่านไปเรื่อย ๆ ครูบันทึกผล
- 3) ตอบคำถามตอนที่ 1 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัย อ่าน และตอบคำถาม ครูบันทึกผล
- 4) ตอนที่ 2 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัย อ่าน และตอบคำถาม ครูบันทึกผล
- 5) ตอนที่ 3 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัย อ่าน และตอบคำถาม ครูบันทึกผล

3.3 ระยะเวลาทดลอง ใช้สื่อภาพประกอบแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านของแต่ละหมวด มีกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1) ครูให้ตัวอย่างวิจัย รูปภาพ ครู และตัวอย่างวิจัย ช่วยกันบอกสิ่งที่ปรากฏในภาพ
ครูบันทึกผล

2) ครูชี้คำตามเรื่อง และอ่านนำ ให้ตัวอย่างวิจัย อ่านตามครู และชี้คำให้ตรงกับ
คำที่ครูอ่านนำจนคล่อง และครูอ่านให้ตัวอย่างวิจัย ชี้คำ ครูบันทึกผล

3) ตอนที่ 1 ครูอ่านคำถาม ตัวอย่างวิจัย ตอบคำถาม ครูเขียนคำตอบ ให้ตัวอย่างวิจัย
เขียนตาม ครูบันทึกผล

4) ตอนที่ 2 ครูอ่านคำถาม ตัวอย่างวิจัย ตอบคำถาม ครูเขียนคำตอบ ให้ตัวอย่างวิจัย
เขียนตาม ครูบันทึกผล

5) ตอนที่ 3 ครูอ่านคำถามตัวอย่างวิจัย ตอบคำถาม ครูเขียนคำตอบให้ตัวอย่างวิจัย
เขียนตาม ครูบันทึกผล

3.4 สอบหลังการสอนในแต่ละหมวด โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหมวด
จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 2 ครั้ง บันทึกผลการทดสอบ

3.5 สอบหลังการสอน แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ของแต่ละหมวด ดำเนินการดังนี้

1) ครูให้ตัวอย่างวิจัย รูปภาพ ให้ตัวอย่างวิจัย บอกว่า มีสิ่งใดในภาพ
ครูบันทึกผล

2) ครูชี้ตัวอักษรตามเรื่องให้ตัวอย่างวิจัยอ่าน เมื่ออ่านไม่ได้ให้ผ่านไปเรื่อย ๆ
ครูบันทึกผล

3) ตอบคำถามตอนที่ 1 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัยอ่าน และตอบคำถาม
ครูบันทึกผล

4) ตอนที่ 2 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัยอ่าน และตอบคำถาม
ครูบันทึกผล

5) ตอนที่ 3 ครูชี้ตัวอักษรให้ตัวอย่างวิจัยอ่าน และตอบคำถาม
ครูบันทึกผล

อนึ่ง ในการจดบันทึกคำตอบให้ตัวอย่างวิจัย เขียนตามครูทุกกิจกรรม จนสังเกตว่า
ตัวอย่างวิจัย สามารถเขียนได้ด้วยตนเอง

3.6 ประเมินความพึงพอใจ โดยใช้สื่อภาพ

3.7 แผนการทดลองโดยใช้สื่อภาพพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แผนการทดลองโดยใช้สื่อภาพพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

สัปดาห์ที่/เวลา	จำนวนครั้ง	วัน เดือน ปี	แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
1 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 15-19 พฤษภาคม 2549	IIP 1	พุทธมามกะ
2 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 22-26 พฤษภาคม 2549	IIP 2	ถวายเป็นน้ำฝน
3 14.30-14.50 น.	5	29-31 พฤษภาคม 1-2มิถุนายน 2549	IIP 3	แห่เทียนจำนำพรรษา
4 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 5-9 มิถุนายน 2549	IIP 4	การเดินเวียนเทียน
5 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 12-16 มิถุนายน 2549	IIP 5	ไหว้ครู
6 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 19-23 มิถุนายน 2549	IIP 6	ยอดนักอ่าน
7 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 26-30 มิถุนายน 2549	IIP 7	การจดบันทึก
8 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 3-7 กรกฎาคม 2549	IIP 8	เวทีคนเก่ง
9 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 17-21 กรกฎาคม 2549	IIP 9	มุ่งหน้าหาวัด
10 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 24-28 กรกฎาคม 2549	IIP 10	ยอดนักอ่าน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่/เวลา	จำนวนครั้ง	วัน เดือน ปี	แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
11 14.30-14.50 น.	5	31 กรกฎาคม 1-4 สิงหาคม 2549	IIP 11	หมาไล่ลิง
12 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 7-11 สิงหาคม 2549	IIP 12	กระรอกเข้าโพรง
13 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 14-18 สิงหาคม 2549	IIP 13	ข้าวหลามตัด
14 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 21-25 สิงหาคม 2549	IIP 14	ลิงชิงบอล
15 14.30-14.50 น.	5	28-31 สิงหาคม 1 กันยายน 2549	IIP 15	อ่วมแป้ว
16 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 4-8 กันยายน 2549	IIP 16	อาชีพเลี้ยงไก่
17 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 4-6 กันยายน 2549	IIP 17	อาชีพเล่นจิ้ง
18 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 11-15 กันยายน 2549	IIP 18	อาชีพเลี้ยงวัว
19 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 18-22 กันยายน 2549	IIP 19	อาชีพปลูกพืชสมุนไพร
20 14.30-14.50 น.	5	วันที่ 25-29 กันยายน 2549	IIP 20	อาชีพขายส้มตำ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บคะแนนจากการทดสอบก่อนสอน และคะแนนหลังสอน ประจำหมวด ๆ ละ 20 คะแนน จำนวน 4 หมวด รวม 80 คะแนน เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 เปรียบเทียบคะแนนดิบและคะแนนร้อยละของรายหมวด

1.2 เปรียบเทียบคะแนนดิบและคะแนนร้อยละของผลรวม

2. เก็บคะแนนก่อนสอน และคะแนนหลังสอนการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ประกอบ สื่อภาพ จำนวน 20 เรื่อง

2.1 เปรียบเทียบคะแนนดิบและคะแนนร้อยละของรายเรื่อง

2.2 เปรียบเทียบคะแนนดิบของรายชั้นตอนการใช้สื่อภาพ 4 ชั้น

ชั้นที่ 1 ดูภาพและร่วมอภิปรายเหตุการณ์จากภาพ

ชั้นที่ 2 อ่านเรื่องประกอบภาพตามครู

ชั้นที่ 3 ฟังคำถามและตอบคำถามด้วยวาจา

ชั้นที่ 4 บันทึกการตอบคำถามตามครู

2.3 เปรียบเทียบคะแนนดิบของรายกิจกรรมจากการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน 3 ตอน

ตอนที่ 1 ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ตอนที่ 2 บอกแนวปฏิบัติจากเรื่องที่อ่าน

ตอนที่ 3 ตอบปริศนาคำทาย

2.4 เปรียบเทียบคะแนนดิบและคะแนนร้อยละของผลรวม

3. ประเมินความพึงพอใจต่อสื่อ ก่อนการสอนและหลังการสอน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าเที่ยงตรงตามเนื้อหาและโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร ดังนี้

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าเฉลี่ยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อภาพ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2538 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (คะแนนก่อนเรียน หลังเรียน และระหว่างเรียน)

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนครั้งของการสอบ

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนการสอนและหลัง
การสอนโดยใช้สื่อภาพ โดยเปรียบเทียบค่าร้อยละ

4. วิเคราะห์ต่อความพึงพอใจต่อสื่อภาพ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
โดยคำนวณ จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2540 : 26) ดังนี้

$$\text{อัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{3-1}{3}$$

การแปลความหมายคะแนนของระดับความพึงพอใจต่อสื่อภาพ แบ่งตามอัตราภาคชั้น
เป็น 3 ชั้น ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.67 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.68 – 2.33 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ ดังนี้

1. การศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์ จากการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอน จำนวน 80 ข้อ แจกแจงรายหมวด และผลรวม ปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบก่อนสอนกับหลังสอนโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1-4 ของตัวอย่างวิจัย โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

หมวด	ก่อน การสอน	หลัง การสอน	จำนวนร้อยละ (%) ของคะแนนที่เพิ่มขึ้น
หมวดที่ 1 พิธีที่สำคัญ	3	16	13
หมวดที่ 2 การดำรงชีวิตในโรงเรียน	5	18	13
หมวดที่ 3 การละเล่นของเด็กไทย	5	17	12
หมวดที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น	4	16	12
คะแนนรวม	17	67	50
คะแนนร้อยละ	21.25	83.75	62.5

ผลการทดสอบก่อนการสอนกับหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1- 4 โดยใช้แบบทดสอบ พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ก่อนการสอน ตัวอย่างวิจัยทำคะแนนได้ 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 21.25 เมื่อดำเนินการสอนแล้ว พบว่า ตัวอย่างวิจัยทำคะแนนได้ 67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.75 ในภาพรวมตัวอย่างวิจัยมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.50

2. การศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์ผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านก่อนการสอนและหลังการสอน วิเคราะห์ตามขั้นการสอนการใช้สื่อภาพ 4 ขั้น ปรากฏผล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบก่อนการสอนกับหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1-4 ของตัวอย่างวิจัย จากคะแนนขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

หมวด	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3		ขั้นที่ 4	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
หมวดที่ 1 พิธีที่สำคัญ	20	20	0	20	0	16	0	16
หมวดที่ 2 การดำรงชีวิตฯ	20	20	0	20	0	14	0	15
หมวดที่ 3 การละเล่นเด็กไทย	20	20	0	20	0	18	0	18
หมวดที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น	20	20	0	20	0	16	0	17
คะแนนรวม	80	80	0	80	0	64	0	66
คะแนนร้อยละ	100	100	0	100	0	80.00	0	82.50

ผลการทดสอบก่อนการสอนกับหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1- 4 จากขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ของตัวอย่างวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพของตัวอย่างวิจัยเพิ่มขึ้น คือ

ขั้นที่ 1 คะแนนก่อนการสอนและหลังการสอน พบว่า ตัวอย่างวิจัย ทำคะแนนได้ 80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นที่ 2 ก่อนการสอน ตัวอย่างวิจัย อ่านหนังสือไม่ได้เลย และชี้ตัวคำที่ครูอ่านไม่ได้ เมื่อทำการสอนแล้ว พบว่า ตัวอย่างวิจัยสามารถอ่านหนังสือตามครูได้ชัดเจน และสามารถชี้คำของเรื่องและอ่านเรื่องตามที่ครูอ่านได้ถูกต้อง คือทำคะแนนได้ 80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นที่ 3 ก่อนการสอน ตัวอย่างวิจัย อ่านคำถามไม่ได้ ตอบคำถามไม่ได้ แต่เมื่อทำการสอนแล้ว ตัวอย่างวิจัยสามารถตอบคำถามครูด้วยวาจาได้ถูกต้อง ทำคะแนนได้ 68 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.00

ขั้นที่ 4 ก่อนการสอน ตัวอย่างวิจัย เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง เขียนตอบคำถามไม่ได้ เมื่อได้รับการฝึก ตัวอย่างวิจัยสามารถเขียนตามครูได้คล่อง และเขียนคำบางคำเองได้ถูกต้อง ทำคะแนนได้ 66 ร้อยละ 82.50

3. การศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์ผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านก่อนการสอนและหลังการสอน วิเคราะห์ตามสาระของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ 3 ตอน ปรากฏผล ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบก่อนการสอนกับหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1-4 3 ตอน ของตัวอย่างวิจัย ดังนี้

หมวด	ตอนที่ 1		ตอนที่ 2		ตอนที่ 3	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
หมวดที่ 1 พิธีที่สำคัญ	3	16	2	15	4	18
หมวดที่ 2 การดำรงชีวิต	5	19	2	17	4	19
หมวดที่ 3 การละเล่นเด็กไทย	5	19	3	19	5	20
หมวดที่ 4 อาชีพในท้องถิ่น	6	15	3	16	6	17
คะแนนรวม	19	69	10	67	19	74
คะแนนร้อยละ	23.75	86.25	12.50	83.75	23.75	92.50

ผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านก่อนการสอนและหลังการสอน ตามสาระของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ 3 ตอน ของตัวอย่างวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้หลังการสอนเพิ่มขึ้น คือ

ตอนที่ 1 ก่อนการสอนได้คะแนน 19 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 23.75 หลังการสอนได้คะแนน 69 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.25

ตอนที่ 2 ก่อนการสอนได้คะแนน 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 12.50 หลังการสอนได้คะแนน 67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.75

ตอนที่ 3 ก่อนการสอนได้คะแนน 19 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 23.75 หลังการสอนได้คะแนน 74 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.50

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต่อสื่อภาพ และแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ปรากฏผลดังตารางที่ 6

สรุปประเด็นที่ค้นพบ คือ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 6 แสดงความพึงพอใจต่อสื่อภาพของตัวอย่างการวิจัย สื่อภาพ ที่ 1 – 20

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ			\bar{X}	ค่าระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ด้านสื่อภาพ					
1) นักเรียนชอบรูปภาพและอภิปรายภาพ	20	-		3.00	มาก
2) นักเรียนชอบอ่านเรื่องตามครู	20	-		3.00	มาก
3) นักเรียนชอบตอบคำถามจากเรื่องด้วยวาจา	14	6		2.10	ปานกลาง
4) นักเรียนชอบเขียนคำตอบตามครู	16	4		2.40	มาก
ด้านแบบฝึกทักษะการอ่าน					
5) นักเรียนชอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน	16	4		2.40	มาก
6) นักเรียนชอบแนวปฏิบัติจากเรื่องที่อ่าน	14	6		2.10	ปานกลาง
7) นักเรียนชอบปริศนาคำทาย	20	-		3.00	มาก
รวม	120	20		18	
ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ	2.57	.43		2.57	มาก

การผลประเมินความพึงพอใจ มีความพึงพอใจระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ต่อสื่อภาพ ปรากฏผลดังนี้ ความพึงพอใจในการดูภาพและอภิปรายภาพ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$) ความพึงพอใจในการอ่านเรื่องตามครูในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$) ความพึงพอใจในการเขียนคำตอบตามครูในระดับมาก ($\bar{X} = 2.40$) คำถามจากเรื่องที่อ่านในระดับมาก ($\bar{X} = 2.40$) ปริศนาคำทายในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และภาพรวมความพึงพอใจ ระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$)

สรุปประเด็นที่ค้นพบ คือ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความพึงพอใจต่อสื่อภาพระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อภาพ
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ต่อสื่อภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน โรงเรียนบ้านตลาดเขตรมิตร์ภาพที่ 105 อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 คน มีขั้นตอนการประเมินคัดแยกดังนี้

- 1) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของตัวอย่างวิจัย จากครู ผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียนและตัวอย่างวิจัย
- 2) ประเมินคัดแยกตัวอย่างวิจัย โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ในที่นี้ใช้แบบสำรวจตัวอย่างวิจัย ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (ผดุง อารยะวิญญู 2546 : 65)
- 3) ประเมินความสามารถทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบคัดกรองความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ(ผดุง อารยะวิญญู 2546 : 65)
- 4) จากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ตัวอย่างวิจัย มีความบกพร่องการเรียนรู้ทางด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ได้รับการตัดสินว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ในระดับที่ต่ำกว่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 10 จากการใช้แบบสำรวจนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้และมีผลการประเมินความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับที่มีปัญหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) สื่อภาพขนาด 8 X 6 นิ้ว จำนวน 4 หมวด หมวดละ 5 เรื่อง รวม 20 เรื่อง
- 2) แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วยสื่อภาพ แบ่งเป็น 4 หมวด ๆ ละ 5 เรื่อง รวม 20 เรื่อง ๆ ละ 3 ตอน
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมวดละ 20 ข้อ รวม 80 ข้อ

4) แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP และ IIP) โดยใช้สื่อภาพ จำนวน 20 แผน

5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อภาพ

6) แบบบันทึกผลการเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

1) ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการทดลองและขออนุญาตดำเนินการทดลองกับครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และตัวอย่างวิจัย สร้างความคุ้นเคยกับตัวอย่างวิจัย ดำเนินการทดสอบก่อนการสอนโดยใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ จำนวน 80 ข้อ โดยแบ่งสอบครั้งละ 20 ข้อ

2) ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนการสอน โดยจัดประสบการณ์การอ่านเพื่อความเข้าใจจากสื่อภาพ และแบบฝึกเสริมการอ่านเพื่อความเข้าใจ และประเมินผลตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP และ IIP) ทีละแผน จำนวน 20 แผน เป็นเวลา 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

3) ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัย ดำเนินการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยหลังการสอน โดยการทดสอบใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ จากคะแนนผลการทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอน โดยใช้สื่อภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละของคะแนนผลการทดสอบ

1) ทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอนโดยใช้แบบทดสอบความรู้ ประจำหน่วย ๆ ละ 20 ข้อ รวม 80 ข้อ

2) ประเมินผลก่อนการสอนและหลังการสอนฝึกปฏิบัติจากแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

3) รวบรวมข้อมูลจากการบันทึกคะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ผล

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สรุปได้ว่า

1) นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพหลังการสอนเพิ่มขึ้น คือ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพก่อนการสอนตัวอย่างวิจัยทำคะแนนได้ 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 21.25 เมื่อดำเนินการสอนแล้ว พบว่าตัวอย่างวิจัยทำคะแนนได้ 67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.75 ในภาพรวมตัวอย่างวิจัยมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.50

2) นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความพึงพอใจต่อสื่อภาพในระดับชอบมาก ได้แก่ ความพึงพอใจในการดูภาพและอภิปรายภาพ ความพึงพอใจในการอ่านเรื่องตามครู ความพึงพอใจในการเขียนคำตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านในระดับมากและปรินาคำทนาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพ วิเคราะห์ผลจาก 3 ด้าน คือ

1) ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพหมวดที่ 1 – 4 จากการทดสอบก่อนการสอนและหลังการสอนโดยใช้ข้อทดสอบชุดเดียวกัน จำนวน 80 ข้อ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อหาค่าระหว่างหลังการสอนกับก่อนการสอนมีค่าผลต่างเพิ่มขึ้น แสดงว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

2) ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพ หมวดที่ 1 – 4 จากการเก็บคะแนนของขั้นตอนการใช้สื่อภาพ 4 ขั้นตอน ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เมื่อหาค่าระหว่างหลังการสอนกับก่อนการสอนมีค่าผลต่างเพิ่มขึ้น แสดงว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

3) ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สื่อภาพหมวดที่ 1-4 จากการเก็บคะแนนการปฏิบัติแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ แจกแจงตามสาระของแบบฝึก 3 ตอนของนักเรียน ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ เมื่อหาค่าระหว่างหลังการสอนกับก่อนการสอนมีค่าผลต่างเพิ่มขึ้น แสดงว่านักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

4) การศึกษานักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อสื่อภาพ พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนสูงขึ้น เป็นเพราะว่า 1) สื่อภาพ เป็นภาพที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ช่วยให้นักเรียนคาดเดาคำและเรื่องจากภาพได้ จึงเข้าใจเรื่องที้อ่านได้เร็ว 2) สื่อภาพ เป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจ ทำให้นักเรียนสนใจที่จะอ่าน เรื่องประกอบภาพที่สัมพันธ์กับตนเอง 3) สื่อภาพ เปรียบได้กับประสบการณ์เดิมทางสังคมของนักเรียน จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างความรู้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง 4) สื่อภาพ เป็นสื่อที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง จึงช่วยให้นักเรียนเรียนรู้จากสังคมที่นำไปสู่การอ่านเพื่อความเข้าใจ 5) การเรียนรู้จากสื่อภาพ เป็นวิธีการสอนที่นักเรียนได้รับการฝึกช้บ่อย ๆ จึงเกิดความเข้าใจจากเรื่องที้อ่าน และสามารถอ่านได้ในที่สุด 6) สื่อภาพ เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา จึงเป็นสื่อที่สนใจของนักเรียน และเรียนอย่างมีความสุข 7) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อภาพในระดับชอบมากเป็นไปในบวก จึงทำให้เกิดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้น

จากสาเหตุผลดังกล่าว ที่ทำให้ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget, quoted in Carrol 1964 : 118, อ้างถึงใน เกศินี จันทรเกษร 2548 : 31) ที่ศึกษาไว้ว่า ความรู้ได้จากประสบการณ์ที่ได้รับ และสะสมมาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อตัวอย่างวิจัย ได้เรียนรู้จากสื่อภาพและมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยสื่อภาพในทางบวก ทำให้ตัวอย่างวิจัยมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะ ตัวอย่างวิจัยได้เห็นเหตุการณ์จากภาพ สอดคล้องกับเหตุการณ์เดิมก็จะคาดหวังทันทีว่า ผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว นักเรียนก็จะค่อย ๆ ประสมประสานความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกัน เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิด และความเข้าใจ ต่อภาพและเรื่อง และสอดคล้องกับ วิททิช และชูลเลอร์ (Wittich and Schuller 1973, อ้างถึงใน วัลลภา ปาเส 2533) กล่าวถึงการใช้ภาพประกอบการสอนไว้ว่า ภาพตรงจุดกับประสงค์ของการเรียนการสอน ภาพนั้นดึงดูดความสนใจของผู้ดูภาพต้องมีขนาดใหญ่พอสมควรที่จะเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ชัดเจน เนื้อหาสาระ ในภาพต้องตรงกับเรื่องที่สอน ภาพมีจุดสนใจที่เด่นชัด และการจัดองค์ประกอบของภาพดี ชัดเจนน่าสนใจ ซึ่งจากการใช้ขั้นตอนการสอนโดยใช้สื่อภาพ 4 ขั้นตอน เมื่อแจกแจงรายขั้นตอนที่ ตัวอย่างวิจัยสามารถปฏิบัติได้ดีที่สุดคือ ขั้นที่ 1 ดูภาพและร่วมอภิปรายเหตุการณ์จากภาพ ผลการประเมินระยะก่อนการสอนกับหลังการสอนจึงไม่ต่างกัน ตัวอย่างวิจัยสามารถอธิบายภาพได้ คิดเป็นร้อยละ 100 เพราะ ว่า สื่อภาพ เป็นสิ่งที่ตัวอย่างวิจัยมีความพึงพอใจ ทำให้สนใจ เรื่องราวในภาพสัมพันธ์กับชีวิตจริงของตัวอย่างวิจัยนั้น และสอดคล้องกับ มาลา ชูเชิด (2539 : 40) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพ พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน จากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพฝึกด้านความเข้าใจ

ในการอ่าน กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนรู้สูงจากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพฝึกความเข้าใจในการอ่าน กับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนปานกลาง จากการใช้แบบฝึกหัด รูปภาพฝึกความเข้าใจในการอ่านกับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำจากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพ ฝึกความเข้าใจในการอ่านกับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทำแบบฝึกเสริมทักษะความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจกิจกรรม 3 ตอน พบว่านักเรียนทำคะแนนได้ดีตอนที่ 3 ปริศนาคำทาย นักเรียนเข้าใจคำจากเรื่อง ข้อความ และคาดเดาเรื่องได้ ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดี สอดคล้องกับวิธีการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจของ สมพิศ คุศรีพิทักษ์ และธิดา โมสิกรัตน์ (2540 : 12) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นวิธีการอ่านขั้นพื้นฐานเพื่อเก็บใจความสำคัญของข้อความที่อ่าน ลักษณะของการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ นักเรียนจะอ่านได้คล่องไม่ติดขัดรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มาก เมื่อดูประโยคที่อ่านก็จะรู้ว่าคำใดทำหน้าที่อะไรในประโยค เข้าใจความหมายของคำ รู้ขอบเขตและความหมายของคำ สำนวนภาษาอย่างละเอียด เข้าใจประโยค และรู้ความสัมพันธ์ของประโยคในย่อหน้าเดียวกัน สามารถตีความในประโยคได้ถูกต้อง รู้ว่าข้อความที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องอะไร และสามารถสรุปใจความสำคัญได้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสรุปว่า การสอนโดยใช้สื่อภาพ เรื่องราว และแบบฝึกเสริมทักษะทางภาษาที่เป็นเรื่องใกล้ตัว และเกี่ยวข้องกับตัวอย่างวิจัยจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ได้จริง

จุดเด่นของการสอนโดยใช้สื่อภาพ จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ จากเดิมที่อ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ และไม่เข้าใจในเรื่องที่อ่าน เมื่อจัดการเรียน โดยใช้สื่อภาพ นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีข้อสังเกตที่สำคัญจากการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถอ่านคำบางคำได้เอง ซึ่งคำที่ครูอ่านถูกต้องมากขึ้น และมีพฤติกรรมสนใจอ่านเรื่องประกอบภาพ อันเป็นพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเพื่อนำผลการสอนนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและทำการวิจัยต่อไปมีดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สื่อภาพหลังการสอนสูงกว่าก่อนสอน เป็นเพราะว่า ตัวอย่างวิจัย มีการพัฒนาความสามารถในการอ่านสูงขึ้น ดังนั้น ครูควรนำ

สื่อภาพไปสร้างเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สื่อภาพกับการฝึกความสามารถด้านอื่น ๆ

2) จากการวิจัยพบว่า ผลของคะแนนการทำแบบฝึกทักษะการอ่านหลังสอนสูงกว่าก่อนการสอน เป็นเพราะตัวอย่างวิจัยสนใจภาพ จึงมีความตั้งใจในการทำแบบฝึกจนสำเร็จ และสามารถเรียนรู้จากสื่อภาพได้ดี ดังนั้น ในการสร้างแบบฝึกต่าง ๆ ควรมีภาพประกอบ

3) จากการวิจัยพบว่า เมื่อตัวอย่างวิจัย อ่านตามครูป้อย ๆ ประกอบกับคุณภาพประกอบ ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถอ่านเรื่องได้ เป็นเพราะว่า การฝึกป้อย ๆ จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านออกเสียงได้คล่อง ดังนั้นครูควรนำวิธีการฝึกป้อยไปใช้กับเรียนอยู่เสมอ

4) จากการวิจัยพบว่า ในการเรียนแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านตอนที่ 3 ประศินาคำทาย ตัวอย่างจะชอบมาก เป็นเพราะ นักเรียนชอบพูดในสิ่งที่สนุกสนาน ดังนั้น ในการสร้างข้อคำถาม ครูควรใช้คำถามลักษณะประศินาคำทาย จะช่วยให้นักเรียนได้คิดหาคำตอบอยู่เสมอ

5) จากการวิจัยพบว่า ตัวอย่างวิจัย ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ ในขณะที่เรียนรวมกับเพื่อน เขาไม่สามารถปฏิบัติได้ เป็นเพราะว่า เขาเรียนไม่ทันเพื่อน ดังนั้น การคัดแยกตัวอย่างวิจัย และการสอนเสริมกับนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องดำเนินการ

6) จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับที่ใกล้เคียงกันที่ระดับดีมาก ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียน ดังนั้น ในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กรมสุขภาพจิต. คู่มือช่วยเหลือเด็กบกพร่องด้านการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- กิ่งสร เกาะประเสริฐ. “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง อายุ 7-14 ปี วิธีการสอนอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรและวิธีสอนการอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ.” ปริญญานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- เกศินี จันทร์เกษร. “การศึกษาวิธีการสอนอ่านภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน.” สารนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย คณะจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ดวงใจ วรรณสังข์. “การศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะไทยของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทย.” ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2541.
- เดือนใจ กรุยกะโทก. “การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือแผ่นเดียวเป็นสื่อ.” ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.
- ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล. “กระบวนการอ่าน.” ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, 49. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- นภดล จันทร์เพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ, 2539.
- บันลือ พฤกษ์วัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- _____. อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2530.

- บุญศิริ ทศลี. “ผลการทดลองใช้อักษรวิ่งไฟฟ้าคอมพิวเตอร์ในการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณกิจ, 2533.
- เบญจพร ปัญญาขง. คู่มือช่วยเหลือนักเรียนบกพร่องด้านการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2545.
- ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- _____. วิธีสอนเด็กเรียนยาก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไร่ไทยเพรส, 2546.
- พิกุล ประเสริฐ. “กระบวนการอ่าน.” ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, 19. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- มาลา ชูเชิด. “ผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจการอ่านของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้แบบฝึกหัดรูปภาพ.” ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
- แม่นมาศ ชวลิต. “วิธีสร้างความสนใจในการอ่าน.” ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน, 47. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2538.
- _____. สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2540.
- วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- _____. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- วัลลภา ปาเส. “ผลของขนาดและประเภทของภาพลายเส้นในบทเรียนแบบโปรแกรมที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- วาริ ธีระจิตร. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- วาสนา เลิศศิลป์. การศึกษาเด็กพิเศษที่มีปัญหาการเรียนรู้อัตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- ศรียา นิยมธรรม. ปัญหาที่ยากทางการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พรานน
การพิมพ์, 2541.
- . ปัญหาที่ยากทางการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : พรานนการพิมพ์, 2540.
- . การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา, 2546.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาเด็กพิเศษแนวคิดใหม่. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สันสนีย์ ฉัตรคุปต์. ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี : ปัญหาการเรียนรู้อ
ที่แก้ไขได้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด, 2544.
- . ทำความเข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
สร้างสรรค์ศักยภาพสมองศรีเอ็ดฟเบอร์, 2542.
- สถาบันภาษาไทย. บรรทัดฐานภาษาไทยเล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2545.
- สมทรัพย์ สุขอนันต์. “ภาวะบกพร่องในการเรียนรู้.” เอกสารประกอบวิชา 463430 พื้นฐาน
ของภาวะบกพร่อง ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.(อัดสำเนา)
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. กลเม็ดการอ่านให้เก่ง. กรุงเทพฯ : ฟองพัฒน์
การพิมพ์, 2548.
- สมพิศ คุศรีพิทักษ์ และธิดา โมสิกรัตน์. เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

สุพัชรา ชิมเจริญ. ชุดปฏิบัติการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กพร่อง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____. สรุปผลงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาเพื่อชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม. คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2548.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรีนติ้ง, 2533.

อรรณูญา เชื้อทอง. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม โดยใช้บทร้อยกรอง.” ปรินญาณีพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2546.

อุษณี สติรัตน์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคำศัพท์.” วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

ภาษาอังกฤษ

Hafner, Lawrence E and Hayden B.Jolly. Pattern of Teaching Reading in the Elementary School. New York : Macmillan, 1972.

ภาคผนวก ก

- แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้สื่อภาพ

(งานของนักเรียน จะใช้ตัวเลขไทย)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นอนุปริญญาตรี

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพ ก่อนเรียนและหลังเรียน ทดสอบเป็นรายบุคคล
๒. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบ ๓ ตัวเลือก มีจำนวน ๘๐ ข้อ แบ่งการทดสอบเป็น ๔ หมวด ๆ ละ ๒๐ ข้อ
๓. แบบทดสอบฉบับนี้จะมีแบบบันทึกผลก่อนเรียน หลังเรียนและค่าความต่าง (ผลเพิ่มของคะแนน)
๔. ข้อควรระวังในการดำเนินการทดสอบ
 - ๔.๑ ควรจัดสถานที่ให้เป็นส่วนบุคคลไม่มีบุคคลอื่นรบกวน
 - ๔.๒ ผู้ดำเนินการทดสอบควรสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน ก่อนทำการทดสอบ
๕. เกณฑ์การให้คะแนน
 - ๕.๑ ให้นักเรียนเลือกคำตอบจากข้อ ก ข หรือ ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวได้ถูกต้อง ให้ ๑ คะแนน
 - ๕.๒ เลือกผิด ให้ ๐ คะแนน

โครงการ โรงเรียนแกนนำเรียนร่วม ปีการศึกษา ๒๕๔๘

โรงเรียนบ้านตลาดเขตรมิตราภที่ ๑๐๕

ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี

แบบทดสอบท้ายบทเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้ สื่อภาพ หมวดที่ ๑ พิธีที่สำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย × ทับข้อ ก ข หรือ ค ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. การประกาศตนเป็นพุทธมามกะ สำคัญอย่างไร ก. สัญญาว่าจะปฏิบัติตามคำสอนพระพุทธเจ้า ข. สัญญาจะเป็นพระพุทธเจ้า ค. สัญญาจะนับถือพระเจ้า	๒. ลักษณะของคนดี คือข้อใด ก. มีศีล ข. มีสมาธิ ค. มีศีล สมาธิ และปัญญา
๓. คำว่า บรมศาสดา ข้อใดอ่านถูกต้อง ก. บอ - ระ - มะ - สาด - สะ - ดา ข. บอ - รม - มะ - สาด - สะ - ดา ค. บะ - ระ - มะ - สาด - สะ - ดา	๔. คำว่า พุทธมามกะ ข้อใดอ่านถูกต้อง ก. พุ - ทะ - มา - มา - กะ ข. พุด - ทะ - มา - กะ ค. พุด - ทะ - มา - มะ - กะ
๕. นักเรียนจะถวายผ้าอาบน้ำฝนเมื่อใด ก. ได้ทุกวัน ข. วันเข้าพรรษา ค. วันออกพรรษา	๖. พระสงฆ์จะรับผ้าอาบน้ำฝนอย่างไร ก. ปูนอน ข. ห่มนอน ค. ผัดอาบน้ำ
๗. คำว่า ถวาย ข้อใดอ่านถูกต้อง ก. ถะ - หวาย ข. ถะ - วาย ค. ทะ - หวาย	๘. ข้อใดต่างจากพวก ก. อาบน้ำ ข. สรงน้ำ ค. น้ำฝน
๙. ข้อใดคือ ความสำคัญของการถวายเทียนจำนำพรรษา ก. เป็นพิธีทางพุทธศาสนา ข. ทำตามที่ครูสั่ง ค. ทำตามที่พระสงฆ์ขอมา	๑๐. ในปัจจุบันใช้สิ่งใด ถวายพระสงฆ์แทนเทียนจำนำพรรษา ก. ตะเกียง ข. หลอดไฟฟ้า ค. คบเพลิง

<p>๑๑. คำว่า พรรษา ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. พัน – สา</p> <p>ข. พัน – ระ – สา</p> <p>ค. พอน – ระ – สา</p>	<p>๑๒. คำว่า ทำวัตร มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. สวดมนต์ ข. ฟังเทศน์</p> <p>ค. ไหว้พระ</p>
<p>๑๓. นักเรียนจะไปเวียนเทียนในวันใด</p> <p>ก. วันวิสาขบูชา</p> <p>ข. วันพระ</p> <p>ค. วันสงกรานต์</p>	<p>๑๔. ข้อใดเป็นการเดินประทักษิณา</p> <p>ก. เดินเวียนขวาสิ่งที่เป็นบูชา</p> <p>ข. เดินเวียนซ้ายสิ่งที่เป็นบูชา</p> <p>ค. การเดินวงกลม</p>
<p>๑๕. การเวียนเทียนควรเลือกใช้ดอกไม้ข้อใด</p> <p>ก. ดอกมะลิ</p> <p>ข. ดอกเข็ม</p> <p>ค. ดอกบัว</p>	<p>๑๖. คำว่า อาสาฬหบูชา ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. อา – สาน – หะ – บู – ชา</p> <p>ข. อา – สาน – ละ – หะ – บู – ชา</p> <p>ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข</p>
<p>๑๗. วันครู คือข้อใด</p> <p>ก. วันจันทร์</p> <p>ข. วันพุธ</p> <p>ค. วันพฤหัสบดี</p>	<p>๑๘. ข้อใดคือความหมาย ของการใช้ดอกมะเขือในวันไหว้ครู</p> <p>ก. ความฉลาด</p> <p>ข. มีความรู้กว้างขวาง</p> <p>ค. มีความอ่อนน้อม</p>
<p>๑๙. คำว่า สักการบูชา ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. สัก – กะ – ระ – บู – ชา</p> <p>ข. สัก – กา – ระ – บู – ชา</p> <p>ค. สะ – กะ – ระ – บู – ชา</p>	<p>๒๐. คำว่า สักการะ มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. การบูชาด้วยสิ่งที่ควรบูชา</p> <p>ข. การทำความเคารพ</p> <p>ค. การยอมรับ</p>

แบบทดสอบท้ายบทเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้ สื่อภาพ หมวดที่ ๒ การดำรงชีวิตในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย × ทับข้อ ก ข หรือ ค ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

<p>๒๑. คำว่า ยอดนักอ่าน คือข้อใด</p> <p>ก. อ่านหนังสือได้เอง</p> <p>ข. อ่านหนังสือเมื่อครูเตือน</p> <p>ค. อ่านได้เฉพาะหนังสือเรียน</p>	<p>๒๒. สาเหตุที่ทำให้น้องพลอยเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านคือข้อใด</p> <p>ก. ปู่สอนหลาน</p> <p>ข. แม่สอนลูก</p> <p>ค. พี่สอนน้อง</p>
<p>๒๓. คำว่า พจนานุกรม ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. พด - จะ - นา - นุ - กรม</p> <p>ข. พด - นา - นุ - กรม</p> <p>ค. พะ - จะ - นา - นุ - กรม</p>	<p>๒๔. คำว่า รอบรู้ หมายถึงข้อใด</p> <p>ก. รู้น้อย</p> <p>ข. รู้บ้างไม่รู้บ้าง</p> <p>ค. รู้ทุกเรื่อง</p>
<p>๒๕. บุคคลตัวอย่างของการจดบันทึกคือข้อใด</p> <p>ก. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ</p> <p>ข. นายกรัฐมนตรี</p> <p>ค. ผู้อำนวยการ</p>	<p>๒๖. การจดบันทึกจะเกิดทักษะในข้อใด</p> <p>ก. ฟัง ดู พูด เขียน</p> <p>ข. อ่าน ฟัง</p> <p>ค. ดู เขียน</p>
<p>๒๗. คำว่า สันทนา ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. สะ - นะ - ทะ - นา</p> <p>ข. สน - ทะ - นา</p> <p>ค. สัน - ทะ - นา</p>	<p>๒๘. ข้อใดช่วยให้มีความรู้กว้างไกล</p> <p>ก. อ่านนิทาน</p> <p>ข. ฟังวิทยุ</p> <p>ค. ดูโทรทัศน์</p>
<p>๒๙. ข้อใดคืออุปนิสัยที่ดีของ จอย</p> <p>ก. ชอบสนุกสนาน</p> <p>ข. กล้าแสดงออก</p> <p>ค. ชอบแสดงความเก่ง</p>	<p>๓๐. เวทีคนเก่งมีประโยชน์อย่างไร</p> <p>ก. นักเรียนได้แสดงออก</p> <p>ข. พักผ่อนตอนพักกลางวัน</p> <p>ค. รับประทานอาหารอร่อย</p>

<p>๓๑. คำว่า อาสาสมัคร ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. อา-สา-สะ-หมัก</p> <p>ข. อะ-สา-สะ-หมัก</p> <p>ค. อา-สา-สะ-มัก</p>	<p>๓๒. ข้อใดตรงข้ามกับคำว่า กล้าแสดงออก</p> <p>ก. สนุกสนาน</p> <p>ข. กล้าหาญ</p> <p>ค. ขาดความเชื่อมั่น</p>
<p>๓๓. นักเรียนไปวัดเพื่อจุดประสงค์ในข้อใด</p> <p>ก. เทีylvเล่น</p> <p>ข. ไปเยี่ยมพระสงฆ์</p> <p>ค. ตักบาตร และฟังพระเทศน์</p>	<p>๓๔. ใครปฏิบัติตนถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. แดง ไหว้พระขอหวย</p> <p>ข. ดำ ไหว้พระขอให้ปกป้องคุ้มครอง</p> <p>ค. ขาว ไหว้พระขอให้สอบได้ที่ ๑</p>
<p>๓๕. คำว่า งมฉาย หมายความว่าอย่างไร</p> <p>ก. เชื่อแบบไม่มีเหตุผล</p> <p>ข. นำเชื่อถือ</p> <p>ค. ยอมรับสิ่งที่ดีงาม</p>	<p>๓๖. ข้อใดเป็นค่านาม</p> <p>ก. บาตรพระ</p> <p>ข. ตักบาตร</p> <p>ค. บิณฑบาต</p>
<p>๓๗. ใครเป็นผู้ที่คิดดีที่สุด</p> <p>ก. ชูใจ คิดออกแบบการพนัน</p> <p>ข. มานะ คิดจะลอกการบ้านเพื่อน</p> <p>ค. สันติ คิดจะหนีไปเล่นเกม</p>	<p>๓๘. การคิดที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนคือข้อใด</p> <p>ก. กำไล ขอบฟองครู่ว่าเพื่อน</p> <p>ข. บุญชู ช่วยเพื่อนทำเวร</p> <p>ค. เดชา รับอาสาครูดึงสิ่งของ</p>
<p>๓๙. คำว่า สร้างสรรค์ ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. ส้าง-ส้น</p> <p>ข. สะ-ร้าง-ส้น</p> <p>ค. ส้าง-สะ-รัน</p>	<p>๔๐. ความคิดเกี่ยวข้องกับข้อใด</p> <p>ก. ปาก</p> <p>ข. ศีรษะ</p> <p>ค. สมอง</p>

แบบทดสอบท้ายบทเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้ สื่อภาพ หมวดที่ ๓ การละเล่นเด็กไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย × ทับข้อ ก ข หรือ ค ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

<p>๔๑. อุปกรณ์เล่นหมาไล่ลิง</p> <p>ก. ลูกบอล</p> <p>ข. ผ้าเช็ดตัว</p> <p>ค. ต้นไม้</p>	<p>๔๒. ข้อใดควรระวังในการเล่นหมาไล่ลิง</p> <p>ก. หนามตำเท้า</p> <p>ข. ลื่นหกล้ม</p> <p>ค. ตกต้นไม้</p>
<p>๔๓. ข้อใดคือข้อสังเกตในการตั้งชื่อการละเล่นของเด็กไทย</p> <p>ก. เลียนแบบธรรมชาติ</p> <p>ข. เลียนแบบสงคราม</p> <p>ค. เลียนแบบคนเก่ง</p>	<p>๔๔. คำว่า ผลัด มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. เปลี่ยน</p> <p>ข. ยกให้</p> <p>ค. ป้องกัน</p>
<p>๔๕. โพรงกระรอก จะพบมากในข้อใด</p> <p>ก. ต้นไม้</p> <p>ข. แหล่งน้ำ</p> <p>ค. ภูเขา</p>	<p>๔๖. โพรงกระรอกเปรียบเหมือนกับข้อใด</p> <p>ก. อาหาร</p> <p>ข. บ้าน</p> <p>ค. สถานที่ท่องเที่ยว</p>
<p>๔๗. ข้อใดใช้เป็นสัญญาณในการเล่น</p> <p>ก. ระฆัง</p> <p>ข. กระดิ่ง</p> <p>ค. นกหวีด</p>	<p>๔๘. คำว่า ศีรษะ มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. แขน ข. ไบหน้า</p> <p>ค. หัว</p>
<p>๔๙. ข้อใดควรระวังในการเล่นข้าวหลามตัด</p> <p>ก. ของหาย ข. วิ่งชนกัน</p> <p>ค. ปวดท้อง</p>	<p>๕๐. ข้อใดเป็นการพัฒนาจากการเล่นข้าวหลามตัด</p> <p>ก. การวิ่งไว ข. การหลบไว</p> <p>ค. การมองไว</p>

<p>๕๑. คำว่า ข้าวหลามตัด เป็นชื่อของอะไร</p> <p>ก. ขนมหวาน</p> <p>ข. อาหารคาว</p> <p>ค. พืช</p>	<p>๕๒. คำว่า อุปกรณ์ ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. อุบ – กอน</p> <p>ข. อุบ – ปะ – กอน</p> <p>ค. อุ – ปะ – กอน</p>
<p>๕๓. ลิงชิงบอล เป็นพื้นฐานของกีฬาในข้อใด</p> <p>ก. ตะกร้อ</p> <p>ข. ปิงปอง</p> <p>ค. แคร้บอล</p>	<p>๕๔. การเล่นลิงชิงบอล เป็นลักษณะการเล่นแบบใด</p> <p>ก. เล่นคนเดียว</p> <p>ข. เล่นสองคน</p> <p>ค. เล่นเป็นหมู่คณะ</p>
<p>๕๕. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของการเล่นลิงชิงบอล</p> <p>ก. ฝึกความว่องไว</p> <p>ข. ฝึกการต่อสู้</p> <p>ค. ฝึกการเอาชนะ</p>	<p>๕๖. คำว่า พื้นฐาน มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. เป็นรากฐาน</p> <p>ข. พื้นบ้าน</p> <p>ค. ของง่ายๆ</p>
<p>๕๗. การเล่น อวมแป้ว เกิดจากข้อใด</p> <p>ก. ตำนานคนตาบอด</p> <p>ข. ตำนานคนหูหนวก</p> <p>ค. ตำนานคนใบ้</p>	<p>๕๘. การเล่นอวมแป้วฝึกทักษะสัมผัสในข้อใด</p> <p>ก. การดู</p> <p>ข. การฟัง</p> <p>ค. การพูด</p>
<p>๕๙. คำว่า ภรรยา ข้อใดอ่านถูกต้อง</p> <p>ก. พัน – ยา</p> <p>ข. พัน – ระ – ยา</p> <p>ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข</p>	<p>๖๐. “การนำถ้อยคำหรือข้อความไปสู่ผู้อื่น”ตรงกับข้อใด</p> <p>ก. สั่งสอน</p> <p>ข. สื่อสาร</p> <p>ค. ส่งเสริม</p>

แบบทดสอบท้ายบทเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

โดยใช้ สื่อภาพ หมวดที่ ๔ อาชีพในท้องถิ่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย × ทับข้อ ก ข หรือ ค ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

<p>๖๑. จุดประสงค์สำคัญของการเลี้ยงไก่ คือข้อใด</p> <p>ก. กินเนื้อ – กินไข่</p> <p>ข. ใช้ขนไก่ทำไม้กวาด</p> <p>ค. ใช้ขี้ไก่ทำปุ๋ย</p>	<p>๖๒. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ของการเปิดไฟฟ้าให้ไก่ในตอนกลางคืน</p> <p>ก. การให้ความอบอุ่น</p> <p>ข. ช่วยให้ไก่ไม่เหยียบกัน</p> <p>ค. คนเลี้ยงจะมองเห็นไก่อยู่ตลอดเวลา</p>
<p>๖๓. คำว่า เซ็งแซ่ มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. เสียงน้ำฟัง</p> <p>ข. เสียงดนตรี</p> <p>ค. เสียงดัง</p>	<p>๖๔. พ่อแม่ขายไข่ได้เงิน ตรงกับข้อใด</p> <p>ก. รายได้</p> <p>ข. รายจ่าย</p> <p>ค. ลงทุน</p>
<p>๖๕. จิว เป็นการแสดงของชาติใด</p> <p>ก. ไทย ข. จีน</p> <p>ค. ญี่ปุ่น</p>	<p>๖๖. จุดเด่นของ จิว คือข้อใด</p> <p>ก. การแต่งกายและบทร้อง</p> <p>ข. คำตัว ค. เวทีแสดง</p>
<p>๖๗. ศาลพ่อปู่เขาคฤกษี เกี่ยวข้องกับข้อใด</p> <p>ก. ศาสนา ข. พระมหากษัตริย์</p> <p>ค. ความเชื่อ</p>	<p>๖๘. คำว่า เตี้ย หมายถึงข้อใด</p> <p>ก. ปู่ ข. ตา</p> <p>ค. พ่อ</p>
<p>๖๙. อาชีพใดในอดีตที่นิยมเลี้ยงวัวมากที่สุด</p> <p>ก. ชาวนา</p> <p>ข. พ่อค้า</p> <p>ค. ชวนา</p>	<p>๗๐. การวิ่งวัวลาน คือข้อใด</p> <p>ก. การทำลาน</p> <p>ข. การวิ่งเล่น</p> <p>ค. การแข่งวัว</p>

<p>๗๑. คำว่า สมัยโบราณ มีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. อดีต</p> <p>ข. ปัจจุบัน</p> <p>ค. อนาคต</p>	<p>๗๒. ข้อใดสัมพันธ์กับ วัว</p> <p>ก. รถกระบะ</p> <p>ข. รถลาก</p> <p>ค. เกวียน</p>
<p>๗๓. ข้อใดคือพืชสมุนไพรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ก. ผักคะน้า</p> <p>ข. ข้าวโพด</p> <p>ค. ตะไคร้</p>	<p>๗๔. การปลูกพืชสมุนไพร ตรงกับข้อใด</p> <p>ก. เศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>ข. เศรษฐกิจสร้างชาติ</p> <p>ค. เศรษฐกิจประจำชาติ</p>
<p>๗๕. พืชสมุนไพรมีประโยชน์ในข้อใด</p> <p>ก. ทิ้งอยู่อาศัย</p> <p>ข. เครื่องนุ่งห่ม</p> <p>ค. ยารักษาโรค</p>	<p>๗๖. เศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างไร</p> <p>ก. อยู่อย่างลำบากยากจน</p> <p>ข. มีกินมีใช้สุขกายสุขใจ</p> <p>ค. ไม่ต้องทำงานหนัก</p>
<p>๗๗. สิ่งที่สำคัญที่สุดในการขายสินค้าคือข้อใด</p> <p>ก. ความเผ็ด</p> <p>ข. ความอร่อย</p> <p>ค. ความสะอาด</p>	<p>๗๘. พืชที่นิยมใช้ ทำสินค้าคือข้อใด</p> <p>ก. มะละกอ มะนาว มะเขือเทศ</p> <p>ข. มันเทศ มะขาม ตะไคร้</p> <p>ค. ส้ม มะพร้าว มะขาม ลำไย</p>
<p>๗๙. ปูเค็ม หมายถึงข้อใด</p> <p>ก. ปูดอง</p> <p>ข. ปูต้ม</p> <p>ค. ปูเผา</p>	<p>๘๐. ส้มตำไทยต่างจากส้มตำอื่นอย่างไร</p> <p>ก. ส้มตำไทยใส่ปูเค็ม</p> <p>ข. ส้มตำไทยใส่ปลาร้า</p> <p>ค. ส้มตำไทยใส่กุ้งแห้งและถั่วลิสง</p>

ภาคผนวก ข

ตัวอย่าง แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล
(Individualized Implementation Plan : IIP)

แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล(Individualized Implementation Plan : IIP)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อภาพ

คำชี้แจง

แผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ตอนละ ๕ เรื่อง รวม ๒๐ เรื่อง ใช้เวลาสอน เรื่องละ ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที ได้แก่

หมวดที่ ๑ พิธีที่สำคัญ

เรื่องที่ ๑ พุทธมาฆะ	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๓ แห่งเทียนจำนำพรรษา	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๔ การเดินเวียนเทียน	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๕ ไหว้ครู	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

หมวดที่ ๒ ชีวิตประจำวันในโรงเรียน

เรื่องที่ ๖ ขอดนักร้อง	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๗ การจัดบันทึก	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๘ เวทีคนเก่ง	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๙ มุ่งหน้าหาวัด	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๐ ขอดนักร้อง	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

หมวด ๓ การละเล่นของเด็กไทย

เรื่องที่ ๑๑ หมาไล่ลิง	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๒ กระรอกเข้าโพรง	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๓ ข้าวหลามตัด	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๔ ลิงชิงบอล	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๕ อ่วมเปี้ยว	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

หมวดที่ ๔ อาชีพในท้องถิ่น

เรื่องที่ ๑๖ อาชีพเลี้ยงไก่	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๗ อาชีพเลี้ยงวัว	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๘ อาชีพเลี้ยงวัว	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๑๙ อาชีพปลูกพืชสมุนไพร	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที
เรื่องที่ ๒๐ อาชีพขายส้มตำ	เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

แผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

(Individualized Implementation Plan : IIP)

หมวดที่ ๑ พิธีสำคัญทางพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สื่อภาพที่ ๑ พุทธมามกะ เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

๑. สาระสำคัญ

พุทธมามกะ เป็นพิธีที่โรงเรียนจัดขึ้นให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ เป็นประสบการณ์ในวิถีชีวิตจริง

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑) เมื่อกำหนดสื่อภาพที่ ๑ พิธีการแสดงตนเป็น พุทธมามกะ สามารถบอกบุคคลและเล่าเหตุการณ์ในภาพได้ถูกต้อง

๒) อ่านออกสื่อภาพที่ ๑ พุทธมามกะ ตามครูได้ชัดเจน

๓) ตอบคำถามด้วยความเข้าใจเรื่องราว

๔) บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที่ได้

๕) ตอบปริศนาคำทายด้วยความเข้าใจ

๓. สาระการเรียนรู้

๑) อ่านเรื่อง สื่อภาพที่ ๑ พุทธมามกะ

๒) ตอบคำถามจากเรื่อง บอกแนวปฏิบัติที่ได้จากเรื่อง และตอบปริศนาคำทาย

๔. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครั้งที่ ๑ เวลาเรียน ๒๐ นาที

๑) ครูจัดสถานที่ส่วนบุคคล

๒) ชักชวนสนทนาทำความเข้าใจ

๓) บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้แก่นักเรียน

๔) ทดสอบก่อนเรียนหมวดที่ ๑

ครั้งที่ ๒ เวลาเรียน ๒๐ นาที

๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้

๒) ทดสอบให้เล่าเรื่องจากภาพ ทดสอบอ่านเรื่อง ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๑

ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๒ ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๓

๓) ครูบันทึกผลลงในแบบบันทึก

ครั้งที่ ๓ เวลาเรียน ๒๐ นาที

๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้

๒) ดูสื่อภาพที่ ๑ พุทธมามกะ ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพด้วยตนเอง ครูบันทึกผลการ

เล่าเรื่อง

ครั้งที่ ๔ เวลาเรียน ๒๐ นาที

- ๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนการเล่าเรื่องเรื่องจากภาพร่วมกับครู
- ๒) ให้นักเรียนอ่านเรื่องประกอบสื่อภาพตามครู บันทึกผลการอ่านออกเสียงตามครู
- ๓) แจกแบบฝึกตอนที่ ๑ ครูอ่านคำถามจากแบบฝึกให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวาจา ครูบันทึกคำตอบลงในแบบฝึกฉบับของครู

ครั้งที่ ๕ เวลาเรียน ๒๐ นาที

- ๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนอ่านเรื่องตามครู
- ๒) แจกแบบฝึกตอนที่ ๒ ครูอ่านคำถามจากแบบฝึกให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวาจา ครูบันทึกคำตอบลงในแบบฉบับที่ฉบับของครู
- ๓) แจกแบบฝึกตอนที่ ๓ ครูอ่านปริศนาคำทาย ให้นักเรียนตอบด้วยวาจา ครูบันทึกคำตอบลงในแบบฉบับที่ฉบับของครู

๕. การเสริมแรง

สรุปผลการตรวจแบบบอกคะแนนที่ได้ ดิตรงวัล ดาว

๖. การวัดและประเมินผล

- ๖.๑ ตัวชี้วัด ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
- ๖.๒ วิธีการประเมิน ทดสอบ ปฏิบัติจริง สังเกตพฤติกรรม

๖.๓ เกณฑ์การประเมิน

- ระดับ ๔ หมายถึง ปฏิบัติได้ทันทีและถูกต้อง
- ระดับ ๓ หมายถึง ปฏิบัติช้านาน ๑ นาที แต่ถูกต้อง
- ระดับ ๒ หมายถึง ปฏิบัติช้านาน ๑ นาที แต่ถูกต้องบางส่วน
- ระดับ ๑ หมายถึง ปฏิบัติช้านานมากกว่า ๑ นาที แต่ถูกต้องบางส่วน

๗. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

ให้นักเรียนคัดลายมือคำตอบจากแบบฝึกฉบับของครูจากเวลาที่เหลือหรือทำการบ้าน

๘. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
ลงชื่อ.....

(นายวิบูลย์ คงมั่น)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตลาดเขตรมิตราภาพที่ ๑๐๕

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ สื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน เวลาเรียน ๕ ครั้ง ครั้งละ ๒๐ นาที

๑. สาระสำคัญ

ถวายผ้าอาบน้ำฝน คือ ศาสนพิธีที่โรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดขึ้น ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงหน้าที่ของคนไทยอันเป็นประสบการณ์ในวิถีชีวิตจริง

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑) เมื่อกำหนดสื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน สามารถบอกบุคคลและเล่าเหตุการณ์ในภาพได้ถูกต้อง

๒) อ่านออกสื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน ตามครูได้ชัดเจน

๓) ตอบคำถามด้วยความเข้าใจเรื่องราว

๔) บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที่ได้

๕) ตอบปริศนาคำทายด้วยความเข้าใจ

๓. สาระการเรียนรู้

๑) อ่านเรื่อง สื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน

๒) ตอบคำถามจากเรื่อง บอกแนวปฏิบัติที่ได้จากเรื่อง และตอบปริศนาคำทาย

๔. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครั้งที่ ๑ เวลาเรียน ๒๐ นาที

๑) ครูจัดสถานที่ส่วนบุคคล

๒) ชักชวนสนทนาทำความคุ้นเคย

๓) บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้แก่นักเรียน

๔) ทดสอบให้เล่าเรื่องจากภาพ ทดสอบอ่านเรื่อง ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๑

ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๒ ทดสอบตอบคำถามตอนที่ ๓

๕) ครูบันทึกผลลงในแบบบันทึก

ครั้งที่ ๒ เวลาเรียน ๒๐ นาที

๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้

๒) ดูสื่อภาพที่ ๒ พุทธมามกะ ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพด้วยตนเอง ครูบันทึกผลการเล่าเรื่อง

ครั้งที่ ๓ เวลาเรียน ๒๐ นาที

- ๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้
- ๒) แจกแบบฝึกตอนที่ ๑ ครูอ่านคำถามจากแบบฝึกให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวาจา
ครูบันทึกคำตอบลงในแบบฝึกฉบับของครู

ครั้งที่ ๔ เวลาเรียน ๒๐ นาที

- ๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนอ่านเรื่องประกอบสื่อภาพตามครู
- ๒) แจกแบบฝึกตอนที่ ๒ ครูอ่านคำถามจากแบบฝึกให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวาจา
ครูบันทึกคำตอบลงในแบบบันทึกฉบับของครู

ครั้งที่ ๕ เวลาเรียน ๒๐ นาที

- ๑) ทบทวนจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนอ่านเรื่องประกอบสื่อภาพตามครู
- ๒) แจกแบบฝึกตอนที่ ๓ ครูอ่านปริศนาคำทาย ให้นักเรียนตอบด้วยวาจา ครูบันทึก
คำตอบลงในแบบบันทึกฉบับของครู

๕. การเสริมแรง

สรุปผลการตรวจแบบบอกคะแนนที่ได้ ดิตรงวัล ดาว

๖. การวัดและประเมินผล

- ๖.๑ ตัวชี้วัด ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
- ๖.๒ วิธีการประเมิน ทดสอบ ปฏิบัติจริง สังเกตพฤติกรรม
- ๖.๓ เกณฑ์การประเมิน

ระดับ ๔ หมายถึง ปฏิบัติได้ทันทีและถูกต้อง

ระดับ ๓ หมายถึง ปฏิบัติช้านาน ๑ นาที แต่ถูกต้อง

ระดับ ๒ หมายถึง ปฏิบัติช้านาน ๑ นาที แต่ถูกต้องบางส่วน

ระดับ ๑ หมายถึง ปฏิบัติช้านานมากกว่า ๑ นาที แต่ถูกต้องบางส่วน

๗. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

ให้นักเรียนคัดลายมือคำตอบจากแบบฝึกฉบับของครูจากเวลาที่เหลือหรือทำการบ้าน

๘. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

ลงชื่อ.....

(นายวิบูลย์ คงมั่น)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตลาดเขตรมิตร์ภาพที่ ๑๐๕

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก ค สงวนลิขสิทธิ์
สื่อภาพ เรื่องที่ 1 – 20

หมวดที่ ๑ พิธีที่สำคัญ

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านเรื่องตามครูได้
๒. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง
๓. บอกแนวทางปฏิบัติตนได้
๔. อ่านคำยากได้ถูกต้อง
๕. จับคู่ประสมคำที่มีความหมายได้ถูกต้อง
๖. ตอบปริศนาคำทาย

๒. เล่าเหตุการณ์ทั้งเรื่อง

พุทธมามกะต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีตามกรอบของพุทธศาสนาสี่สานประเพณีที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา อันได้แก่ พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน แห่เทียนจันทน์พรรษา การเดินเวียนเทียน ทำบุญตักบาตร ไหว้พระขอพร เป็นพิธีสำคัญมากับชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและโรงเรียน เช่น พิธีไหว้ครูก็จะมีพิธีสงฆ์

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

เป็นผู้มีคุณลักษณะนิสัย ปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา

สื่อภาพที่ ๑ พุทธمامกะ

พุทธمامกะ

โรงเรียนของเราได้ดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจึงได้กระทำพิธีการประกาศตนเป็นพุทธمامกะ หมายถึง ผู้ประกาศตนว่า พระพุทธเจ้าเป็นพระบรมศาสดาของตน และผู้ประกาศตนว่า เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ

เมื่อนักเรียนทุกคนได้ประกาศตนเป็นพุทธمامกะก็ต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีตามรอยของพระพุทธเจ้า ยึดแนวตามหลักไตรสิกขา คือ เป็นผู้ที่มีศีล สมาธิ และปัญญา

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑ พุทธมามกะ
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน พุทธมามกะ
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. นักเรียนนับถือศาสนาใด
๒. การประกาศตนเป็นพุทธมามกะ สำคัญอย่างไร
๓. คนลักษณะของคนดี เป็นอย่างไรบ้าง
๔. คนลักษณะของคนไม่ดี เป็นอย่างไรบ้าง
๕. ถ้าบ้านเรามีแต่คนดีจะเป็นอย่างไร และ ถ้าบ้านเรามีแต่คนไม่ดี จะเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๒ บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องี่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง และบอกแนวปฏิบัติตนของพุทธมามกะ ได้
๓ ข้อ

การปฏิบัติตนของพุทธมามกะ มีดังนี้

๑.....

๒.....

๓.....

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย

ได้ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

พระองค์เป็นใคร

ยิ่งใหญ่บารมี

สร้างแต่ความดี

โลกนี้บูชา

พระองค์คือ.....

ฉันทำอะไร

ทำใจหลับตา

นั่งนิ่งเวลา

ปัญญาพาเกิด

ฉันทำ.....

ฉันนั้นเป็นใคร

คนไทยใส่บาตร

ห่มเหลืองสะอาด

กวาดวัดเช้าเย็น

ฉันคือ.....

ฉันคืออะไร

เกิดในสมอง

ความรู้เป็นกอง

ไต่ร่ตรงปัญหา

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ถวายผ้าอาบน้ำฝน

การถวายผ้าอาบน้ำฝน หมายถึง การที่พุทธศาสนิกชน คือ บุคคลผู้นับถือศาสนาพุทธ ได้นำผ้าอาบถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ และสามเณร ใช้ผลัดทรงน้ำในช่วงเวลาเข้าพรรษา เป็นเวลา ๓ เดือน

การจัดผ้าอาบน้ำฝนถวายแด่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร จะจัดทำอย่างสวยงามโดย นำกระดาษชำระ สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผงซักฟอก หรือของใช้สำหรับพระสงฆ์สามเณร และผ้าอาบพับเป็นรูปดอกบัวบาน จัดใส่ถาดห่อด้วยกระดาษสีเหลือง ผูกด้วยโบว์สีเหลือง ปักดอกไม้ รูปและ เทียน ตรงกลาง

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๒ ถวายผ้าอาบน้ำฝน
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน ถวายผ้าอาบน้ำฝน
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. คำว่า ถวาย หมายความว่า อย่างไร
๒. นักเรียนเป็นพุทธศาสนิกชน หรือไม่ คุณได้จากสิ่งใด
๓. นักเรียนได้ปฏิบัติตนเป็น พุทธศาสนิกชน ได้อย่างไรบ้าง
๔. หลังจากถวายผ้าอาบน้ำฝนแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร คุณได้จากสิ่งใด
๕. การถวายผ้าอาบน้ำฝนกระทำกัน เมื่อใด

ตอนที่ ๒ บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกสิ่งที่จัดเป็นเครื่อง
ถวายเป็นผ้าอาบน้ำฝนได้ ๓ ชื่อ

เครื่องถวายเป็นผ้าอาบน้ำฝน ประกอบด้วย

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันคือผ้าเหลือง
รวมเครื่องใช้สงฆ์
ตั้งจิตจำนง
ถวายเป็นผ้าอาบน้ำฝน
ฉันคือ.....

ฉันนั้นคือใคร
หน้าคล้ายพระสงฆ์
เป็นองค์น้อยนิด
ศีลสืบคิดตรง
ฉันคือ.....

ฉันนั้นเป็นใคร
คนไทยนับถือ
ทั่วโลกเลื่อมใส
มีชื่อพันปี
ฉันคือ.....

ฉันคืออะไร
ใช้จุดบูชา
ไหว้พระทุกครา
นำมาพร้อมรูป
ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๓ แห่เทียนจำนำพรรษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เรื่อง แห่เทียนจำนำพรรษา

ก่อนเข้าพรรษา ๑ วัน ประชาชนจะกระทำพิธีแห่เทียน “จำนำพรรษา” โดยจัดตกแต่งรถแห่และต้นเทียนด้วยดอกไม้ มีเด็ก ๆ แต่งตัวสวยงามไปนั่งประดับบนรถ นำต้นเทียนไปถวายพระสงฆ์ พระสงฆ์จะนำต้นเทียนนั้นไปตั้งไว้ในพระอุโบสถ ใช้จุดในพิธีสวดมนต์เจริญภาวนาและทำวัตรเช้า-เย็น ตลอดทั้งในพรรษาเป็นเวลา ๓ เดือน

คำว่า “จำนำพรรษา” หมายถึง สิ่งที่ถวายพระสงฆ์ที่อยู่ในพรรษานั้น ประชาชนเชื่อว่า การถวายต้นเทียน คือ ความสว่างไสว จะช่วยให้การดำเนินชีวิตสว่างเหมือนต้นเทียนด้วย การถวายเทียนมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นพิธีทางพุทธศาสนา ซึ่งในปัจจุบันประชาชนจะถวายหลอดไฟฟ้าแทนต้นเทียนก็มี ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องทีอ่าน แห่เทียนจำนำพรรษา
จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
จากเรื่องทีอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. คำว่า จำนำพรรษา ในความหมายของนักเรียนคืออะไร
๒. นักเรียนคิดว่า ถ้าเราไม่ต้องแห่เทียนจะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๓. การเข้าพรรษาพระสงฆ์จะกระทำสิ่งใดบ้าง คุณได้จากสิ่งใด
๔. การถวายต้นเทียนจะช่วยให้ชีวิตของนักเรียนสว่างไสวจริงหรือไม่ คุณได้จากสิ่งใด
๕. สิ่งสำคัญของเรื่องทีอ่านคือสิ่งใด คุณได้จากสิ่งใด

ตอนที่ ๒ บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วบอกจุดประสงค์ของการถวาย
เทียนจำนำพรรษา ได้ ๓ ข้อ

จุดประสงค์ของการถวายเทียนจำนำพรรษา คือ	
๑.....	
๒	
๓.....	

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

<p>ฉันคืออะไร</p> <p>ใช้กับน้ำมัน</p> <p>ไฟฟ้าดับปล้น</p> <p>จุดฉันแทนไฟ</p> <p>ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันนั้นคือใคร</p> <p>ใสใสหลอดยาว</p> <p>แสงนวลสีขาว</p> <p>สายยาวคู่กัน</p> <p>ฉันคือ.....</p>
<p>ฉันวันอะไร</p> <p>จัดได้ต้นเทียน</p> <p>แห่จากโรงเรียน</p> <p>ถวายเทียนพระสงฆ์</p> <p>ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันเป็นสถานที่</p> <p>มีพระประธาน</p> <p>ศูนย์รวมชาวบ้าน</p> <p>ลูกหลานได้บวช</p> <p>ฉันคือ.....</p>

สื่อภาพที่ ๔ การเดินเวียนเทียน

บทกวีที่ ๑๕ การเดินเวียนเทียน

การเดินเวียนเทียน หมายถึง การถือดอกไม้ รูป เทียน เดินประทักษิณ คือ การเวียนขวาสีที่เคารพบูชา โดยให้สิ่งที่ตนเองเวียนนั้น อยู่ทางขวามือของผู้เวียน เช่น เดินรอบพระอุโบสถ

การเวียนเทียน จะกระทำกันในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

ขณะเดินเวียนเทียนควรคิดแต่สิ่งที่ดีงาม บูชาพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ สิ่งที่ได้รับจากการเวียนเทียน ทำให้เกิดความสุขใจ และก็จะเกิดความสุขกายตามมา มีความภาคภูมิใจที่ได้สืบทอดพระพุทธศาสนา

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพ ๔ การเดินเวียนเทียน
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน การเดินเวียนเทียน
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. การเดินเวียนเทียน หมายความว่าอย่างไร
๒. การเดินเวียนเทียนมีความจำเป็น ต้องกระทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
๓. การเดินเวียนเทียนจะกระทำกันที่ไหน เพราะเหตุใด
๔. การเดินเวียนเทียนกระทำกันเมื่อใด
๕. สิ่งที่ใช้ในการเวียนเทียนมีอะไรบ้าง ขณะเดินเวียนเทียนควรคิดอย่างไร

ตอนที่ ๒ บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง แล้วบอกขั้นตอนการเวียนเทียน
ได้ถูกต้อง

ขั้นตอนการเดินเวียนเทียน มีดังนี้

๑

๒

๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

<p>ฉันคือวันใด สงฆ์ได้มาเฝ้า พระพุทธเจ้า เขาไม่ได้นับ ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันคือวันใด กลายเป็นประสูติ อีกตรัสรู้ ทั้งสู่นิพพาน ฉันคือ.....</p>
<p>ฉันคือวันใด ตรงในคืนเพ็ญ แก้วสามดวงเด่น ทรงเทศน์โอวาท ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันคือวันใด ใส่บาตรทำบุญ ฟังเทศน์เกื้อหนุน หมุนสี่ครั้งเดือน ฉันคือ.....</p>

สื่อภาพที่ ๕ ไหว้ครู

บทกวีที่ ๕ ไหว้ครู สงวนลิขสิทธิ์

ไหว้ครู เป็นพิธีแสดงความเคารพสักการบูชาครูบาอาจารย์ ด้วยความสำนึกในพระคุณของครู โรงเรียนของเราจะกระทำพิธีไหว้ครูในวันพฤหัสบดีที่ ๒ ของเดือน มิถุนายน ของทุกปี นักเรียนจะช่วยกันทำพานดอกไม้ที่สวยงามในพานดอกไม้จะประกอบด้วยพืช ๓ ชนิด คือ

ดอกเข็ม ที่แสดงถึง ความฉลาดแหลมคมของศิษย์

หญ้าแพรก ที่แสดงถึง มีความรู้ที่แผ่ขยายกว้างไกล ก้าวหน้า

ดอกมะเขือ ที่แสดงถึง ความอ่อนน้อมของศิษย์

การไหว้ครูมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นพิธีที่ถือปฏิบัติกันมาช้านาน เป็นความภาคภูมิใจกันว่า ผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี เก่ง และฉลาด คือคนที่ได้ครูดีคอยอบรมสั่งสอน

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๕ ไหว้ครู

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน ไหว้ครู

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. การไหว้ครูในความหมายของนักเรียน คืออะไร
๒. การไหว้ครูมีความจำเป็นต่อกระทำ หรือไม่ เพราะเหตุใด
๓. การไหว้ครูจะกระทำกันเมื่อใด
๔. พิธีไหว้ครูมีความสำคัญอย่างไร สังเกตจากสิ่งใด
๕. สิ่งสำคัญของเรื่องที่ย่านคือสิ่งใด สังเกตได้จากสิ่งใด

ตอนที่ ๒ บอกแนวปฏิบัติตนตามเรื่องที้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง แล้วบอกสิ่งที่ใช้ในพิธีไหว้ครูได้ถูกต้อง

สิ่งที่ใช้ในพิธีไหว้ครู มีดังนี้

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันนั้นเป็นใคร
งานใหญ่คือสอน
ศิษย์น้อยดงดอน
งานสอนฉันไป
ฉันคือ.....

ฉันคือวันใด
วันในสัปดาห์
พ พานนำหน้า
นับว่าวันครู
ฉันคือ.....

ฉันคือดอกไม้
เขาใช้ไหว้ครู
ดอกแหลมเป็นพู่
ไหว้ครูฉลาดคม
ฉันคือ.....

ฉันคือพันธุ์หญ้า
หมายความว่าแฝกไกล
ความรู้แหล่งไหน
รู้ได้กระจ่าง
ฉันคือ.....

หมวดที่ ๒ ชีวิตประจำวันในโรงเรียน

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านเรื่องตามครูได้
๒. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง
๓. บอกแนวทางปฏิบัติตนได้
๔. อ่านคำยากได้ถูกต้อง
๕. จับคู่ประสมคำที่มีความหมายได้ถูกต้อง
๖. ตอบปริศนาคำทาย

๒. เล่าเหตุการณ์ทั้งเรื่อง

นักเรียนมีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนในแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เป็นยอดนักอ่านชอบจดบันทึก เป็นนักคิดค้นงานศิลปะ มีความสามารถกล้าแสดงออกบนเวทีคนเก่ง

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะนิสัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกต่อสังคมด้วยความสามารถของตนเอง

สื่อภาพที่ ๖ ยอดนักอ่าน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ยอดนักอ่าน

น้องพลอย อายุ ๘ ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีนิสัยรักการอ่านหนังสือมาก เพราะคุณปู่ของน้องพลอย จะสอนอยู่เสมอว่า การอ่านมากๆ จะช่วยให้น้องพลอยมีความรอบรู้กว้างไกล และช่วยให้น้องพลอยเรียนเก่ง เป็นคนฉลาด

ทุกๆวัน คุณปู่จะเล่านิทาน และสอนอ่านนิทานให้น้องพลอยอ่านตาม จนในที่สุดน้องพลอยก็สามารถอ่านเองได้ แล้วน้องพลอยก็อ่านหนังสือนิทานให้คุณปู่ฟังทุกวัน ที่โรงเรียนน้องพลอยยังอ่านข่าว อ่านหนังสือเรียน และหนังสือต่างๆให้คุณครูและเพื่อนๆฟัง จนเป็นคนอ่านเก่งของชั้นเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๖ ยอคนักอ่าน
 ตอนที่ ๑ 🕒 ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ยอคนักอ่าน
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. คำว่า ยอคนักอ่าน ในความคิดของนักเรียนคืออะไร
๒. การที่น้องพลอยอ่านหนังสือเก่งเกิดจากอะไร
๓. นักเรียนคิดว่าน้องพลอยมีอุปนิสัยอย่างไร คุณได้จากอะไร
๔. คำว่า รอบรู้ ในความคิดของนักเรียนคืออะไร
๕. เหตุการณ์สำคัญของเรื่องนี้คืออะไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกประโยชน์ของการอ่านได้ ๓ ข้อ

ประโยชน์ของการอ่านหนังสือ คือ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๕ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทายได้ถูกต้อง

ฉันเป็นใคร
งานใหญ่คือสอน
ศิษย์อยู่ดงดอน
ฉันก็จรไป
ฉันคือ.....

ฉันคือหนังสือ
เล่าเรื่องแต่ง
อีสปดัดแปลง
เรื่องแก่งเล้ากัน
ฉันคือ.....

ฉันนั้นเป็นใคร
เด็กใช้อ่านเรื่อง
ความรู้ประเทือง
เปรี๊ยะปราชญ์วิชา
ฉันคือ.....

ฉันคืออะไร
เมื่อใช้เกี่ยวหู
สองตามองดู
รู้เรื่องนานา
ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๗ การจดบันทึก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การจดบันทึก

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ถึงการดูข่าวจากโทรทัศน์ เกี่ยวกับ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อท่านเสด็จไปที่ใดก็จะ เห็นว่า ท่านจะจดบันทึกการดูงานไว้ทุกครั้ง ท่านจึงเป็นแบบอย่างของการ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยการจดบันทึก

ในช่วงโมงเรียนภาษาไทย ครูจึงให้นักเรียนฝึกการจดบันทึกจากการศึกษา จากแหล่งเรียนรู้ทั่วโรงเรียน แล้วบันทึกสิ่งที่พบเห็นมาเล่าให้เพื่อนฟัง พร้อม ทิ้งนำผลการบันทึกมาคิดไว้ที่ป้ายนิเทศ ให้เพื่อนได้แลกเปลี่ยนกันอ่าน

ประโยชน์ของการจดบันทึกจะทำให้เขียนหนังสือเก่ง รู้จักนำสิ่งที่พบเห็น มาเขียนเป็นเรื่องราวได้อีกด้วย ทำให้นักเรียนทุกคนมีความสุขกับการเรียน นอกห้องเรียนด้วยการจดบันทึก

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๗ การจดบันทึก
 ตอนที่ ๑ 🕒 ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การจดบันทึก
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. บุคคลที่เป็นแบบอย่างของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือใคร
๒. ถ้าจะให้จำเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ดีควรทำ อย่างไร
๓. นักเรียนเคยจดบันทึกการเรียนรู้หรือไม่ และเรื่องที่จดบันทึกคือเรื่องอะไรบ้าง
๔. อุปกรณ์ที่ใช้บันทึกควรมีอะไรบ้าง นักเรียนมีหรือไม่
๕. ประโยชน์ของการจดบันทึกคืออะไร สังเกตได้จากสิ่งใด

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง แล้วบอกประโยชน์ของการจดบันทึก
ได้ ๓ ข้อ

การจดบันทึกมีประโยชน์ คือ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันคือเครื่องเขียน

นักเรียนต้องใช้

ใส่ดำใส่ไม้

ใช้เขียนหนังสือ

ฉันคือ.....

ฉันคือเครื่องเขียน

นักเรียนก็ใช้

ตีเส้นตรงได้

ใช้วัดความยาว

ฉันคือ.....

ฉันเป็นเครื่องเขียน

นักเรียนยังใช้

ลบได้เร็วไว

ผลอไฟล์เขียนผิด

ฉันคือ.....

ฉันเป็นเครื่องเขียน

นักเรียนใช้ได้

บันทึกเรื่องราวไว้

จดได้เรื่องราว

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๘ เวทีคนเก่ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เวทีคนเก่ง

ในช่วงเวลาพักกลางวันของโรงเรียน ได้จัดให้มีกิจกรรมเวทีคนเก่ง เพื่อเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง

น้องจอย จะเป็นผู้ที่ชอบอาสาสมัครขึ้นแสดงความสามารถของตนบนเวทีคนเก่งเป็นคนแรกทุกครั้ง เธอจะแสดงด้วยความสนุกสนาน เป็นที่สนใจชื่นชอบของครูและเพื่อนๆ ทำให้นักเรียนคนอื่นๆ ขึ้นแสดงความสามารถของตนเองตามน้องจอย นักเรียนพยายามค้นคิดการแสดงกันอย่างหลากหลาย

เวทีคนเก่ง จึงเป็นเวทีที่ผู้ดูการแสดงมีความชื่นชมนักเรียนว่ากล้าแสดงในทางที่เหมาะสม

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๘ เวทีคนเก่ง

ตอนที่ ๑ 🕒 ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน เวทีคนเก่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ย่านคนที่กล้าที่สุดคือใคร ดูได้จากสิ่งใด
๒. คำว่า เวทีคนเก่ง ในความเข้าใจของ นักเรียนคืออะไร
๓. กิจกรรมเวทีคนเก่งของโรงเรียน จัดเวลาใด และทำไมจึงจัดเวลานั้น
๔. ถ้าไม่มีกิจกรรมคนเก่งจะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
๕. เวทีคนเก่งมีประโยชน์อย่างไร สังเกตได้จากสิ่งใด

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกสิ่งที่ได้รับจากเวทีกนแก่งได้ ๓ ข้อ

ประโยชน์ที่ได้รับจากเวทีกนแก่ง ได้แก่

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันคือเครื่องเล่น

เป็นนักกีฬา

ลูกกลมเตะผ่า

พาเข้าโกไป

ฉันคือ.....

ฉันคือเครื่องเล่น

सानเป็นลูกกลม

เตะฟาดตั้งลม

ชมได้ตั้งใจ

ฉันคือ.....

ฉันคือเครื่องเล่น

ทำเป็นกระดาน

ม้าขุนเรียกขาน

การเล่นต้องเดิน

ฉันคือ.....

ฉันคือเครื่องเล่น

เป็นเหล็กหกลูก

เป่าแก่นต้องรุก

ถูกได้คะแนน

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๕ มุ่งหน้าหาวัด

บทกวีขยายคิดปกคร สงอนดิษดิทธิ

มุ่งหน้าหาวัด

เมื่อถึงวันพระ ครูจะพานักเรียนมุ่งหน้าหาวัด ไหว้พระขอพร ตักบาตร ฟังเทศน์ และพัฒนาวัด ทำให้นักเรียนเกิดความสุขใจ นักเรียนจะมีความสุขกับการที่ได้มุ่งหน้าหาวัด

ครูจะย้ำกับนักเรียนเสมอว่า การไหว้พระขอพร เป็นสิ่งที่ดีงาม เพราะเรานับถือพระพุทธเจ้าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้กระทำ แต่ความดี แต่การไหว้พระขอพรนั้น ควรเป็นพรที่ประเสริฐ และสามารถจะเกิดกับนักเรียนได้ ไม่ควรไหว้พระขอพรในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หรือเรื่องมงาย เช่น การขอหวย การให้สอบได้ที่หนึ่ง โดยไม่ต้องดูหนังสือ เป็นต้น

ดังนั้น การไหว้พระขอพร จึงเป็นเรื่องของความสุขทางใจและช่วยเตือนใจให้เราตั้งมั่นทำความดีอยู่เสมอ

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๕ มุ่งหน้าหาวัด
 ตอนที่ ๑ (๕) ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน มุ่งหน้าหาวัด
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. การไหว้พระขอพรเป็นการปฏิบัติ ของศาสนาใด
๒. การไหว้พระขอพรใช้อุปกรณ์ใดบ้าง
๓. การมุ่งหน้าหาวัดนักเรียนชอบปฏิบัติ สิ่งใด
๔. ถ้าเราไม่มุ่งหน้าหาวัดจะเป็นอย่างไร
๕. สิ่งสำคัญจากเรื่องที่ย่านคืออะไร คุณได้จากตรงไหน

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง แล้วบอกประโยชน์การมุ่งหน้าหาวัด
ได้ ๓ ข้อ

ประโยชน์ของการมุ่งหน้าหาวัด มีดังนี้

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ ✦ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันใช้ไหว้พระ

ควันคละคลึงไป

กลิ่นหอมกระจาย

ทั้งไหว้แก่นบน

ฉันคือ.....

ฉันคืออะไร

ใช้ชี้ฝั่งท่า

แสงไฟงามล้ำ

ลำต้นตั้งตรง

ฉันคือ.....

ฉันเป็นของใช้

ดูไถเกิดแสง

ลูกกลมร้อนแรง

ต้มแกงสุกกิน

ฉันคือ.....

ฉันเป็นดอกไม้

เกิดในสระใส

รูปทรงหัวใจ

ไหว้พระบูชา

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๐ ยอดนักคิด

ยอดนักคิด

การคิดเป็นเรื่องของสมอง จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ไม่มีใครที่จะอยู่เฉยๆ โดยไม่คิด ซึ่งการคิดจะมี ๒ อย่าง คือ คิดดี กับคิดไม่ดี

การคิดที่ดี ได้แก่ การคิดที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น
คิดสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ เช่น งานพับ งานศิลปะ เป็นต้น

การคิดไม่ดี ได้แก่ การคิดที่จะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน คิดที่จะ
หนีเรียน คิดที่จะแกล้งเพื่อน เป็นต้น

ครูสอนนักเรียนเสมอว่า การคิดดี จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขกาย
และสุขใจ สมองดี และจะเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๐ ยอดนักคิด
 ตอนที่ ๑ 🕒 ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ยอดนักคิด
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. ถ้านักเรียนไม่คิด จะเป็นอย่างไร
๒. ถ้าครูให้นักเรียนพับนก สิ่งแรกที่คิด คืออะไร เพราะเหตุใด
๓. นักเรียนเคยคิดไม่ดีบ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด และได้ทำตามที่ดีหรือไม่
๔. นักเรียนเคยคิดดีบ้างหรือไม่ เพราะ เหตุใดและได้ทำตามที่ดีหรือไม่
๕. สิ่งสำคัญจากเรื่องที่อ่านคืออะไร

ตอนที่ ๒ ♣ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วบอกประโยชน์ของการคิดดี ได้ ๒ ข้อ และคิดไม่ดี ๒ ข้อ

ประโยชน์ของการคิดดี คือ	โทษของการคิดไม่ดี คือ
๑	
๒	

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

<p>ฉันพับกระดาษ เป็นสัตว์จำศีล คนชอบจับกิน ถิ่นที่อยู่รู ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันพับกระดาษ เป็นสัตว์บินได้ เกาะบนต้นไม้ ออกไขก่อนตัว ฉันคือ.....</p>
--	---

<p>ฉันพับกระดาษ เป็นสัตว์อยู่น้ำ มีกรีบช่วยนำ ดำว่ายไปมา ฉันคือ.....</p>	<p>ฉันพับกระดาษ เป็นสัตว์ไร้ขา ตัวยาวเป็นวา ชานาช่วยตาย ฉันคือ.....</p>
--	---

หมวดที่ ๓ การละเล่นเด็กไทย

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านเรื่องตามครูได้
๒. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง
๓. บอกแนวทางปฏิบัติตนได้
๔. อ่านคำยากได้ถูกต้อง
๕. จับคู่ประสมคำที่มีความหมายได้ถูกต้อง
๖. ตอบปริศนาคำทาย

๒. เล่าเหตุการณ์ทั้งเรื่อง

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการละเล่นของเด็กไทย ครั้งโบราณ ที่เป็นภูมิปัญญา สามารถนำสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาใช้เป็นอุปกรณ์การเล่น และเป็นพื้นฐานของการเล่นกีฬาในปัจจุบัน เช่น การเล่นหมาไล่ลิง กระจอกเข้าโพรง ข้าวหลามตัด ลิงชิงบอล และอ่วมเปี้ยว อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การเล่นเป็นหมู่คณะ การปฏิบัติกรกฎ กติกา และทักษะการแก้ปัญหา

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะนิสัย ที่พึงประสงค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกต่อสังคมด้วยความสามารถของตนเอง รู้จักระเบียบ กฎ กติกาของสังคม

สื่อภาพที่ ๑๑ การเล่นเกมหมาไล่ลิง

การเล่นเกมหมาไล่ลิง

หมาไล่ลิง เป็นการละเล่นของเด็กไทยในชนบทที่มีมานาน คุณปู่เล่าให้ฟังว่า เมื่อครั้งที่คุณปู่เป็นเด็ก เครื่องเล่นของเด็กคือ ต้นไม้ ที่เด็กสามารถปีนป่ายได้ ต้นหนึ่ง ด้วยนิสัยของเด็กคือการชอบซุกซน เด็กจึงชอบเล่น หมาไล่ลิง

วิธีเล่น กำหนดให้เพื่อนคนหนึ่งเป็นหมา เพื่อนที่เหลือเป็นลิง ลิงจะไต่หนีขึ้นบนต้นไม้ คนที่เป็นหมาก็จะไล่ตาม เมื่อหมาจับลิงได้ ก็จะเป็นฝ่ายแพ้ คนที่แพ้ก็จะผลัดเปลี่ยนกันเป็นหมา ที่เหลือก็เป็นลิงต่อไป ผลัดเปลี่ยนกันเป็นหมาและลิงจนครบทุกคน

การเล่นหมาไล่ลิง เป็นที่สนุกสนาน แต่คนเล่นก็ต้องมีความระมัดระวังไม่ประมาท มิเช่นนั้น ก็จะตกต้นไม้ทำให้ขาแขนพิการได้

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๑ การเล่นเกมหมาไล่ลิง
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ทำ การเล่นเกมหมาไล่ลิง
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ทำเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ทำ ชื่อเรื่องอะไร
๒. จากเรื่องที่ทำมีสัตว์ชนิดใดบ้าง
๓. เครื่องเล่นของคุณปู่ตอนเป็นเด็กคืออะไร
๔. นักเรียนคิดว่าการเล่นเกมหมาไล่ลิงจะเปลี่ยนเป็นสัตว์ชนิดอื่นได้อย่างไร
๕. นักเรียนคิดว่าการเล่นเกมหมาไล่ลิงจะเกิดผลอย่างไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่องแล้วบอกชื่อสัตว์ที่นักเรียนรู้จักได้ ๕ ชื่อ

ชื่อสัตว์ที่นักเรียนรู้จัก คือ

- ๑ ๒
- ๓ ๔
- ๕

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันคืออะไร

มีใบลำต้น

มีดอกมีผล

คนได้ประโยชน์

ฉัน คือ.....

ฉันเป็นสัตว์ป่า

หน้าตาคล้ายคน

วิ่งโหนซุกซน

ค้นหากล้วยกิน

ฉันคือ.....

ฉันนั้นเป็นใคร

คนใช้เฝ้าบ้าน

ใครมาระราน

เห่าขานเสียงดัง

ฉันคือ.....

ฉันนั้นเป็นใคร

ตัวใหญ่มีงวง

กินกล้วยทั้งพวง

หมดหัวงลากซุง

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๒ การเล่นเกมกระรอกเข้าโพรง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การเล่นเกมกระรอกเข้าโพรง

กระรอกเข้าโพรง เป็นการละเล่นของไทยที่นิยมเล่นกันในประเทศกาล ตรุษ สงกรานต์ ที่สนุกสนาน เล่นกระรอกเข้าโพรง ต้องใช้ลานหรือสนามที่กว้าง

วิธีเล่น ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๓ คน ยืนเป็นวงกลม นักเรียน ๒ คน ยืนหันหน้าเข้าหากัน จับมือประสานกันเหนือศีรษะเป็นโพรงกระรอก นักเรียนอีก ๑ คน ยืนอยู่ตรงกลางเพื่อนทั้งสองเป็นกระรอก นักเรียนคนที่จับกลุ่มไม่ครบ ๓ คน ไม่มีโพรง เป็นกระรอกไร้โพรงยืนอยู่กลางวง ครูให้สัญญาณนกหวีด คนที่เป็นกระรอกก็จะวิ่งเปลี่ยนโพรง นักเรียนที่เป็นกระรอกไร้โพรงก็จะวิ่งแย่งโพรง นักเรียนก็จะผลัดเปลี่ยนกันเป็นกระรอกและโพรง จนครบทุกคน ประโยชน์ของการเล่น คือ ฝึกความว่องไวทั้งร่างกายและสายตา

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๒ การเล่นเกมกระรอกเข้าโพรง
ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน การเล่นเกมกระรอก
เข้าโพรง

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ย่าน ชื่อเรื่องอะไร
๒. โพรง เปรียบเทียบได้กับอะไร ของนักเรียน
๓. คำว่าโพรง จะมีได้ในที่ใดบ้าง
๔. นักเรียนคิดว่าการเล่นเกมกระรอก เข้าโพรงจะเปลี่ยนเป็นสัตว์ชนิดอื่น ได้หรือไม่ เช่น อะไรบ้าง
๕. การเล่นเกมกระรอกเข้าโพรงให้ ประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วบอกที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่
นักเรียนรู้จักได้ ๕ ชื่อ

ที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่รู้จัก คือ

เช่น ที่อยู่ของกระรอก เรียกว่า โพรง

๑. ที่อยู่ของนก เรียกว่า๒. ที่อยู่ของสุนัข เรียกว่า
๓. ที่อยู่ของวัว เรียกว่า๔. ที่อยู่ของงู เรียกว่า
๕. ที่อยู่ของหมู เรียกว่า

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันเป็นสัตว์น้อย

คอยวิ่งไต่ไม้

มีบ้านโพรงไทร

หางไหวเป็นพวง

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์สวย

วิ่งด้วยสี่ขา

หูยาวชี้ฟ้า

ขาหน้าสั้นกว่า

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์ป่า

หน้าตาคล้ายแมว

แว่วเสียงคำราม

เขี้ยวมน่ากลัว

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์เถื่อน

เขาเหมือนกิ่งไม้

เดินวิ่งว่องไว

ตาใสงามกลม

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๓ การเล่นเกมข้าวหลามตัด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การเล่นเกมข้าวหลามตัด

วันนี้ ครูเล่าเรื่องการละเล่น ที่หนุ่มสาวมักนิยมเล่นกันเมื่อครั้งในอดีต เรียกว่า ข้าวหลามตัด นักเรียนสนใจว่า ชื่อการละเล่น เป็นชื่อขนม

วิธีเล่น ครูพานักเรียนไปเล่นที่สนามหญ้า โดยให้นักเรียนจับคู่ ๒ คน ยืนเป็นวงกลม เลือกนักเรียนคู่หนึ่งออกมานอกวง เป็นคนตัด โดยวิ่งไปรอบวง ข้อตกลง คือ ทุกคู่ต้องจับมือไว้ไม่ให้มือหลุดจากกัน นักเรียนคู่ที่ตัดวิ่งรอบวงจะ ใช้มือแตะกันเพื่อนคู่ใดคู่หนึ่ง เมื่อเพื่อนที่ถูกแตะก็จะพากันวิ่งสวนทางกัน คู่ใด วิ่งมาถึงที่ของคู่ที่ถูกแตะก่อนก็จะได้ยืนพักแทนที่ ส่วนคู่ที่วิ่งถึงช้าก็จะวิ่งตัด เพื่อนคู่ ใดคู่หนึ่งต่อไป ประโยชน์ของการเล่นเกมข้าวหลามตัด ฝึกความคล่องแคล่ว ว่องไวของร่างกายและสายตา และปฏิบัติตนตามกติกา

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๓ การเล่นเกมข้าวหลามตัด
ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน การเล่นเกมข้าวหลามตัด
จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ย่าน ชื่อเรื่องอะไร
๒. การตั้งชื่อเรื่องการเล่นนี้มาจากชื่อ อะไร
๓. นักเรียนมีความรู้สึกร้อย่างไร ต่อการเล่นเกมข้าวหลามตัด
๔. การเล่นเกมข้าวหลามตัดให้ประโยชน์ต่อ นักเรียนอย่างไร
๕. ข้อควรระวังในการเล่นข้าวหลามตัด คืออะไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกชื่อขนมไทย
ที่รู้จักได้ ๓ ชื่อ

บอกชื่อ ขนมไทยที่รู้จัก

.....

.....

ตอนที่ ๕ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันเป็นขนมไทย
ห่อด้วยใบตอง
คล้ายนมของน้อง
ข้างในไส้ถั่ว
ฉันคือ.....

ฉันเป็นขนมไทย
ห่อด้วยใบตอง
มันแน่นทั้งสอง
ต้องแก้ห่อกิน
ฉันคือ.....

ฉันเป็นขนมไทย
ยัดไส้กระบอก
ย่างเผาแล้วปอก
ลอกออกได้กิน
ฉันคือ.....

ฉันเป็นขนมไทย
หยอดแป้งในหลุม
ใช้ฝาปิดคลุม
หอมนุ่มจับคู่
ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๔ การเล่นเกมลิ้งชิงบอล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การเล่นเกมลิ้งชิงบอล

ในช่วงโมงเรียนพลศึกษา ครูจะสอนเรื่องการเล่นแชร์บอล แต่ครูให้นักเรียนเล่นเกมลิ้งชิงบอลก่อน ครูบอกว่า การเล่นเกมลิ้งชิงบอลเป็นพื้นฐานของการเล่นแชร์บอล เพื่อฝึกความว่องไว การแย่งชิง การป้องกัน และการหลบหลีกคู่ต่อสู้ ด้วยความระมัดระวัง

วิธีเล่น ให้นักเรียนทั้งหมดยืนเป็นวงกลม อาสาสมัครเพื่อน ๑ - ๓ คน เป็นลิ้งยืนอยู่ตรงกลางวง ครูโยนลูกบอลให้นักเรียนที่ยืนเป็นวงคนใดคนหนึ่ง นักเรียนที่ถือลูกบอลก็จะโยนส่งคนที่อยู่ตรงข้ามไปเรื่อยๆ ในขณะที่ลูกบอลถูกโยน คนที่เป็นลิ้งก็จะวิ่งแย่งลูกบอล เมื่อถึงแย่งลูกบอลได้ที่คนใด คนนั้นก็จะเป็นลิ้งแทน ประโยชน์ของการเล่นเกมลิ้งชิงบอล คือทักษะพื้นฐานของเล่นกีฬาที่ใช้ลูกบอลประเภทต่างๆ

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน

สื่อภาพที่ ๑๔ การเล่นเกมลิงชิงบอล

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การเล่นเกมลิงชิงบอล

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม

จากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่อ่าน ชื่อเรื่องอะไร
๒. การตั้งชื่อเรื่องการเล่นนี้มาจากชื่อ ของอะไร
๓. การเล่นเกมลิงชิงบอลเป็นพื้นฐานของ กีฬาใดบ้าง
๔. การเล่นเกมลิงชิงบอลจะเล่นคนเดียว ได้หรือไม่เพราะเหตุใด
๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไร จากการเล่น ลิงชิงบอล

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกชื่อการเล่นที่ใช้ลูกบอลได้ ๓ ชื่อ

การเล่นที่ใช้ลูกบอล ได้แก่.

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันเป็นกีฬา

วิ่งพาลูกไป

เข้าประตูชัย

ฝ่ายละสิบเอ็ด

ฉันคือ

ฉันเป็นกีฬา

มือขาเตะต่อย

คนดูเฝ้าคอย

ผู้ต่อยสองคน

ฉันคือ

ฉันเป็นกีฬา

ตะกร้าสองใบ

แย่งลูกมาใส่

ลงได้ชัยชนะ

ฉันคือ

กีฬาของไทย

ใช้ก้านใบตอง

เป็นสัตว์คะนอง

เสียงร้องฮี้..ฮี้ ...

ฉันคือ

สื่อภาพที่ ๑๕ การละเล่นอ่วมแป้ว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การละเล่นอ่วมแป้ว

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีสามีภรรยาคนหนึ่งเป็นคนตาบอดทั้งคู่ สามีชื่อว่า ตาอ่วม ภรรยาชื่อว่า ยายแป้ว เมื่อจะทำสิ่งใด ทั้งสองก็จะส่งเสียงเรียกชื่อของกันและกัน โดยใช้เสียงเป็นการสื่อสาร เพราะทั้งคู่มองไม่เห็นซึ่งกันและกัน หม่อมสาวจึงได้นำมาเป็นการละเล่น “อ่วมแป้ว” เพื่อเป็นการพบกันยามเทศกาล ของคนไทยสมัยโบราณ

วิธีเล่น นักเรียนทั้งหมดยืนเป็นวงกลม อาสาสมัครนักเรียน ๒ คน ชาย ๑ คน เป็นตาอ่วม หญิง ๑ คน เป็นยายแป้ว ยืนอยู่ในวง คนละด้าน ครูใช้ผ้าปิดตาทั้งสองคน แล้วจับตัวหมุน ๒ - ๓ รอบ แล้วปล่อยให้เด็กเรียนหากัน โดยทั้งสองคนส่งเสียงเรียกหากันจนมาพบกันได้ ก็ถือว่าจบเกม แล้วก็ขึ้นเกมใหม่ โดยเปลี่ยนคู่ใหม่สลับเปลี่ยนกันต่อไปเรื่อยๆ ประโยชน์ของการเล่นอ่วมแป้ว เป็นการฝึกทักษะการฟัง

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๕ การละเล่นอ่วมแป้ว
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ทำ การละเล่นอ่วมแป้ว
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ทำเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ทำ ชื่อเรื่องอะไร
๒. การตั้งชื่อเรื่องการเล่นเรื่องนี้มาจาก เหตุผลใด
๓. อ่วมแป้ว เป็นชื่อของใคร
๔. การเล่นอ่วมแป้ว เป็นการฝึกทักษะใด
๕. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเล่น อ่วมแป้ว และการเล่นแบบไทย

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านเรื่อง แล้วบอกชื่อการละเล่นไทย
ที่นักเรียนรู้จักได้อีก ๓ ชื่อ

การละเล่นไทยที่นักเรียนรู้จักได้อีก ๓ ชื่อ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทายได้
ถูกต้อง

ฉันเป็นอะไร

ไปไหนลำบาก

เดินทางแสนยาก

เนื่องจากไม่เห็น

ฉันเป็น.....

ฉันเป็นอะไร

ไม่เคยได้ยิน

แม้เสียงเครื่องบิน

ไร้สิ้นเรื่องราว

ฉันเป็น.....

ฉันเป็นอะไร

ไร้ซึ่งแขนขา

ต้องถือกะลา

อยู่ท่ารถเมล์

ฉันเป็น.....

ฉันเป็นอะไร

ไร้ซึ่งความจำ

อ่านเขียนไม่ทำ

คำพูดเลอะเลือน

ฉันเป็น.....

หมวดที่ ๔ อาชีพในท้องถิ่น

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านเรื่องตามครูได้
๒. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง
๓. บอกแนวทางปฏิบัติตนได้
๔. อ่านคำยากได้ถูกต้อง
๕. จับคู่ประสมคำที่มีความหมายได้ถูกต้อง
๖. ตอบปริศนาคำทาย

๒. เล่าเหตุการณ์ทั้งเรื่อง

อาชีพในท้องถิ่นเป็นอาชีพที่นักเรียนได้ร่วมปฏิบัติ หรือพบเห็นอยู่เป็นประจำ หรือบ่อยๆ และเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน เช่น อาชีพขายส้มตำ อาชีพเล่นจิ้งจอก อาชีพเลี้ยงวัว อาชีพเลี้ยงไก่ และอาชีพปลูกพืชสมุนไพร ด้วยอาชีพดังกล่าวทำรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งพื้นฐานเป็นอาชีพเล็กๆ รายได้น้อยแต่ก็มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะนิสัย ที่พึงประสงค์ มีความตระหนักรู้ในอาชีพที่สุจริต มีจิตที่ให้ความสำคัญกับอาชีพในท้องถิ่น และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตนเองอาศัย

สื่อภาพที่ ๑๖ อาชีพเลี้ยงไก่

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อาชีพเลี้ยงไก่

พ่อจะปลูกโรงเรือนเป็นที่อยู่ของลูกไก่ตัวเล็กๆ จำนวนมากตอนกลางคืนก็จะเปิดไฟสว่างเพื่อให้ความอบอุ่น ลูกไก่ทุกตัวน่ารัก มีขนสีขาว หงอนสีเหลือง ปากแหลม

ทุกเช้า เย็น แม่และฉันช่วยกันให้อาหาร ไก่จะจิกอาหารส่งเสียงร้องเซ็งเซ้ง ไม่นานลูกไก่ก็โต เสียงร้องก็ดังมากขึ้น เช้าวันหนึ่ง ฉันดีใจมากที่ได้เห็นไข่ไก่เรียงเป็นแถว พ่อกับแม่ช่วยกันเก็บไข่ไก่เรียงใส่ถาดไข่ และก็จะมีการกระบะเข้ามา รับซื้อไข่ไก่ขึ้นรถกระบะ พ่อแม่และฉันมีความสุขเพราะครอบครัวของเรามีรายได้จากการขายไข่ไก่

ไก่ เป็นสัตว์เลี้ยงที่ให้ประโยชน์ทั้งเนื้อ ไข่ และความเพลิดเพลิน

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๖ อาชีพเลี้ยงไก่
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน อาชีพคนเลี้ยงไก่
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่อ่านเป็นอาชีพใด คุณได้จากสิ่งใด
๒. นักเรียนคิดว่าพ่อกับแม่มีอุปนิสัย อย่างไร คุณได้จากสิ่งใด
๓. นักเรียนมีความรู้สึกละอย่างไร ต่ออาชีพเลี้ยงไก่
๔. พ่อแม่เลี้ยงไก่ไว้เพื่ออะไร
๕. ไก่เป็นสัตว์ประเภทใด สังเกตได้จากอะไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่องแล้วบอกประโยชน์ของการเลี้ยงไก่
ได้อีก ๓ ข้อ

วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงไก่ คือ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันเป็นสัตว์เลี้ยง

ขันเสียงกะต๋าก

มีหงอนที่ปาก

ไข่มากไว้ขาย

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์เลี้ยง

ร้องเสียงก้ำก้ำบ

เนื้อนุ่มทำลาบ

ลอกคราบใช้ตุ๋น

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์เลี้ยง

ส่งเสียงเจี๊วจ๊าว

โยกแยกคอกยาว

ขนขาวคล้ายเป็ด

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสัตว์เลี้ยง

ส่งเสียงเหมียวเหมียว

ชอบเคี้ยวปลาทู

ทำกร่างจับหนู

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๗ อาชีพเล่นจิว

อาชีพเล่นจิว

ราวเดือนมีนาคมของทุกปี ที่ศาลเจ้าพ่อปู่เขาคลูกกลี หมู่บ้านตลาดเขต จะจัดงานประจำปีเป็นเวลา ห้าวัน ในงานนี้ มาลี ชอบดูการแสดง จิว ดูแปลกตาน่าตื่นเต้น โดยเฉพาะชุดแต่งกายสวยงาม การแต่งหน้าจะมองไม่ออกเลยว่าเป็นหญิงหรือชาย ทำท่าเข้มแข็ง บทร้องสำเนียงจีน

คณะจิว จะใช้คนแสดงจำนวนมาก มาลี ถามเดี่ยวว่า การแสดง จิว มีรายได้เป็นอย่างไร เตี่ยเล่าว่า จิว หรือ อุปรากรจีน เป็นศิลปะ การแสดงที่สำคัญของคนจีน ในการแสดงแต่ละครั้งใช้จ่ายสูง ค่าแสดงเป็นเงินประมาณ ห้าถึงแปดหมื่นบาท ต่อคืน อาชีพจิว จึงมีรายได้ดีแต่หาชมได้ยาก เพราะจะนิยมดูการแสดงในกลุ่มของคนจีน ที่บ้านเราก็จะมีปีละครั้ง ๆ ละ ๕ - ๖ คืน

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๗ อาชีพเล่นจิว
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน อาชีพเล่นจิว
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ย่าน เกี่ยวกับอาชีพใด
๒. นักเรียนคิดว่างานพ่อปู่เขาคลูกคี่ เป็นงานที่เล็กหรือใหญ่ เพราะเหตุใด
๓. นักเรียนคิดว่างานพ่อปู่เขาคลูกคี่ ผู้จัดงานจะเป็นคนชาติพันธุ์ใด
๔. คำว่า เตี้ย หมายถึงผู้ใด
๕. จากเรื่องที่ย่านนักเรียนได้ข้อคิด อย่างไรบ้าง

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่องแล้วบอกชื่ออาชีพการแสดงที่นักเรียน
รู้จักได้อีก ๓ ชื่อ

บอกอาชีพการแสดงอื่นที่นักเรียนรู้จัก คือ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันเป็นการแสดง

แต่งกายสวยหรู

สำเนียงแปลกหู

ฟังรู้เสียงจีน

ฉันคือ.....

ฉันเป็นการแสดง

แต่งกายงามตา

ออกแขกเฮฮา

ไชยามิตรชัย

ฉันคือ.....

ฉันเป็นการแสดง

แปลงตัวใส่หัว

ลึงค์ยักษ์มากตัว

คนชั่วทศกัณฐ์

ฉันคือ.....

ฉันเป็นการแสดง

แต่งตัวริบเร่

เต้นตามเสียงเพลง

เต้นเก่งท่าทาง

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๑๘ อาชีพเลี้ยงวัว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อาชีพเลี้ยงวัว

คนไทยในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา สัตว์ที่ช่วยในการทำนา คือ วัว สามารถช่วยชาวนาตั้งแต่ ไถนา ลากเกวียน นวดข้าว จี๋เดินทาง และกัฟาวัวลาน วัว บางตัวที่มีรูปร่างสวยสง่ามีคนเลี้ยงวัวก็จะนำมาใช้ในการแห่นาคในงานบวชนาค

ต่อมาเทคโนโลยีก้าวหน้า การใช้แรงงานวัวจึงหมดไป หันมาเลี้ยงวัวเพื่อประโยชน์ในการริคนม ใช้เนื้อประกอบอาหาร ใช้หนังทำของใช้ เช่น จี๋หน้ากลอง และทำกระเป๋า เป็นต้น

เนื่องจากวัวเป็นสัตว์มีคุณ ชาวนาบางคนไม่นิยมกินเนื้อวัวเป็นอาหาร บางคนก็ซื้อวัวเพื่อปล่อยให้เป็นทาน

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๘ อาชีพเลี้ยงวัว
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน อาชีพเลี้ยงวัว
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่อง และตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. รูปร่างของวัวมีลักษณะอย่างไรบ้าง
๒. ในสมัยโบราณประชาชนจะเลี้ยงวัวไว้เพื่ออะไร
๓. สาเหตุที่ทำให้การเลี้ยงวัวเพื่อใช้งานลดลงคืออะไร
๔. เมื่อพูดถึงวัวนักเรียนคิดอย่างไรบ้าง
๕. นักเรียนคิดว่าอนาคตของวัวจะเป็นอย่างไร เพราะอะไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่องแล้วบอกชื่อสัตว์ที่เลี้ยงไว้ใช้งาน
ที่นักเรียนรู้จักได้อีก ๓ ชื่อ

ชื่อสัตว์เลี้ยงที่ไว้ใช้งานที่นักเรียนรู้จัก คือ

- ๑
- ๒
- ๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย
ได้ถูกต้อง

ฉันนี่คือใคร

ไถนาเดินก้าว

ลากเกวียนขนข้าว

ฉันทำแข็งขัน

ฉันคือ

ฉันเป็นพาหนะ

จะใช้ไม้สร้าง

สองล้อเคลื่อนพลาง

ลากทางบนดิน

ฉันคือ

ฉันเป็นเทพเจ้า

แห่งข้าวในนา

ชวานาบุชา

ยายย่านับถือ

ฉันคือ

ฉันเป็นพีชนา

ประชาहुงกิน

คนไทยทั่วถิ่น

กินเป็นอาหาร

ฉันคือ

สื่อภาพที่ ๑๘ อาชีพปลูกพืชสมุนไพร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา

เรื่อง อาชีพปลูกพืชสมุนไพร

หนูแดง เป็นเด็กกำพร้า อาศัยอยู่กับยายตั้งแต่เล็ก ยายมีอาชีพปลูกพืชสมุนไพรขาย ประเภท กะเพรา โหระพา แมงลัก ตะไคร้

หนูแดง จะช่วยยายขนมูลวัว มาใส่ตามโคนต้นพืชสมุนไพร ทำให้พืชมีใบสีเขียวเจริญงอกงาม ทุกเช้าหนูแดงจะช่วยยายเก็บพืชสมุนไพรไปขายที่ตลาดแต่เช้ามีด เมื่อสว่างถึงเวลาไปโรงเรียน ยายก็จะพาหนูแดงไปส่งที่โรงเรียน หนูแดงขยันช่วยยายและขยันเรียน ทำให้ชีวิตของหนูแดงและยายอยู่กันอย่างมีความสุข เพราะพืชสมุนไพรมีรายได้พอเพียงกับการดำรงชีวิตของยายและหนูแดง

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๑๕ อาชีพปลูกพืชสมุนไพร
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ทำ อาชีพปลูกพืชสมุนไพร
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้ สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ทำเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรอย่างไรบ้าง
๒. ยายกับหนูแดงมีอุปนิสัยอย่างไร
๓. สาเหตุที่ทำให้พืชสมุนไพรของยายมีใบสีเขียวงอกงามคืออะไร
๔. นักเรียนจะปฏิบัติตนแบบพอเพียงได้อย่างไร
๕. นักเรียนได้ข้อคิดจากเรื่องที่ทำอย่างไรบ้าง

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่อง แล้วบอกชื่อพืชสมุนไพร ๓ ชื่อ

ชื่อพืชสมุนไพรที่นักเรียนรู้ คือ

๑

๒

๓

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทายได้

ถูกต้อง

ฉันเป็นสมุนไพร

ก่อใหญ่เท่าครก

ใบยาวห้อยตก

ใส่ครกตำพริก

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสมุนไพร

ใบเขียวหอมฟุ้ง

ใส่แกงเครื่องปรุง

กลิ่นคูล่งในถ้วย

ฉันคือ.....

ฉันมาจากวัว

วัวถ่ายออกมา

ใส่ไร่ใส่นา

รักษาบำรุง

ฉันคือ.....

ฉันเป็นสถานที่

มีแม่ค้าขาย

สิ่งของมากมาย

คนจ่ายชื่อของ

ฉันคือ.....

สื่อภาพที่ ๒๐ อาชีพขายส้มตำ

อาชีพขายส้มตำ

ป่าสะอาด มีอาชีพขายส้มตำ ตั้งร้านอยู่ที่หน้าโรงเรียน ร้านของป่าสะอาดจัดตกแต่งได้สะอาดสมชื่อของแก ทำให้มีลูกค้ามาซื้อส้มตำอยู่ตลอดเวลา

หลังเลิกเรียน สุทธิ กับเพื่อนๆ ก็จะมาชุมนุมกินส้มตำของป่าสะอาด หรือบางครั้งก็มาร่วมกันทำการบ้านด้วย ทำให้เป็นที่ชื่นชอบของป่าสะอาดและชมว่า สุทธิและเพื่อนเป็นเด็กดีสนใจเรียนหนังสือ

เด็กๆ ชอบ ส้มตำไทย ใส่พริก ๒ เม็ด กระเทียม มะละกอ มะนาว น้ำตาลปีบ น้ำปลา มะเขือเทศ ผักต่างๆ พิเศษใส่ปูเค็ม เพราะปูเค็ม และผักได้รับการแช่น้ำ ล้างจนสะอาด มองดูปลอดภัย

แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน สื่อภาพที่ ๒๐ อาชีพขายส้มตำ
 ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน อาชีพขายส้มตำ
 จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องให้สามารถอ่านเรื่องและตอบคำถาม
 จากเรื่องที่ย่านเพื่อความเข้าใจ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๐

ข้อคำถาม	บันทึกคำตอบ
๑. เรื่องที่ย่าน ชื่อเรื่องอะไร
๒. สาเหตุที่ลูกค้าชอบกินส้มตำที่ร้าน ป้าสะอาดคืออะไร
๓. ส่วนผสมของส้มตำมีอะไรบ้าง
๔. นักเรียนคิดว่าส้มตำให้ประโยชน์ และคุณค่าทางอาหารอย่างไรบ้าง
๕. นักเรียนคิดว่าข้อควรระวังในการ รับประทานอาหารคืออะไร

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนคิดหาคำตอบเพิ่มเติม

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านเรื่องแล้วบอกชื่ออาหารที่นักเรียนรู้
ได้อีก ๓ ชื่อ

ชื่ออาหารที่นักเรียนรู้จัก คือ

๑.....

๒.....

๓.....

ตอนที่ ๓ อ่านปริศนาคำทาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ อ่านและวิเคราะห์หาคำตอบจากปริศนาคำทาย

ได้ถูกต้อง

ฉันคือผลไม้

ใบหยักลูกยาว

เนื้อขาวแดงส้ม

ลับส้มดำกิน

ฉันคือ.....

ฉันคือผลไม้

ให้วิตามิน

ลูกแดงกลมห้อง

ชอยใส่เครื่องยำ

ฉันคือ.....

ฉันนั้นเป็นใคร

ได้มาจากอ้อย

รสหวานอร่อย

แม่ช้อยทำขนม

ฉันคือ.....

ฉันคืออะไร

ได้จากทะเล

เดินขาโย้โย้

ขาเกแปดขา

ฉันคือ.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแบบบันทึกผล

- ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการใช้สื่อ 4 ขั้นตอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลา

- ตัวอย่างแบบบันทึกผลการปฏิบัติแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน 3 ตอน

- ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อภาพ

ตารางที่ 8 ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการใช้สื่อภาพ ของตัวอย่างการวิจัย เรื่องที่ 1 พุทธมามกะ
วัน เดือน ปี ที่จัดกิจกรรม 18 พฤษภาคม 2549

กิจกรรมปฏิบัติ	ผลของกิจกรรม	ระดับคะแนน (4)
ขั้นที่ 1 ดูภาพและอภิปรายภาพ	ก่อนสอน ดูภาพแล้วพูดได้ทันที	4
	หลังสอน ดูภาพแล้วพูดได้ทันที รู้จักเหตุการณ์	4
ขั้นที่ 2 อ่านเรื่องตามครู ชัดเจน	ก่อนสอน อ่านเองไม่ได้	0
	หลังสอน อ่านออกเสียงตามครูได้	4
ขั้นที่ 3 ตอบคำถาม	ก่อนสอน ตอบคำถามได้บ้างแต่ไม่ถูก	1
	หลังสอน ตอบคำถามได้แต่ช้า	3
ขั้นที่ 4 เขียนคำตอบตามครู	ก่อนสอน เขียนเองไม่ได้	0
	หลังสอน เขียนตามครูได้แต่ช้า	3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 9 ตัวอย่าง แบบบันทึกผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ของตัวอย่างการวิจัย
 เรื่องที่ 1 พุทธมามกะ
 วัน เดือน ปี ที่จัดกิจกรรม 18 พฤษภาคม 2549

กิจกรรมปฏิบัติ	ผลของกิจกรรม	ระดับคะแนน (4)
ตอนที่ 1 ตอบคำถาม	ก่อนสอน ตอบไม่ได้	0
	หลังสอน ตอบคำถามได้แต่ใช้เวลา คิด 1 นาที	3
ตอนที่ 2 คิดคำตอบเพิ่มเติม	ก่อนสอน คิดไม่ได้	0
	หลังสอน คิดได้แต่ใช้เวลา คิด 1 นาที	3
	ก่อนสอน ตอบไม่ได้	0
ตอนที่ 3 ปรินาคำทาย	หลังสอน ตอบคำถามได้แต่ใช้เวลา คิด 1 นาที	3

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 10 แบบบันทึกการสอบถามเพื่อประเมินตนเองต่อความพึงพอใจในการใช้สื่อภาพและ
แบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน ของตัวอย่างการวิจัย

รายการประเมิน	หมวดที่ 1 เรื่องที่						หมวดที่ 2 เรื่องที่					
	1	2	3	4	5	รวม	6	7	8	9	10	รวม
ระดับ (1-3)	3	3	3	3	3	5 ครั้ง	3	3	3	3	3	5 ครั้ง
ด้านความพึงพอใจต่อสื่อภาพ												
1. นักเรียนชอบดูภาพและ อภิปรายเกี่ยวกับภาพระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
2. นักเรียนชอบอ่านเรื่องตามครู ระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
3. นักเรียนชอบตอบคำถามด้วย วาจา ระดับใด	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3
4. นักเรียนชอบเขียนคำตอบตามครู ระดับใด	2	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	4
ด้านแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน												
5. นักเรียนชอบตอบคำถาม	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3
6. นักเรียนชอบคิดเพิ่มเติม	2	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	4
7. นักเรียนชอบปริศนาคำทาย	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	หมวดที่ 3 เรื่องที่						หมวดที่ 4 เรื่องที่					
	11	12	13	14	15	รวม	16	17	18	19	20	รวม
ระดับ (1-3)	3	3	3	3	3	5 ครั้ง	3	3	3	3	3	5 ครั้ง
ด้านความพึงพอใจต่อสื่อภาพ												
1. นักเรียนชอบดูภาพและ อภิปรายเกี่ยวกับภาพระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
2. นักเรียนชอบอ่านเรื่องตามครู ระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
3. นักเรียนชอบตอบคำถามด้วย วาจา ระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	2	3	4
4. นักเรียนชอบเขียนคำตอบตามครู ระดับใด	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
ด้านแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน												
5. นักเรียนชอบตอบคำถาม	3	3	3	3	3	5	3	3	3	2	3	4
6. นักเรียนชอบคิดเพิ่มเติม	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5
7. นักเรียนชอบปริศนาคำทาย	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	5

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางพยุง ไบรัมย์	
ที่อยู่	197/18 หมู่ 1 ตำบลหนองขาว อำเภота่ม่วง จังหวัดกาญจนบุรี 71110 โทรศัพท์ (034) 659611	
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ	
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านตลาดเขตมิตรภาพที่ 105 ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 71170	
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ.2525	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	
พ.ศ.2541	สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช	
พ.ศ.2547	ศึกษาคณะระดับปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร	
ประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2517	ครูผู้สอน โรงเรียนวัดห้วยสะพาน	จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2524	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดห้วยสะพาน	จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2535	อาจารย์ 3 โรงเรียนวัดบ้านทวน	จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2547	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านตลาดเขต	จังหวัดกาญจนบุรี